SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: ***office@svf.se***
HEMSIDA: ***www.svf.se***
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
KARIN ÖSTENSSON, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-461 14 46
BOSTAD: 018-46 21 21
E-POST: ***karin.ostensson@svf.se***

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, ***pol mag***
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: ***per.carlsson@svf.se***

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: ***anders.lefrell@svf.se***

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: ***christina.arosenius@svf.se***

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

Ombudsman
AMELIE LOTHIGIUS, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-788 70 47
BOSTAD: 08-26 25 39
E-POST: ***amelie.lothigius@svf.se***

Ekonomiassistent
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: ***birgitta.larsson@svf.se***

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: ***marianne.lundquist@svf.se***

Administrativ assistent
KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: ***karin.henriksson@svf.se***

Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Regeringsuppdrag om telefonveterinär under luppen

Den 17 september lämnade regeringen ett uppdrag till Jordbruksverket att ta fram ett nationellt system med jourtelefon för djurägare som behöver prata med en veterinär. Jourtelefonen skulle täcka alla djurslag, inte bara lantbrukets djur. Tanken är enligt Jordbruksdepartementet att djurägare ska kunna både få rådgivning och komma i kontakt med tjänstgörande veterinär, så att denne kan undersöka djuret.

Bakgrunden till förslaget är Veterinärutredningen (SOU 2007:24). Där framfördes såväl från veterinärer som från lantbrukare och andra djurägare vikten av att man har någonstans att vända sig under jourtid för att fråga om sjukdoms- eller skadefall. I många fall bedömdes en utryckning kunna undvikas genom en kompetent telefonrådgivning.

Det aktuella regeringsuppdraget kom ändå som en överraskning för en hel del veterinärer. Veterinärförbundets medlemmar hörde av sig till förbundskansliet och undrade hur och av vem denna telefonrådgivning skulle skötas. Frågan ställdes också direkt hur den skulle bekostas. Är det tänkt att befintliga budgetanslag från redan hårt pressade veterinära serviceområden ska användas? Blir den planerade sjukvårdsupplysningen ytterligare en pålaga för jourhavande officiella veterinärer?

Efter kontakt med Jordbruksdepartementet framkom att tanken är en avgiftsbelagd jourtelefon för rådgivning och hänvisning till tjänstgörande veterinär. Regeringens bedömning är att införandet av ett dygns- och rikstäckande veterinärt joursystem ska leda till att kunderna upplever att tillgängligheten till veterinär ökar, meddelade jordbruksministerns pressekreterare Therese Nerlund. Därför fick Jordbruksverket uppdraget att ta fram ett förslag till avgiftsbelagd jourtelefon som bemannas av veterinärer och som kan täcka hela Sverige. Uppdraget bör, enligt Nerlund, utföras i samråd med veterinärer verksamma på marknaden för att kartlägga behovet, för att diskutera ett möjligt system och för att samla in erfarenheter från system som är eller har varit i drift.

Regeringens intentioner med uppdraget är goda, men frågan är hur/om en betallinje för oroliga djurägare kommer att bära sig. Redan idag har försäkringsbolaget Agria en liknande tjänst med telefonveterinärer som täcker nästan alla ”jour”-timmar på dygnet, till en kostnad av 25 kr/samtal. Trots den låga kostnadsnivån är det relativt få djurägare som ringer in, och tjänsten går inte ihop sig ekonomiskt. En orsak kan vara att djurägarna kan få rådgivningen helt gratis om man ringer till de jouröppna veterinärmottagningar som trots allt finns. En annan orsak kan vara dålig information om verksamheten.

När nu regeringen vill införa en statlig sjukvårdsupplysning för djurägare finns det anledning att stötta den, under förutsättning att finansieringen inte tas från befintlig verksamhet. En rikstäckande jourtelefon skulle avlasta många ansträngda jourhavande veterinärer, såväl privata som statligt anställda. Den skulle också skapa nya arbetstillfällen för veterinärer. Förutsatt att Jordbruksverkets kommande förslag ser tilltalande ut gäller det därför att inte underminera förutsättningarna genom att fortsätta med gratisrådgivningen. Budskapet från SVTs förra ledare gäller även här: veterinärkåren måste tydligare värdesätta sin egen kompetens.

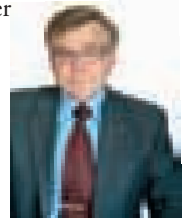

JOHAN BECK-FRIIS
informationschef, SVF

innehåll

ledare av J Beck-Friis

Regeringsuppdrag om telefonveterinär under luppen 3

reportage av S Fredriksson

"Ingen som vet, ingen som vet" 6

vetenskap

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2007 och 2008, del 1
Biverkningar rapporterade hos häst, nöt, svin, får och get av H Tjälve 11

månadens epiztel 21

vilken är din diagnos?
– Patologi 23
– Svar 56

allmänt

Djurhälsovård enligt nordisk modell – en framtida vision? av C Arosenius 25

Katt- och brandmannakalendern ger stöd till kattforskning av J Beck-Friis 29

Gårdsbesök med Gunnar Eriksson av A Cardell 30

Hälsopaket Mjölk och FOKUS-kurser
Medel för ökad lönsamhet i mjölkföretaget av A-L Hegrestad m fl 34

Behörighetsreglering av nya yrken inom djursjukvården av L Ternström-Hofverberg 38

VOOV behöver fler aktiva
Sluta blunda, våga agera av J Fallhagen 39

Vi ställer upp 42

Kandidater till fullmäktige 45

från styrelsen

Rapport från förbundsstyrelsen i september 2009 av P Jonsson 49

debatt

Vem vill inte vara den "bra veterinären"? av A Helmer 50

replik

Att vara eller inte vara "den bra veterinären" av B Bengtsson m fl 52

bokanmälan 54

in memoriam 58

noterat

- Internationellt dermatologipris till svensk veterinär 22
- Sju forskningsmiljöer får dela på 175 miljoner 22
- Svenska Distriktsveterinärföreningen 100 år 28
- Ingen sammanslagning av veterinärmyndigheter 58
- Influensa (A)H1N1 funnen i grisbesättning i Nordirland 64
- Elektroniska nyheter om djurläkemedel 64

kanslinytt 59

kongresser & kurser 59

kåseri

Otack är mödans lön av J-O Lindqvist 65

svensk veterinärlegitimation 66

Vetpoint

Din leverantör av Digital Röntgen

Kontakta oss 0416-246 60

www.vetpoint.se

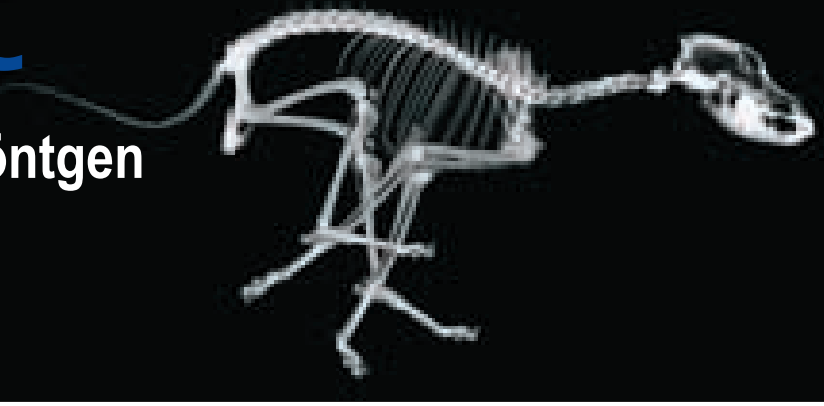

”Ingen som vet, ingen som vet”

I två aktuella ledare i veterinärtidningen har företrädare för SVF uttryckt en viss oro över hur förändringarna på apoteksmarknaden kommer att inverka på den veterinära verksamheten. Det gäller inte bara framtida försäljning av djurläkemedel utan också Apotekets utspel om en storsatsning på djurhälsa. Det är många som i dagarna frågar sig vad som händer inom apoteksvärlden. Svaret kan man hämta ur en Povel Ramelvisa: ”ingen som vet, ingen som vet”.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

DET VAR NÄR APOTEKET AB inför ett stort pressuppbåd presenterade sin kommande kampanj om djurhälsa som SVFs informationschef Johan Beck-Friis reagerade och skrev ledaren om Apotekets farliga väg. Det som framför allt upprörde var några uttalanden av Eva Fernvall, varumärkesdirektör på Apoteket AB, där hon menade att en del veterinärbesök är onödiga och att den kunniga apotekspersonalen kan ge djurägare goda råd istället. Kampanjen är avblåst för tillfället, men vad menade Eva Fernvall och Apoteket egentligen? Vad har Apoteket AB för planer gällande djursidan? Hur går det med utförsäljningen av djurapoteken? Vad blir kvar?

Veterinärtidningen träffade Eva Fernvall på hennes arbetsplats i kontorskolossen Fatburen på Söder i Stockholm.

Det är inte så lätt att hitta till Apoteket AB. Minimala skyltar talar om var kontoret är beläget. Väl inne på kontoret konstaterar Eva Fernvall att i stort sett varje ledig hörna är upptagen av hårt arbetande konsulter medan stämningen hos den egna personalen är ganska tryckt, 200 personer behövs inte längre i den nya organisationen.

– Här finns ett ledigt rum, säger Eva och vi slår oss ner för en pratstund. Eva berättar om hur hon tänker när det gäller satsningen på djursidan.

– Min mening är absolut inte att vi ska ta över något veterinärt arbete, snarare inleda ett närmare samarbete. Om man jämför med humansidan så kan man till exempel ta blodtrycket på apoteket och bli hänvisad till läkare om värdena visar att det är nödvändigt, förklarar Eva med anledning av ledaren i SVT.

– Jag är säker på att våra blivande konkurrenter kommer att visa stort intresse för djursidan och veterinärprodukter kommer inte att bli ett ”måste” för oss utan ett konkurrensmedel. Vi har redan djurapoteken med specialutbildade farmaceuter som är väldigt engagerade i sitt jobb. Vi kommer att behålla 40 av 110 djurapotek, inkluderat det centrala djurapoteket i Eskilstuna.

Hur blir det med prissättningen då? Kommer Apoteket AB att locka veterinärer och djurägare genom att hålla låga priser?

– Jag tror att konkurrensen kommer att hårdna på den veterinära sidan. Priset kommer definitivt att bli ett konkurrensmedel i framtiden liksom utbudet. Jag vill att den djurägare som kommer till ett av våra apotek inte bara ska hämta ut recept utan också kunna shoppa i butiken, hitta spännande produkter inom vård och hälsa och gå därifrån som en nöjd kund.

– Apoteket AB har ”ett liv i hälsa” som vision, det gäller självklart även djuren. Ett sällskapsdjur kan göra oerhört mycket nytta även när det gäller ägarens hälsa, säger Eva. Och fortsätter:

– Apoteket säljer djurläkemedel för mellan 700 och 800 miljoner årligen. Ändå har det inte satsats på djur på det sättet som vi kan göra nu. I och med avregleringen behöver vi inte heller vara så neutrala och kan göra mer för den veterinära sektorn.

Det låter ju bra. Men hur blir det med tillgängligheten i framtiden? Kommer de apotek som blir kvar i Apoteket AB att så att säga hamna rätt? Det är inte bara företrädarna för branschen som har svårt att se en heltäckande ”apotekskarta” framför sig i dagsläget. Hela utförsäljningen går enligt många uppgifter i media ganska trögt och man kan genom erfarenheter från Norge gissa att nyetableringar framför allt kommer att ske i storstäderna medan Apoteket AB får ta hand om glesbygden.

Eva Fernvall är varumärkesdirektör på Apoteket AB. Hon tror att en satsning på djur kan bli ett konkurrensmedel i framtiden.

Samtalet kommer in på de mer professionella användarna av veterinära läkemedel. Vad kommer Apoteket AB att kunna erbjuda här? Förutom att den stora distributören i Eskilstuna kommer att vara kvar i bolaget, nämner

Men i vårt grannland vet man

När Norge fick en ny apotekslag 2001 ledde det bland annat till att tre internationella kedjor tog sig in på den norska marknaden, Alliance, Apotek 1 och Vitus Apotek. Dessa står för 93 procent av marknaden och reformen resulterade för övrigt i att tillgängligheten har blivit bättre med en ökning från 397 till 573 apotek, att nya apotek framför allt har startats i städerna, att öppettiderna i genomsnitt har ökat med två timmar, att prispressen uteblivit, att arbetsbelastningen på farmaceuter ökat med antalet apotek samt att två av tre apotekskunder inte uppfattar någon förändring eller någon förbättrad service. *Källa: Läkartidningen nr 30–31, 2007.*

I dagsläget är det bara Distriktsveterinärerna som kan skriva e-recept. Om och när den tjänsten kan bli tillgänglig för övriga veterinärer är oklart.

hon e-handel som ett exempel på vad som ska utvecklas.

Men i dagsläget finns ingen e-handel av receptbelagda djurläkemedel. Något som däremot finns, och går att utveckla, är e-recept för djur. Idag är det endast distriktsveterinärorganisationen (DVO) som har möjlighet att erbjuda sina kunder e-recept, något som både veterinärkåren och djurägarna länge efterfrågat.

Då kostade det 112 miljoner

Svenska Dagbladets näringslivsbilaga gjorde den 31 juni 2009 en granskning av utförsäljning och nyetablering av apotek. Artikelförfattaren Linda Flood har grävt ordentligt och slutsatsen är att det mesta är höljt i dunkel. Det statliga bolag som sköter försäljningen, Apoteket Omstrukturering AB, har belagt inblandade parter med munkavle. SvD presenterade många intressanta siffror. Till exempel att notan för utförsäljningen antagligen inte kommer att understiga försäljningen av Vin&Sprit. Den affären kostade skattebetalarna 112 miljoner kronor varav 50 miljoner i advokatarvoden.

Att e-recepten är knutna till det journalsystem som DVO använder och att andra veterinärer inte kan använda tjänsten idag har retat en del privatpraktiker som menar att det ger konkurrensfördelar till distrikstsveterinärerna.

Att bygga upp ett fungerande system tar både kraft och tid och enligt uppgifter från personer som var inblandade i projektet var intresset ganska ljumt från övriga journalföretag att vara med.

Redan 2005 erbjöd Apoteket DVO möjligheten att bygga in den modul i journalsystemet som gör det möjligt att skriva e-recept. Projektet påbörjades 2006 och i februari 2008 tog en referensgrupp systemet i bruk. Efter att ha testat systemet med cirka 2 000 recept blev det världspremiär – Sverige lär vara ensamma om denna tjänst – i maj 2008. Nu används systemet fullt ut av hela distriktsveterinärkåren, det vill säga cirka 350 veterinärer.

– Att bygga upp en IT-lösning som både uppfyller kraven från Apoteket AB och DVO tog tid, berättar Peter Jacobsson, veterinär och IT-samordnare på SJVs distriktsveterinäravdelning.

– Det har fungerat i över ett år nu och gensvaret har varit mycket positivt. Nästa steg är att få till en bredbandslösning. I dagsläget måste recepten skrivas på stationen.

För närvarande har utvecklingen av e-recept för djur avstannat då kompetensen på området flyttats från Apoteket AB till nya statliga Apotekens Service AB som ska handha infrastrukturen till samtliga aktörer på apoteksmarknaden. Där har man, enligt uppgifter i Svenska Dagbladet Näringsliv den 31 augusti, fullt upp med att lösa de IT-problem som stoppat upp hela utförsäljningen för tillfället. Hur det blir med utvecklingen av e-recept är oklart. Enligt Eva Reimers, kommunikationschef på Apotekens Service AB, har man ännu inte fått socialdepartementets uppdrag att handha e-recept för djur så ansvaret ligger kvar på Apoteket AB medan receptregistreringen sker på servicebolaget.

Vid ett informationsmöte i mitten av september mellan Apotekets kundansvariga för djurläkemedel och företrädare för SVF med-

delades att det finns ”ett embryo till handbok för e-recept” samt att ”e-handel är på gång”.

Det finns en färdig IT-lösning som kan vara intressant för veterinärer, speciellt på mindre kliniker, och för ”ensamvargar”. På Apoteket Farmacis hemsida beskrivs funktionen ”Alfa – elektroniskt receptblock” som på humansidan används av den läkare som inte har tillgång till ett journalsystem med e-recept. En anledning till att Jordbruksverket är ensamma om e-recepten är enligt Peter Jacobsson att deras journalföretag var intresserade av att samarbeta i introduktionen. Om inte övriga leverantörer av veterinära journalsystemen visar intresse att vara med i utvecklingen gällande e-recept kan kanske det ”elektroniska receptblocket” bli ett alternativ.

2008 sålde Apoteket djurläkemedel för 761 miljoner. Av dessa utgjorde 43 miljoner läkemedel till katt, 177 miljoner till hund och 66 miljoner till häst.

Som nämndes i inledningen har förändringarna på apoteksmarknaden varit föremål för två ledare i veterinärtidningen. Olof Skarman, styrelseledamot, tog i sin ledare upp frågan om vem som ska betala när grossister och detaljister som redan idag har låga marginaler ska klara de kostnader som följer med avregleringen. Han gissar att det blir läkemedelsbolagen och djurägarna som får stå för notan. Men han ser också möjligheter för veterinärkåren till nya lösningar. En apoteksfilial på kliniken kanske? Nära samarbete med lokalt apotek? Veterinärer med förskrivningsrätt kommer inte att få driva ett apotek, men samarbete finns det utrymme för och enligt Eva Fernvall på Apoteket AB finns det redan ett uttalat intresse för att starta nischade apotek, till exempel renodlade djurapotek.

Något riksdagsbeslut att lämna det nuvarande kravet på att alla apotek ska ha ett bassortiment av såväl human- som veterinärläkemedel är ännu inte taget, även om det finns förslag som pekar åt det hållet. Om det blir möjligt att starta ett rent veterinärt apotek är det alltså ingen som vet. ■

Apotekets vision ”Ett liv i hälsa” innefattar både människor och djur.

HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, professor*

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2007 och 2008, del 1

Biverkningar rapporterade hos häst, nöt, svin, får och get

I tre artiklar redogörs för de biverkningar som rapporterats av Sveriges veterinärer under 2007 och 2008. I den första beskrivs biverkningarna hos häst, nöt, svin, får och get. I kommande artiklar redovisas biverkningarna för hund, katt, kanin och marsvin samt reaktioner hos människa på veterinärmedicinska preparat.

I Tabell 1 har samtliga biverkningsrapporter som kommit in under 2007 och 2008 angetts. Det framgår att antalet rapporter var 544 (240 rapporter för 2007 och 304 rapporter för 2008). De flesta rapporterna rör hund och därefter följer häst, katt och nöt. För övriga djurslag har endast ett fåtal biverkningar anmälts. Sex rapporter rör reaktioner hos människa. De reaktioner som rapporteras oftast hos häst är de som ses vid vaccinationer (grupp QI) och vid behandlingar med läkemedel inom gruppen ”QM – Rörelseapparaten”. De biverkningar som rapporteras oftast hos hund och katt är de som ses vid vaccinationer (grupp QI) och vid behandlingar mot parasiter (grupp QP). Hos nöt är de flesta rapporterna relaterade till den omfattande vaccinering som utförts inom ramen för övervakningsprogrammet av bluetongue.

HÄST

Vacciner

40 rapporter rör biverkningar i samband med vaccinationer (Figur 1) (grupp QI – Immunologiska medel). Reaktioner har rapporterats för följande vaccinationer: influensavirus – 11 rapporter (4 för Equip F vet, 6 för Equilis Prequenza och 1 för Equilis Pro vet), tetanus *(Clostridium tetani)* – 1 rapport (Equip T vet), influensavirus + tetanus – 14 rapporter (8 för Equip FT, varav en rör en mula, 1 rapport för Equip F + Equip T vet, 3 rapporter för Equilis Prequenza Te, 1 rapport för ProteqFlu-Te och 1 rapport för Equilis Pro T vet), herpesvirus – 2 rapporter (Duvaxyn EHV 1,4), influensavirus + herpesvirus – 1 rapport (Equilis ➤

Tabell 1. Läkemedelsbiverkningar hos djur 2007 och 2008 grupperade enligt ATCvet-systemet.

ATCvet-grupp	Häst	Nöt	Svin	Får	Get	Hund	Katt	Kanin	Marsvin	Människa	Summa
QA Matsmältningsorganen							1				1
QD Hud						2				1	3
QG Urin- & könsorgan						14	2				16
QH Hormoner	1					9	8				18
QI Immunologiska medel	40[a]	18[b]	3	6[c]		96	40	1			204
QJ Infektionssjukdomar	17	6	1			6	6	1			37
QL Immunsystemet						3	1				4
QM Rörelseapparaten	58	1	1			26	4				90
QN Nervsystemet	10			1	1	6	7	1		2	28
QP Antiparasitära medel	3	3		1		72	32		1	3	115
QR Andningsorganen	1					1					2
QS Ögon & öron						15	2				17
QV Varia						8	1				9
Summa	130	28	5	8	1	258	104	3	1	6	544

[a] *Inkluderande en mula.*
[b] *I en av rapporterna som rör bluetongue-vaccinering hos nöt ingår även alpackor.*
[c] *Rapporterna som rör bluetongue-vaccinering hos får beskrivs och diskuteras tillsammans med rapporterna för nöt.*

FOTO: MARKANJA

FIGUR 1. *40 rapporter från djurslaget häst rör biverkningar i samband med vaccinationer.*

➤ Resequin vet), botulism *(Clostridium botulinum* typ B) – 5 rapporter (Botvax B), influensavirus + botulism – 1 rapport (Equip F vet + Botvax B), influensavirus + tetanus + botulism – 2 rapporter (Equip FT vet + Botvax B) samt ringorm – 3 rapporter (Insol Dermatophyton vet).

I de flesta fallen sågs nedsatt allmäntillstånd och feber, oftast, men inte alltid, i kombination med lokala reaktioner på injektionsplatserna (ömhet och svullnader som i några fall utvecklades till bölder) samt ovilja att röra sig och att äta, särskilt från marken. Andra symtom som rapporterats är svullnad i läpparna, halsens undersida och mankammen samt i kotorna. I några fall har flera hästar som vaccinerats vid samma tillfälle reagerat. Reaktionerna har som regel avklingat inom ett par dagar till en vecka, men symtomen var i några fall mer utdragna. I några fall har de reagerande hästarna behandlats med ett NSAID-preparat.

I en rapport meddelas att en fullt frisk häst insjuknade inom ett dygn efter vaccination mot influensa och botulism. Initialt sågs ospecifika smärtsymtom och svettning, som inom ett par timmar utvecklades till blodig diarré och hypovolemisk chock. Trots intensivvård försämrades tillståndet och hästen avlivades i mycket dålig kondition. Detta är en sällsynt vaccinationsbiverkan, men som den rapporterande veterinären anger kan sambandet inte uteslutas. Vid enstaka tillfällen kan allvarliga intestinala reaktioner förekomma vid anafylaktisk (allergisk) chock hos häst (2). Man får då en perakut/fulminant (av latinets fulminare = blixtra) enterokolit och en endotoxemi, orsakad av utträde av bakteriella endotoxiner i blodet, som kan vara fatal.

I två rapporter meddelas att hästar som varit i femte–sjätte dräktighetsmånaderna aborterat en till tre dagar efter vaccinering med vacciner innehållande inaktiverade virala komponenter.

Ledreaktioner

Det finns flera meddelanden om att hästar reagerat efter intraartikulära injektioner av natriumhyaluronat (Hyonate vet eller HY-50 vet). Således finns för Hyonate rapporter från elva veterinärer och för HY-50 rapporter från nio veterinärer. Antal hästar som rapporterats reagera för Hyonate vet är 19 och 26 för HY-50. På basis av hur mycket som sålts av preparaten kan antalet reaktioner i förhållande till antalet behandlingar beräknas (incidensen). I de här fallen har intraartikulära injektioner ibland givits i mer än en led och reaktioner har då även ofta setts i båda/alla de behandlade lederna. En uppskattning är att hos varje häst som rapporterats har två leder reagerat. Baserat på en sådan beräkning blir den uppskattade biverkningsincidensen för Hyonate vet 17,8 ledreaktioner per 10 000 ledinjektioner (dvs ca 0,18 %) och för HY-50 vet 44,4 ledreaktioner per 10 000 ledinjektioner (dvs ca 0,44 %).

Hästarna har efter de intraartikulära injektionerna reagerat inom ett par timmar upp till ett dygn eller i några fall ännu senare (Figur 2). Reaktionerna har varierat i intensitet, men har som regel inkluderat smärta, hälta och feber samt svullnad runt leden och ibland även i benet. Ofta har reaktioner setts i alla de leder som behandlats, men i en del fall bara i någon/några bland flera behandlade leder. I några fall har synoviaprov tagits som visat ett förhöjt antal vita blodkroppar och en stegrad proteinhalt. Symtomen har som regel avklingat inom ett par dagar – i några fall efter ledspolning med antibiotika och/eller allmänbehandling med antibiotika och NSAID. För HY-50 vet inträffade de flesta biverkningarna under första kvartalet 2008 hos hästar som behandlats med en viss batch av preparatet. Läkemedelsfirman (Vet Medic) beslöt därför att återkalla den aktuella batchen, vilket

FIGUR 2. *Hästarna har efter de intraartikulära injektionerna reagerat inom ett par timmar upp till ett dygn eller i några fall ännu senare.*

berörda apotek och veterinärer blev informerade om. En analys av batchen ifråga visade dock ingen kvalitetsdefekt. Orsaken till den förhöjda frekvensen biverkningar är därför oklar.

Hyaluronsyra är ansvarig för de viskoelastiska egenskaperna hos synovia. Den exakta mekanismen genom vilken injektion av hyaluronsyra ger smärtlindring är inte känd i detalj, men eftersom omsättningen i en led av exogent tillförd hyaluronsyra är relativt kort antar man att fysiologiska effekter induceras som verkar över en längre tidsperiod. Det anges i Fass vet och i bipacksedeln för dessa preparat att biverkningar i form av lokala ledreaktioner kan förekomma i enstaka fall. Orsaken till detta är inte klarlagd. Av de hyaluronsyrapreparat som för närvarande finns registrerade för veterinärmedicinskt bruk i Sverige är Hyonate vet och HY-50 vet framställda från bakterier och har en betydligt lägre molekylvikt än Hylartil vet, som framställs från tuppkammar.

Penicillinchock

Det finns tio rapporter om hästar som reagerat akut (penicillinchock) efter intramuskulär injektion av bensylpenicillinprokain (Ethacillin vet: 2 fall, Penovet vet: 7 fall) eller intravenös injektion av bensylpenicillinnatrium (Geepenil vet: 1 fall) (Figur 3). Hästarna reagerade i omedelbar anslutning till injektionerna med oro och balansrubbningar och i några fall gick de omkull. Fyra av hästarna dog (3 som fick bensylpenicillinprokain och den som fick bensylpenicillinnatrium). Ytterligare en häst avlivades på grund av att den i samband med reaktionen ådrog sig ett benbrott. De övriga hästarna återhämtade sig inom ca 15 minuter.

Bland de hästar som reagerade på bensylpenicillinprokain inträffade reaktionerna efter olika antal injektioner: Två hästar reagerade efter första injektionen, en häst efter andra injektionen, en häst efter tredje injektionen, en häst efter femte injektionen, tre hästar efter sjätte injektionen och en häst efter sextonde injektionen. Bland de hästar som dog efter att ha fått bensylpenicillinprokain inträffade reaktionen i ett fall efter tredje injektionen och i två fall

Foto: Wakila

Figur 3. *Det finns tio rapporter om hästar som reagerat akut efter intramuskulär eller intravenös injektion av penicillin.*

efter sjätte injektionen. Den häst som dog efter injektion av bensylpenicillinnatrium hade tidigare under det aktuella sjukdomsförloppet behandlats i ca en vecka med bensylpenicillinprokain och då vid sista behandlingen reagerat med penicillinchock. På grund av att en allvarlig infektion kvarstod och att penicillinbehandling bedömdes vara den bästa terapimöjligheten gavs en testdos av bensylpenicillinnatrium. Detta gick bra och hästen behandlades därefter utan problem med full dos av bensylpenicillinnatrium två gånger. I samband med den tredje intravenösa dosen av bensylpenicillinnatrium reagerade dock hästen akut och kollapsade och dog inom ett par minuter. Obduktion visade anafylaktisk chock.

De akuta reaktionerna av bensylpenicillinprokain orsakas troligen i de flesta fallen av prokain (5, 8). Bensylpenicillinprokain är ett salt mellan bensylpenicillin och prokain som i injektionslösningen finns som en suspension (inte en lösning). Vid injektionen löses saltet upp från muskeldepån varvid bensylpenicillin och prokain frisätts. Om denna upplösning sker snabbt, vilket kan hända om injektionen accidentellt hamnar intravaskulärt, kan man få höga halter av prokain i blodet. Den rekommenderade dosen bensylpenicillinprokain till häst är 20 mg/kg kroppsvikt. Detta motsvarar en prokaindos av 8,3 mg/kg kroppsvikt. Experimentella studier har visat att prokain i doser på 2,5–10 mg/kg kroppsvikt till häst ger CNS-effekter som liknar de som ses vid penicillinchock (9). Tidigare användes bensylpenicillinprokain i avsevärd utsträckning inom human praktik. Det förekom då biverkningar, kallade Hoignés syndrom, med symtom i form av akuta akustiska och visuella hallucinationer samt medvetslöshet och kramper (6).

Det är även möjligt att penicillinchock kan bero på en anafylaktisk allergireaktion. Penicillin, liksom ett par av dess metaboliter, har en affinitet för proteiner och kan ge komplex (konjugat) som kan ge immunisering. I det här aktuella fallet där en häst reagerade och dog efter intravenös injektion av bensylpenicillinnatrium rör det sig sannolikt om en anafylaktisk överkänslighetsreaktion. Det finns tidigare i den svenska biverkningsrapporteringen ett par meddelanden om att vattenlösliga natrium- eller kaliumsalter av bensylpenicillin har framkallat penicillinchock hos hästar (8).

Det finns en rapport om en häst som fick intensiv klåda och papler (urtikaria) över hela kroppen (inkl huvudet), ca 20 minuter efter en intramuskulär injektion av bensylpenicillinprokain. Efter injektion av kortison gick symtomen snabbt tillbaka. Man kan utgå från att detta är fråga om en allergi. Det finns tre rapporter om hästar som har fått lokala reaktioner på injektionsplatserna efter intramuskulära injektioner av bensylpenicillinprokain.

Övriga antibiotika

Det finns två rapporter om hästar som reagerat efter oral tillförsel av trimetoprim-sulfadiazin (Hippotrim vet oral pasta). I det ena fallet blev hästen vinglig, framför allt i bakbenen, i det andra fallet ramlade hästen omkull, svettades och hade hög puls och häftig andning. Båda hästarna återhämtade sig. Det är oklart vad dessa biverkningar beror på. Det kan nämnas att det är känt, bland annat från den svenska biverkningsrapporteringen, att intravenös tillförsel av trimetoprim-sulfadiazin hos häst i sällsynta fall kan ge upphov till akuta överkänslighetsreaktioner.

I en rapport meddelas att en häst som fick en injektion av oxytetracyklin (Engemycin vet) inom ca tio minuter fick ca 40 myggbettsstora urtikarialiknande upp- ➤

➤ höjningar över hela kroppen. Det finns i den svenska biverkningsrapporteringen meddelanden om två liknande reaktioner hos hästar som fått Engemycin vet (7, 8). Läkemedelsinducerad urtikaria är ofta orsakad av en IgE-medierad histaminfrisättning från mastceller i huden. I en del fall kan urtikaria även orsakas av att läkemedel ger en direkt, icke-immunbetingad aktivering av mastcellerna, med degranulering och frisättning av histamin (3).

NSAID-preparat

13 rapporter rör biverkningar av NSAID-preparat. Fyra av dessa rör hästar som reagerat akut i omedelbar anslutning till intravenösa injektioner av flunixin (Flunixin N vet i 3 fall, Cronyxin vet i 1 fall). En av hästarna blev ataktisk, vinglig och trött. En annan häst fick ataxi, skakningar och lade sig ner (Figur 4). En tredje häst reagerade med hyperventilation och kramper och den gick sedan omkull med snabb andning och dyspné. I det fjärde fallet kastade sig hästen bakåt på rygg och sprattlade med benen. Alla hästarna lugnade ner sig inom ett par minuter och blev sedan återställda. Det finns i den tidigare svenska biverkningsrapporteringen flera meddelanden om akuta reaktioner och även dödsfall hos hästar som fått intravenösa injektioner av flunixin. Mekanismen bakom reaktionerna är inte känd.

En häst som fick flunixin intramuskulärt blev orolig och stegrade sig, men återhämtade sig sedan inom några minuter. Två hästar som fick flunixin intramuskulärt fick kraftiga lokala reaktioner på injektionsplatserna. Det finns i den svenska biverkningsrapporteringen flera meddelanden om att sådana reaktioner kan ses. Hos två hästar som fick flunixin (Finadyne vet granulat) sågs urtikaria längs halsen och kraftig svullnad i huvudet. Symtomen försvann inom ca ett dygn, i ett fall efter behandling med kortison. Liknande fall har tidigare rapporterats i Sverige. Det är i dessa fall sannolikt fråga om allergiska reaktioner.

Hos två hästar som fick Metacam suspension (meloxikam) sågs kraftiga koliksymtom. Hos en annan häst som fick Metacam suspension sågs nedsatt allmäntillstånd och diarré. En häst som fick vedaprofen (Quadrisol oral gel) under tre dagar i samband med en hovböld förlorade aptiten och drog sig undan och den hittades död dagen efter avslutad behandling. Obduktion visade ett flertal sår i slemhinnan i grovtarmen och en akut nekrotiserande hemorragisk kolit. Det är känt att NSAID-preparat hos hästar, liksom hos andra djurslag, kan ge gastrointestinala ulcerationer och erosioner (2). Det är möjligt att en sådan orsak kan ligga bakom såren i grovtarmsslemhinnan i detta fall. En akut nekrotiserande hemorragisk kolit är ofta relaterad till en rubbad tarmflora men överväxt av klostridiebakterier.

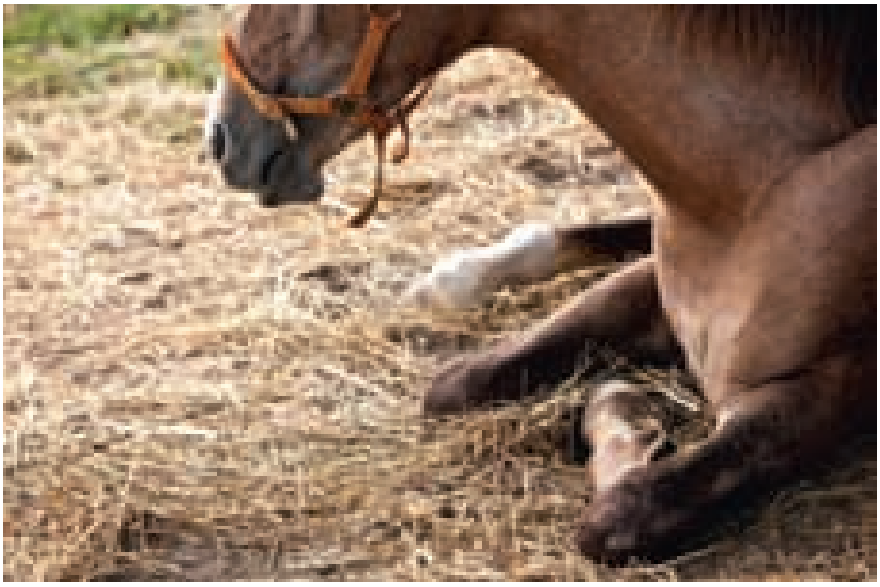

FIGUR 4. *Som en biverkning efter NSAID-behandling noterades att en häst fick ataxi, skakningar och lade sig ner.*

Nervsystemet

Avlivning med Somulose

Det finns fyra meddelanden om bristande effekt av Somulose. Hästarna ifråga dog inte efter injektion av den rekommenderade dosen av Somulose (0,1 ml/kg intravenöst). Det finns flera tidigare rappor-

FOTO: SATORI13

FIGUR 5. *Det rekommenderas att man vid användning av Somulose som avlivningsvätska har beredskap för en alternativ avlivningsmetod.*

ter om bristande effekt av detta preparat. Orsaken till detta är oklar, men en möjlig förklaring är att hästarna kan ha en försämrad cirkulation vilket kan medföra att de aktiva komponenterna i Somulose (sekobarbital och cinkokain) når målorganen (hjärnan respektive hjärtat) så långsamt att dosen inte blir tillgänglig för eutanasi. Hos dehydrerade hästar eller hästar med cirkulationsrubbningar är det möjligt att sådana problem kan uppstå. En annan möjlighet är att ett litet antal individer har en lägre känslighet för Somulose än vad som är vanligt hos de flesta hästar.

Somulose är ett licenspreparat och veterinärer som av Läkemedelsverket beviljas licens informeras om att det förekommer fall av bristande effekt. Avlivning av hästar är en krävande uppgift och tillgängliga metoder har både fördelar och nackdelar. För farmakologisk (kemisk) avlivning finns det ännu inte någon helt optimal substans. I Sverige avlivas ca 1 500 hästar per år med Somulose. Det rekommenderas att man vid användning av Somulose har beredskap för en alternativ avlivningsmetod (Figur 5).

Alfa-2-agonister

För detomidin (Domosedan vet) finns tre meddelanden om hyperventilering i samband med sedering inför röntgenundersökningar. I de aktuella fallen analyserades injektionsvätskan med avseende på identitet, halt och renhet. Inga avvikelser från gällande kvalitetskrav kunde påvisas för den aktiva substansen (detomidin) eller för konserveringsmedlet (metylparaben). Det finns tidigare meddelanden om denna typ av biverkan. Mekanismen är oklar.

Det finns tre meddelanden om att detomidin (Domosedan vet, två hästar) och xylazin (Rompun vet, en häst) i rekommenderade doser gett kraftigare sedering än väntat. En häst som fick romifidin (Sedivet vet) och butorfanol (Butomidor) inför en undersökning gick omkull i spiltan, fick vita slemhinnor och blev okontaktbar. Den fick atipamezol (Antisedan vet) och återhämtade sig. Flera andra hästar som samma dag behandlades med samma preparat i samma dosering reagerade inte på detta sätt.

Antiparasitära medel

Det finns en rapport om en häst som efter avmaskning med Ivomec Comp (ivermektin + prazikvantel) drabbades av kolik. Hästen hade en mycket hög titer i serum för bandmask *(Anoplocephala perfoliata)*. En häst som gavs Fyrantel vet oral pasta (pyrantel) reagerade efter ca 15 minuter med att sträcka på bakbenen och sätta sig och senare även lägga sig ned på sidan. Hos en häst som fick Switch pour-on (permetrin) sågs diarré, som den rapporterande veterinären misstänkte skulle kunna vara behandlingsrelaterad.

Övrigt

Det finns ett meddelande om att en häst som fick dexametason (Opticorten vet) i samband med behandling av en kronisk bronkit drabbades av fång. Det är känt att tillförsel av glukokortikoider till häst kan ge en ökad risk för utveckling av fång, eventuellt som en följd av vasokonstriktion i digitalkärlen som vaskulariserar hoven. En häst som hade hosta fick acetylcystein (Fabrol vet granulat) och reagerade med kolik som varade ca två dygn.

NÖT

Antibiotika

För nöt finns en rapport om en kviga som ramlade ihop och dog omedelbart efter en intramuskulär injektion av bensylpenicillinprokain (Ethacillin vet). En ko reagerade två dagar i följd med stel hals och med att sätta sig efter att ha fått intramuskulära injektioner av bensylpenicillinprokain (Ethacillin vet). En ko fick urtikaria över stora delar av kroppen samt svullnad runt vulva och ögonen i anslutning till en intramuskulär injektion av bensylpenicillinprokain (Penovet vet).

Flera fall av akuta reaktioner efter intramuskulära injektioner av bensylpenicillinprokain hos nöt finns anmälda i ➤

Foto: Suzanne Fredriksson

Figur 6. *Flera fall av akuta reaktioner efter intramuskulära injektioner av bensylpenicillinprokain hos nöt finns anmälda i den tidigare svenska biverkningsrapporteringen.*

den tidigare svenska biverkningsrapporteringen (Figur 6). De tänkbara mekanismerna är desamma som hos häst, dvs toxicitet av prokain, som frisatts från bensylpenicillinprokainet, eller en anafylaktisk allergireaktion, troligen riktad mot bensylpenicillindelen av preparatet. I det sist beskrivna fallet här tyder symtomen på att det är fråga om en allergireaktion.

I en rapport meddelas att fyra kor som behandlades för pododermatit med bensylpenicillinnatrium (Geepenil vet) reagerade med nedsatt allmäntillstånd, anorexi och minskad mjölkproduktion. Hos en ko som fick oxytetracyklin (Tetrox prolongatum vet) erhölls på injektionsstället en tilltagande svullnad. Kon fick även balansrubbningar. Behandling med ett NSAID-preparat gav ingen förbättring och kon avlivades efter ca tio dagar. Det finns ett meddelande om förekomst av syrningshämmande substans i mjölk utöver angiven karenstid efter sintidsbehandling av tre kor med kloxacillin (Orbenin intramammarier).

Bluetongue-vaccinering

I Sverige initierades ett övervakningsprogram för bluetongue under våren 2008. Efter det att seropositiva djur upptäckts bland nötkreatur i landet inleddes i september 2008 vaccinering av idisslare mot bluetongue. Det är främst nötkreatur som vaccinerats, men också får och getter och även andra idisslare (t ex alpacka). Det vaccin som används i Sverige är BTVPUR AlSap 8 (Merial). Det är ett inaktiverat vaccin mot virus av serotyp 8 som innehåller aluminiumhydroxid och saponin som adjuvantia. Det finns i andra länder flera andra inaktiverade vacciner mot bluetongue.

Ett mycket stort antal djur har vaccinerats mot bluetongue. Vaccinationsområdet i Sverige innefattar hela Skåne, Hallands, Blekinge, Kronobergs och Jönköpings län samt delar av Kalmar, Västra Götalands och Östergötlands län. Till april 2009 hade i Sverige ca 600 000 nötkreatur och 100 000 får och getter vaccinerats. Den fortsatta vaccineringen inkluderar mjölkras- och köttdjurskalvar och lamm samt revaccinering av mottagliga djur inom vaccinationsområdet. Vaccinationssiffrorna för övriga Europa är osäkra, men ligger i storleksordningen 25 miljoner nötkreatur, 20 miljoner får och 500 000 getter.

FIGUR 7. *När ett så stort antal djur vaccineras som i fallet med bluetongue, är det ofrånkomligt att man får ett visst antal biverkningar.*

När ett så stort antal djur vaccineras är det ofrånkomligt att man får ett visst antal biverkningar (Figur 7). Man får vid bedömningen av dessa ta hänsyn till vilka typer av biverkningar som uppträder och hur frekvent detta sker (incidensen). De data som hittills finns från Sverige och från andra EU-länder indikerar att de vacciner som används generellt har goda säkerhetsprofiler. Incidensen biverkningar är låg (biverkningar hos mindre än ett djur per 10 000 behandlade djur). Allmänna reaktioner såsom feber och nedsatt allmäntillstånd och lokala reaktioner på injektionsplatserna är sällsynta. Exempel på andra biverkningar som rapporterats är allergier och oväntade dödsfall. Ett antal aborter har även rapporterats.

Biverkningsspektra

I Sverige har hittills 22 biverkningsrapporter kommit in för BTVPUR AlSap 8. För att ge läsaren en uppfattning om hur de biverkningsspektra som rapporteras ser ut beskrivs här mycket kortfattat de anmälda reaktionerna:

I en rapport meddelas att tre kor blev kortvarigt vingliga efter vaccinationerna. Vidare anges att av nio kalvar som fötts inom veckorna efter vaccineringarna dog sju inom två dygn efter födseln.

På en gård vaccinerades 80 alpackor och 220 nötkreatur, varav 78 var dräktiga. Ett par alpackor reagerade med ödem och blev stela i halsen ett par dagar efter vaccinationerna. Bland de dräktiga nötkreaturen aborterade tre djur ca två veckor efter vaccinationerna.

Fyra dagar efter en vaccination kastade en ko en kalv tre veckor före planerad förlossning.

En ko som vaccinerades två gånger med en månads mellanrum aborterade ca två veckor efter den andra vaccinationen, vilket var ca en månad före beräknad kalvning.

En ko kastade tvillingkalvar sex dagar efter en vaccination.

Två kor aborterade ca en vecka efter vaccinationerna.

En tjur blev svullen runt ögon, mule och ändtarm fem–sex timmar efter vaccinationen.

Två stycken två månader gamla kvigkalvar fick ca en vecka efter vaccinationerna rinnande ögon samt svullnad runt ögon och i huvud. Symtomen avklingade inom tre dagar.

Svullnad runt ögon samt i huvud och tunga sågs hos en ca sex månader gammal kvigkalv. Kalven blev långsamt bättre inom en vecka.

Hos en vaccinerad kalv sågs diarré och nedsatt allmäntillstånd.

En kalv fick kraftig diarré under en till två dagar efter den första vaccinatio-

nen. En liknande reaktion återkom i samband med den andra vaccinationen ca en månad senare.

Ett tidigare friskt djur hittades dött fem timmar efter vaccinationen.

En ko hittades död på morgonen dagen efter vaccinationen.

En ca fem månader gammal kviga blev hängig på kvällen efter vaccinationen. Dagen därpå verkade den något bättre men den hittades sedan död efter ytterligare en dag.

Såriga spenar sågs hos fem–sex vaccinerade mjölkkor.

I två rapporter meddelas att två kor fick hög feber under ett par dagar efter vaccinationerna.

En ca sex månader gammal kviga (West Highland Cattle) blev hängig fyra–fem dagar efter vaccinationen. Efter ytterligare ca tio dagar tappade kvigan all päls på kroppen: ”allt bara ramlade av på en gång”. Bara lite päls återstod längs ned på benen och på huvudet. Kvigan blev sedan långsamt piggare och lite fjun började komma tillbaka.

En ko visade neurologiska symtom med allvarliga rörelsestörningar (ryckningar, vinglighet, okontrollerade rörelser) ca fem–tio dagar efter en vaccination. Kon blev sedan långsamt bättre. Vid en förnyad vaccination ca en månad senare återkom samma symtom. Kon blev nu sämre och avlivades.

Kausalitetsbedömning

Vid granskningen av biverkningar görs en kausalitetsbedömning, dvs man uppskattar hur troligt det är att de symtom som man ser hos djuret är relaterade till det läkemedel som givits eller om symtomen kan bero på annan orsak (t ex en fortsatt utveckling av en sjukdom). Man använder följande kategorier: ”A – troligt samband”, ”B – möjligt samband”, ”O – går inte att klassificera/för lite information finns tillgänglig” och ”N – inget troligt samband”. I många fall är kausaliteten ”A” eller ”B”. Vid vaccinationer kan detta t ex gälla lokala reaktioner och allergier. I andra fall blir kausaliteten ”O”. Det gäller en del av de här beskrivna reaktionerna, där man kan tänka sig andra orsaker än vaccinationerna till de symtom som ses.

Allmänt kan sägas att bedömningarna av de data som fås vid individuella vaccinationer ibland skiljer sig från de som görs vid massvaccineringar. Det kan t ex vid massvaccinationer vara svårare att före vaccinationerna utföra hälsokontroller av djuren än vid individuella vaccinationer (Figur 8). I de fall där många djur samlas kan även stressituationer uppstå. Detta innebär att man vid massvaccinationer ofta får en högre procent rapporter där kausaliteten blir ”O”. För aborter blir ofta kausaliteten ”O” på grund av att det finns flera möjliga orsaker till aborter (t ex infektioner, stress, trauma). Generellt kan sägas att abort inte ingår i den ”normala” toxikologiska profilen hos inaktiverade virala vacciner. Det har uppskattats att över 60 procent av aborterna hos kor har en okänd etiologi (4).

Foto: Tone Lindvåg

Figur 8. *Bedömningarna av de data som fås vid individuella vaccinationer skiljer sig ibland från dem som görs vid massvaccineringar, t ex beträffande hälsokontroll av djuren.*

Vaccination mot ringorm

I en rapport meddelas att bland en grupp kalvar som på morgonen vaccinerades mot ringorm med Bovilis Ringvac vet hittades en kalv död på kvällen. Efter den andra vaccinationen tio dagar senare hittades ytterligare en kalv död på kvällen efter att ha vaccinerats på morgonen. Båda kalvarna hade fradga runt munnen då de hittades. Det finns i den tidigare biverkningsrapporteringen ett par meddelanden om akuta reaktioner och dödsfall hos nötkreatur som vaccinerats mot ringorm. Reaktionerna har troligen en allergisk genes. Ett mycket stort antal nötkreatur vaccineras årligen mot ringorm i Sverige inom ramen för Felfri Hud-programmet. Incidensen för biverkningarna blir därför låg.

Antiparasitära medel

I en rapport meddelas att en grupp kor som behandlades profylaktiskt med imidokarb (Imizol, licenspreparat) mot ➤

➤ babesios (piroplasmos) reagerade med kolinerga symtom (bland annat salivering och depression). Djuren återhämtade sig inom en eller ett par dagar. Det är känt att imidokarb hämmar kolinesteras, vilket kan ge upphov till kolinerga symtom. Det kan nämnas att det i Sverige tidigare mot babesios använda preparatet Acaprin (1,3-di-6-quinolylurea), som är kemiskt besläktat med imidokarb, även kunde ge kolinerga symtom till följd av en hämning av kolinesteras.

En rapport rör en ko som svullnade upp kring ögonen efter behandling med Noromectin Pour-on vet (ivermektin). Reaktionen, som troligen är allergiskt betingad, var lindrig och snabbt övergående. I en annan rapport meddelas att flera kor som behandlades med Eprinex pour-on vet (eprinomektin) svullnade upp ventralt mellan bakre delarna av käkarna. Det kan även här vara fråga om en allergi.

Övrigt

En rapport rör kalvar som behandlades med Dolovet vet (ett licenspreparat som innehåller ketoprofen). Preparatet gavs, ibland i kombination med antibiotika, med indikationen luftvägsinfektion/pneumoni till cirka 100 två–fem veckor gamla kalvar. Två kalvar dog med blödande magsår som sannolik dödsorsak. Hos två andra kalvar som dog, sannolikt på grund av fatal pneumoni, sågs magsår som bifynd. Ytterligare en kalv dog, med misstanke om perforerande magsår som dödsorsak (obduktion gjordes inte). NSAID kan hos de flesta djurslag ge effekter på gastrointestinalslemhinnan i form av ulcerationer och erosioner. Det finns tidigare rapporter i Sverige där misstanke funnits om sådana effekter hos nötkreatur.

SVIN

Vaccinationer

Det finns två rapporter om biverkningar hos suggor som vaccinerats mot svincircovirus typ 2 (Circovac, Merial). Det aktuella vaccinet innehåller inaktiverat svincircovirus typ 2 i en mineraloljeadjuvans. I den ena rapporten meddelas att fyra av 50 suggor i anslutning till vaccinationerna kortvarigt reagerade med kramper och blåaktig hud (Figur 9). I den andra rapporten meddelas att en gylta fick nedsatt allmäntillstånd under ca ett dygn efter vaccinationen. En annan sugga, som var fem veckor dräktig, aborterade dagen efter vaccinationen. I en rapport meddelas att bland 570 grisar som vaccinerades mot mykoplasmainfektion (ThoroVAX vet) dog 14 grisar inom ca 24 timmar. Det aktuella vaccinet innehåller inaktiverat *Mycoplasma hyopneumoniae* i en mineraloljeadjuvans. Orsakerna bakom reaktionerna är oklara. Mineraloljevacciner ger ofta lokala reaktioner på injektionsplatserna. Det kan observeras att injektion av mineralolja hos människa kan ge en allvarlig vävnadsskada. Varningstexter rörande vilka åtgärder som ska vidtas vid oavsiktlig injektion/självinjektion finns i Fass Vet och i produktresuméerna.

FIGUR 9. *I en rapport meddelas att fyra av 50 suggor i anslutning till vaccination mot svincircovirus typ 2 kortvarigt reagerade med kramper och blåaktig hud.*

Övrigt

I en rapport meddelas att en gris (5 veckor, 15 kg, gylta) som behandlades mot en trampskada med bensylpenicillinprokain (Penovet vet + Ultrapen) inom några minuter reagerade med ett kraftigt krampanfall. Förbättring skedde inom ca en timme och grisen var återställd inom ca 15 timmar. Det anges i litteraturen att bensylpenicillinprokain under vissa omständigheter, troligen som en följd av frigörande av toxiska mängder prokain, kan vara toxiskt för svin (1). Mekanismen bakom reaktionerna hos svin kan således vara liknande de som ses hos häst och nöt.

I en rapport meddelas att mjölkproduktionen upphörde hos en sugga efter att den fått meloxikam (Metacam vet) och trimetoprimsulfa (Bimotrim vet) som behandling mot grisningsfeber. På grund av den upphörda mjölkproduktionen dog sju av smågrisarna.

FÅR

Vaccinationer

Det finns två rapporter där får reagerat efter vaccination med Heptavac-P Plus, som är ett kombinerat klostridie- och pasteurellavaccin till får (licenspreparat). Vaccinet innehåller toxoider (kemiskt inaktiverade toxiner) från klostridiebakterier, såsom *Cl prefringens,* som kan orsaka gasbrand (enterotoxinemi), *Cl chauvoi, Cl septicum* och *Cl novyi,* som kan orsaka frasbrand, *Cl tetani,* som orsakar tetanus, samt antigena komponenter från pasteurellabakterier, såsom *Pasteurella haemolytica* och *P trehalosi,* som kan orsaka lunginflammation.

I båda rapporterna meddelas att en del av de vaccinerade djuren i fårbesättningarna ifråga (som främst bestod av tackor) inom ca 15 minuter till en timme reagerade med nedsatt allmäntillstånd (håglöshet, fodervägran, tung andning, hängande öron, vägran att stå upp). De flesta djuren återhämtade sig

inom 12–24 timmar. I några fall var biverkningsförloppen mer utdragna.

I en annan rapport meddelas att vaccination med Heptavac (licenspreparat), som endast innehåller klostridiekomponenterna av det förra vaccinet, gav upphov till liknande biverkningar. Det anges även i rapporterna att biverkningsmönstren återkom vid de årliga fårvaccinationerna. Det kan antas att någon/några av de i vaccinerna ingående bakteriella komponenterna har orsakat biverkningarna.

Efter vaccination mot bluetongue av en fårbesättning om 30 dräktiga tackor reagerade ca 15–20 av djuren med anorexi och apati. Tolv lamm som föddes strax före eller efter vaccineringarna dog.

En tacka blev hängig tre dagar efter vaccinationen. Dagen därpå var den mycket dålig och avlivades.

En tacka blev halt och vinglig dagen efter vaccinationen. Symtomen kvarstod och tackan avlivades.

Övrigt

En rapport rör en bagge som inför en normalkastration sederades med Rompun vet (xylacin) och som sedan som lokalbedövningsmedel gavs Carbocain (mepivacain). Någon timme efter kastrationen, som förlöpte lege artis och utan komplikationer, hittades baggen död. Den rapporterande veterinären anger att orsaken till att djuret dog är oklar, men att en möjlighet är att den kan vara läkemedelsrelaterad. I en annan rapport meddelas att ett tre veckor gammalt lamm efter avmaskning med ivermektin (Ivomec vet, oral lösning) fick hosta som kvarstod under en vecka.

GET

En rapport gäller en bock som inför en normalkastration sederades med Narcoxyl vet (xylazin) och därefter som lokalbedövningsmedel gavs Lidokel-Adrenalin (lidokain + adrenalin, licenspreparat). Bocken drabbades direkt efter lokalanestesin av kloniska kramper. Den fick därefter lungödem med fradga genom munnen och svårigheter att andas. Den återhämtade sig inom ca 30 minuter, efter att ha behandlats med ett diuretikum (furosemid intravenöst). Lokalanestetika är relativt säkra men kan ge systemisk toxicitet, som i regel först ger effekter på CNS och kan yttra sig i form av muskelkontraktioner.

SUMMARY

Adverse reactions to veterinary drugs reported in Sweden during 2007 and 2008, part 1

This article describes the suspected adverse drug reactions in horses, cattle, swine, sheep and goats reported by Swedish veterinarians during 2007 and 2008. In coming articles the adverse reactions reported in dog, cat, rabbit and guinea pig and human reactions to veterinary drugs, will be described. The total number of reports were 544 (240 for 2007 and 304 for 2008). Among these 130 reports concern horse, 28 cattle, 5 swine, 8 sheep, 1 goat, 258 dog, 104 cat, 3 rabbit and 1 guinea pig. Six reports concern human reactions to veterinary drugs.

A few examples of adverse drug reactions in horses, cattle, sheep and swine are given below. In horse there were several reports of adverse reactions to vaccines, including injection site reactions, fever, urticaria and difficulties to walk. There were several reports of horses reacting after intra-articular injections of sodium hyaluronate. Four horses reacted immediately after intravenous injections of flunixin with ataxia and seizures. There were also a few reports of local site reactions in horses given intra muscular injections of flunixin. There were 4 reports of lack of efficacy in horses given Somulose for euthanasia. Such cases have previously been reported in Sweden. Veterinarians given licence for Somulose are informed that there are cases of lack of efficacy and they are recommended to be prepared for an alternative method for euthanasia.

There were 3 reports of horses reacting with hyperventilation after sedation of detomidine. In horse there were several reports of acute negative reactions to procaine benzylpenicillin. Such reactions have also been reported in cows injected with procaine benzylpenicillin (one such reaction was reported in the present compilation). An acute adverse reaction was also reported in a swine given procaine benzylpenicillin.

In cattle and sheep there were several reports of adverse reactions, such as local site reactions, oedema in the head, diarrhoea and abortions, in animals vaccinated against bluetongue (bluetongue virus serotype 8). However, since the number of vaccine doses was high the incidence of the adverse reactions was low. There were two reports of anaphylaxis and death in calves given a live vaccine against ringworm *(Trichophyton verrucosum)*. A large number of calves are vaccinated each year against ringworm in Sweden within the so called ”Hide and Skin Trade and Improving Quality Program”. This implies that the incidence of these reactions is low.

Referenser

1. Embrechts E. Procaine penicillin toxicity in pigs. Vet Rec, 1982, 111, 314–315.
2. Jones SL. Inflammatory diseases of the gastrointestinal tract causing diarrhea. In: Reed SM, Bayly WM & Sellon DC, eds. Equine Internal Medicine, 2nd ed. Philadelphia, WB Saunders, 2004, 884–913.
3. Mathelier-Fusade P. Drug-induced urticarias. Clin Rev Allergy Immunol, 2006, 30, 19–23.
4. Norton JH & Campbell RSF. Non-infectious causes of bovine abortion. Veterinary Bulletin, 1990, 60, 1137–1147.
5. Olsén L, Ingvast-Larsson C, Broström H, Larsson P & Tjälve H. Clinical signs and etiology of adverse reactions to procaine benzylpenicillin and sodium/potassium benzylpenicillin in horses, J Vet Pharmacol Ther, 2007, 30, 201–207.
6. Schreiber W & Krieg JC. Das Hoigné-Syndrom. Nervenartz 2001, 72, 546–548.
7. Tjälve H. Läkemedelsbiverkningar hos djur rapporterade 2003, del 1. Svensk VetTidn, 2004, 56, 13, 17–21.
8. Tjälve H. Läkemedelsbiverkningar hos djur rapporterade 2005 och 2006, del 1. Svensk VetTidn, 2007, 59, 12, 23–30.
9. Tobin T, Blake JW, Sturma L & Arnett S. Pharmacology of procaine in the horse: pharmacokinetics and behavioural effects. Am J Vet Res, 1976, 37, 1165–1170.

HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, professor, Enheten för läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala. Även avdelningen för patologi, farmakologi och toxikologi, SLU, Box 7028, 750 07 Uppsala.

månadens epiztel

Epizteln tar den här gången upp utbrott av smittsam juverbakterie i besättningar med automatisk mjölkning, bluetongue, en kalv med hudblödningar samt salmonella hos häst. Epizteln är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA och Anna Tubbin, Jordbruksverket.

MASTITSTREPTOKOCK I ROBOTBESÄTTNINGAR

Under första halvåret av 2009 konstaterades *Streptococcus agalactiae* (SRA) ligga bakom allvarliga celltalsproblem på fem gårdar med automatisk mjölkning (AMS). Gårdarna har mellan 70 och 250 kor och ligger i Skåne, Småland, Halland, Bohuslän och Uppland utan känd kontakt med varandra. Tankcelltalen varierade mellan 350 000–550 000 celler per ml mjölk. Prevalensen i besättningarna har varit 30–60 procent. Detta är anmärkningsvärt högt för ett mastitagens som i SVAs senaste fältstudier visat sig stå för en procent av de akuta kliniska och 0,2 procent av de subkliniska mastiterna.

Vid livdjursinköp till nyetablerade AMS-gårdar är det ovanligt att djuren hälsodeklareras. När smittan väl kommer in i AMS tycks den kunna sprida sig snabbt.

Mot bakgrund av den ökade förekomsten av SRA i både AMS och stora varma lösdrifter undersöker Svensk Mjölk möjligheten att genomföra screening av landets samtliga mjölkgårdar med mer än 100 kor. Om andelen besättningar med SRA är hög kommer sannolikt ett kontrollprogram på sikt att behöva startas. Ett sådant program har redan sjösatts i Danmark där liknande observationer har gjorts beträffande prevalensen av SRA i mjölkbesättningarna.

Om streptokocker förekommer i besättningen bör mastitodlingarna regelmässigt konfirmeras på SVA eller annat ackrediterat laboratorium.

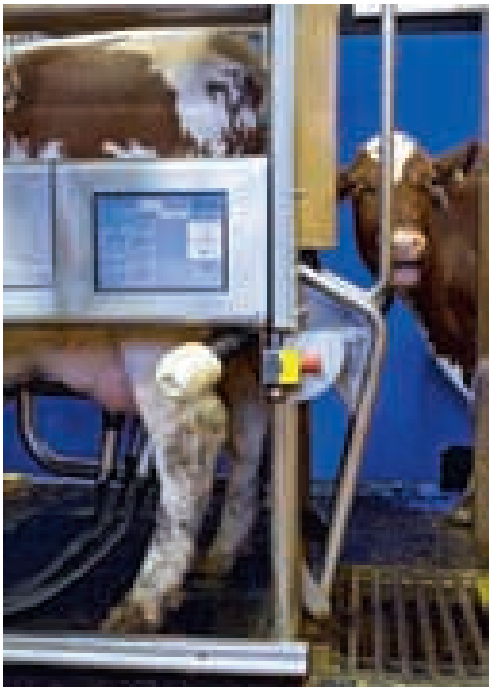

Foto: Jann Lipka, Svensk Mjölk.

SVA har konstaterat en ökad förekomst av Streptococcus agalactiae-*mastit både på gårdar med automatisk mjölkning och med stora varma lösdrifter.*

■■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

BLUETONGUE

Bluetongue fortsätter att vara en aktuell epizootisjukdom. Från Frankrike rapporteras nu om viruscirkulation av både BTV-1 och BTV-8. Dock har fortsatt inga kliniska fall rapporterats under 2009, varken från norra Europa eller från Sverige. I Sverige övervakas bluetongue med hjälp av flera komponenter: landsomfattande tankmjölksscreening och blodprov från slakterier, intensiv övervakning i 1 000 besättningar i en zon just utanför vaccinationsområdet via månatliga tankmjölksprov, provtagning av ovaccinerade kalvar, provtagning inför förflyttning av djur samt inte minst klinisk övervakning.

Under 2009 har två tankmjölksprov med resultat i ”gråzon” setts. Alla djur som bidragit till dessa tankmjölksprov blodprovtogs individuellt. Samtliga individprov utföll med negativt resultat och tankmjölksproven kunde så fastställas som negativa. Dessutom har 18 serumprov från nötkreatur, tagna inför bland annat förflyttning, varit positiva. Dessa har samtliga visat sig komma från vaccinerade djur där prov för PCR skulle ha tagits istället för prov för serologi. I den kliniska övervakningen har hittills i år 17 nötkreatur (från 15 olika besättningar) och nio får (från sex besättningar) med kliniska symtom upptäckts och undersökts, samtliga med negativa provresultat. Detta kan jämföras med kliniska misstankar från fyra nötkreatur och två får under samma period 2008, en kraftigt ökad känslighet i den kliniska övervakningen således.

KALV MED HUDBLÖDNINGAR

En fyra månaders kvigkalv av mjölkras avlivades efter att blivit kraftigt allmänpåverkad med feber och punktformiga blödningar från huden på ett tiotal platser på ryggen. De submandibulära lymfknutorna var kraftigt ansvällda. Inga andra djur hade visat liknande symtom i besättningen och övriga djur visade inga tecken på smittsam sjukdom.

Djuret skickades till SVA för obduktion vid vilken konstaterades att kalven hade lymfom. De flesta kroppslymfknutor var kraftigt förstorade. Hudblödningarna förklaras genom trombocytopeni som ibland kan ses vid lymfom. Under senare tid har ett större antal dödsfall hos kalvar med hög feber och plötsliga blödningar genom huden uppmärksammats i Tyskland. Orsaken till dödsfallen är ännu inte klarlagd. De flesta av dessa kalvar drabbades inom några få veckor efter födseln.

SALMONELLA HOS HÄST

Salmonella har konstaterats på två större stuterier samt på två hästkliniker som tagit emot sjuka föl från stuterierna. De exakta smittvägarna är ännu inte klarlagda men det rör sig om minst två olika salmonellastammar. Vidare utredning och bekämpning pågår vid alla smittade anläggningar. ■

noterat

Internationellt dermatologipris till svensk veterinär

Den 18 september mottog veterinär Susanne Åhman från Djurakuten i Stockholm ”The Ulli Runge Harms Award for an outstanding scientific or clinical contribution to dermatology produced as part of a Residency Programme”. Priset delades ut vid den årliga kongressen för det Europeiska Sällskapet för Veterinär Dermatologi, ESVD, i Slovenien.

The Ulli Runge Harms Award utses i skarp konkurrens mellan veterinära dermatologer i hela Europa. Susanne Åhman fick priset för att parallellt med full klinisk, icke universitetsanknuten, verksamhet ha genomfört en vetenskaplig studie som kunnat stå sig även i den akademiska konkurrensen. I hennes fall löd motiveringen ”an outstanding scientific contribution”. Handledare för Susanne Åhmans arbete var Kerstin Bergvall, som också medverkade vid prisutdelningen i Slovenien. ■

Sju forskningsmiljöer får dela på 175 miljoner

Forskningsrådet Formas meddelade den 15 september att man avsatt 175 miljoner kronor under fem år till sju starka forskningsmiljöer inom området djur och natur.

– Vi har fått in många spännande och innovativa ansökningar. De sju miljöer som slutligen valdes bedömdes ha högsta vetenskapliga kvalitet och nytta för utveckling mot ett hållbart samhälle, säger Anna Ledin, huvudsekreterare på Forskningsrådet Formas.

Inom det veterinärmedicinska området fick Center för komparativ sjukdomsgenetik och genomik vid Uppsala universitet och SLU bidrag från Formas. I centrat kommer veterinärer, läkare och genetiker att arbeta tillsammans för att hitta gener för cancer, diabetes, inflammatoriska och neurologiska sjukdomar samt hjärt- och kärlsjukdomar. Resultaten från de vetenskapliga studierna kommer att förbättra livskvaliteten hos både hundar och människor genom genetiska tester för bättre avel hos hundar och bättre behandlingsmetoder för både djur och människor, skriver Formas i ett pressmeddelande. ■

Vilken är din diagnos? – Patologi

En kinesisk nakenhund som föll ihop och dog plötsligt under promenad skickades till SVA för obduktion. Fallet är sammanställt och tolkat av Erika Karlstam, enheten för patologi och viltsjukdomar, SVA.

Kinesisk nakenhund, hane, två år

ANAMNES: Hunden föll ihop och dog plötsligt under promenad. Djurkroppen sändes för obduktion till enheten för patologi och viltsjukdomar, SVA.

OBDUKTIONSFYND/PATOLOGI: Se Figur 1 (makroskopisk bild, hjärta) och Figur 2–3 (mikroskopiska bilder, höger hjärtkammare). Beskriv de morfologiska förändringarna och föreslå patologisk-anatomisk diagnos.

Den makroskopiska bilden är inte från den aktuella patienten, men från en rödräv med samma typ av hjärtförändringar.

FIGUR 1. *Hjärta, formalinfixerat preparat, makroskopisk bild, höger kammare exponerad.*

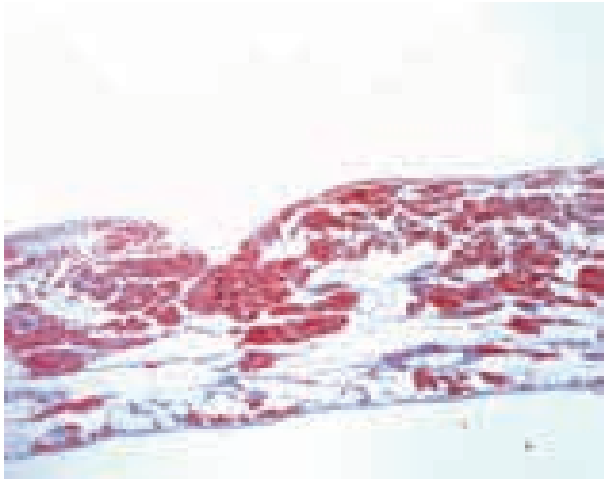

FIGUR 2. *Hjärta, tvärsnitt av höger kammare, mikroskopisk bild. Masson trichrome-färgning, förstoring cirka 20 gånger.*

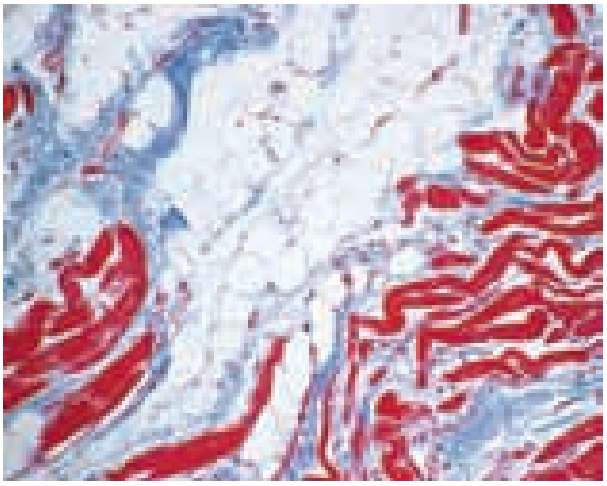

FIGUR 3. *Hjärta, höger kammare, mikroskopisk bild. Masson trichrome-färgning, förstoring cirka 200 gånger.*

SVAR SE SIDAN 56

Djurhälsovård enligt nordisk modell – en framtida vision?

TEXT: CHRISTINA AROSENIUS

Den 9–10 september hölls ett nordiskt möte i Helsingfors där den framtida djurhälsovården diskuterades. Fokus låg på hur de nordiska länderna ska kunna behålla sitt goda hälsoläge gentemot situationen i EU i övrigt. Arrangör var ETT, den finska näringens förening för bekämpning av djursjukdomar. Mötet hade lockat närmare 150 deltagare, övervägande från Finland men också Danmark, Norge och Sverige var representerade.

INTERNATIONELL TALARLISTA

Inbjudna huvudtalare var professor Thomas Blaha från Tyskland, professor emeritus John Webster från England och Lazlo Kunster från DG Sanco i Bryssel. Dessutom lämnades rapporter om hälsosituationen i de nordiska länderna av representanter för olika institutioner, i Sveriges fall av Marianne Elvander från SVA. Exempel på hur de nordiska länderna handlagt olika sjukdomsutbrott gavs också. Från Sverige redogjorde Bengt Larsson från Jordbruksverket för vår framgångsrika bekämpning av PRRS.

Ansvarsfördelning och vilka roller som de privata och allmänna sektorerna kan komma att få i framtiden fick församlingen synpunkter på från Jan Åke Robertsson, Svenska Djurhälsovården samt Per Olsen från den danska Agriculture and Food Council. En kort diskussion om hur de nordiska länderna ska kunna påverka EU-processen på ett bättre sätt leddes av samme Per Olsen och My Sahlman från LRF.

ETT GOTT HÄLSOLÄGE I NORDEN

Samtliga nordiska talare redogjorde för vårt relativt goda hälsoläge och förklarade ➤

Mötet hade lockat närmare 150 deltagare, varav flera svenskar. Vid "svenskbordet" under kaffepausen ses Jan Åke Robertsson, Sten-Olof Dimander, Lena Eliasson-Selling, Andrea Holmström och Marianne Elvander.

En diskussion om hur de nordiska länderna ska kunna påverka EU-processen på ett bättre sätt leddes av Per Olsen och My Sahlman.

det med att vi har ett gynnsamt geografiskt läge, vi är omgivna av vatten, har ett gynnsamt klimat, ganska små och utspridda husdjurspopulationer och en liten import av djur. När detta ”mantra” hade upprepats av samtliga talare tog både Thomas Blaha och Lazlo Kunster till orda och framförde åsikterna att vi är alldeles för ödmjuka här uppe i Norden. Vårt goda hälsoläge beror framför allt på att veterinärer och djurägare har lagt ned mycket och klokt arbete under lång tid och båda ansåg att när det gäller förebyggande hälsovård är Norden ljusår före resten av Europa. Med andra ord ett gott betyg och beröm för de insatser som gjorts hittills.

NYA VINKLINGAR

Två föreläsare höll särskilt spännande och tankeväckande föredrag med lite nya infallsvinklar. Den ene var Finlands CVO Matti Aho. Hans budskap var att vi har stora utmaningar framför oss, bland annat att Europa måste producera mer mat i framtiden för att täcka de globala behoven. Vi har inte råd med ineffektivitet i jordbruksproduktionen om vi vill ha en uthållig produktion, storskalighet kommer att kräva bättre hantering. Hur ska man kunna ta hänsyn till dessa utmaningar när man planerar EUs nya djurhälsopolicy?

Han visade sedan intressanta modeller av hur en framtida klimatförändring kan komma att påverka odlingslandskapet i Europa med risk för framtida torka, översvämningar och vattenbrist. Han tittade också på befolkningsutvecklingen globalt och de krav på matförsörjning som den för med sig. Även den ekonomiska utvecklingen och vad den medför i fråga om önskemål från konsumenterna om kvalitet och typ av mat kommer att ha stor betydelse i framtiden. Att vi får en bra djurhälsopolicy är alltså mycket viktigt och den kanske viktigaste punkten för en sådan ansågs vara att vi slutar att handla med och transportera levande djur.

BIOSÄKERHET

Ny vinkling fick åhörarna också av Erling Lundager Kristensen från Danish Cattle Organisation. Han redogjorde för en faktor som är väsentlig för en god djurhälsa nämligen djurägarnas uppfattning om hur viktigt det är med smittskydd. All lagstiftning på området inom EU bygger egentligen på djurägarnas förmåga att observera sina djur.

Hur ska man då kunna motivera dem till att göra ett gott arbete? I Danmark har man gjort en studie på detta som visar att vi kanske måste ändra var vi lägger tyngdpunkten i smittskyddsarbetet. På nötsidan är reproduktionen den viktigaste faktorn för gott smittskydd, dvs om man kan undvika inköp av djur för nyrekrytering. Ju större besättningar som skapas desto svårare blir detta.

Den danska studien visade att de flesta djurägare undervärderade riskerna, dvs de lade inte tillräckligt med tid och energi på riskhantering i besättningen och efterfrågade inte tillräcklig hjälp med riskutvärderingen. Händelser med låg sannolikhet för att inträffa, men som leder till höga förluster, förbises när beslut tas. Föreläsarens slutsats var att detta problem bör uppmärksammas mer. ”Vem står vid gränsen när pandemin kommer”? Sitter kanske alltför många epidemiologer vid sina datorer när vi egentligen behöver fler människor ute på fältet som undersöker tidiga tecken

Vad gäller förebyggande hälsovård är Norden ljusår före resten av Europa, sade Thomas Blaha från Tyskland.

John Webster konstaterade att den rikliga och billiga maten leder till övervikt och välfärdssjukdomar och industrialiseringen till att djuren betraktas som varor.

på att något är fel? Detta är en utmaning för veterinärkåren.

FRAMTIDEN OCH DJURVÄLFÄRD

Även John Webster höll ett tankeväckande föredrag om framtida lösningar, effektivitet, djurhälsa och djurvälfärd och ekonomiska frågor. Med utgångspunkt i nuläget, där vi har hög produktion, gott om billig mat och en industrialisering av utfodring, stallar och hanteringen av djuren, konstaterade han att detta även medför problem. Vi har produktionssjukdomar på djuren, den rikliga och billiga maten leder till övervikt och välfärdssjukdomar och industrialiseringen till att djuren betraktas som varor, konsumenterna har ingen kontakt med produktion och landsbygd och vi har stora miljöproblem. I framtiden kan vi förvänta oss en ökad konsumtion av kött på global nivå, ökad konkurrens mellan djur och människa om tillgängliga resurser och ökade krav från allmänheten om förbättrad djurhållning.

Den nuvarande produktionsnivån är inte tillräcklig för att försörja jordens befolkning. Om kineserna konsumerar lika mycket år 2030 som amerikaner gör nu så kommer de att äta 2/3 av den totala globala skörden och förbränna 125 procent av jordens dagliga oljekonsumtion. Vi måste börja titta på alternativa födoämnen till djuren, sådant vi själva inte kan äta, biprodukter från annan produktion eller mat vi nu kasserar som t ex rester från livsmedelskedjor som nu är olagligt att använda. Vi måste enligt Webster också förbättra djurhållning och djurvälfärd på gårdarna, bli bättre på att identifiera risker för djurens hälsa och välfärd och bättre på att bedöma hur djuren mår med hjälp av nya parametrar. ■

Zentonil®

Understödjer levern

Till hundar och katter

Smaksatta och delbara tabletter

Zentonil Plus, SAMe
Zentonil Advanced, SAMe och Silybin

Box 9, 265 21 Åstorp
Tel. 042-676 03
Fax 042-676 04
www.vetoquinol-scandinavia.com

Vétoquinol
Signe de Passion

Svenska Distriktsveterinärföreningen 100 år

Svenska Distriktsveterinärföreningen, DVF, arrangerade ett högtidligt jubileumsfirande av föreningens 100-årsdag den 26 september 2009. Till festligheterna i Stockholm var såväl föreningens medlemmar som företrädare för Jordbruksdepartementet och Jordbruksverket samt Sveriges Veterinärförbund inbjudna. DVF bjöd på en serie jubileumsföredrag av inviterade gästföreläsare och därpå följande galamiddag.

Svenska Distriktsveterinärföreningen är en intresseförening för landets samtliga distriktsveterinärer, anställda av Jordbruksverket. Föreningen är numera associerad till Sveriges Veterinärförbund och bevakar fackliga frågor genom en förhandlingsdelegation utsedd av förbundet, som en del av SACO-familjen. Föreningen hjälper sina medlemmar i förhandlingar och arbetsmiljöbevakning för att de ska få bra avtal och en säkrare och bättre arbetsmiljö. Man är också drivande inom veterinärkåren för att öka kännedomen och kunskapen om distriktsveterinärens arbetsuppgifter. DVF bildades 1909 som en delförening inom veterinärförbundet och var då förbundet största riksförening.

DVFs styrelse får rosetter för gott arbete i samband med firandet av föreningens 100-årsjubileum.

HIPRASUIS
VACCIN MOT RÖDSJUKA OCH PARVOVIRUS HOS SVIN

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva, 135 - 17170 Amer (Girona) Spain.

MARKNADSFÖRS AV
NORDVACC AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel:08-449 46 50.
Fax:08-449 46 56
E-mail:vet@nordvacc.se
Hemsida:www.nordvacc.se

NORDVACC

Katt- och brandmannakalendern ger stöd till kattforskning

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Rasehorns stipendiestiftelse för katter startades 1998, för att stödja bland annat forskning kring kattens hälsa. Stiftelsen får sina medel genom försäljning av en väggkalender, och veterinärkåren kan stödja stiftelsen genom att sälja kalendern till djurägare.

Katt- och brandmannakalendern kommer ut även 2010 och tio kronor från varje såld kalender går till välgörenhet. Den kan beställas till ett subventionerat pris av veterinärkliniker.

I slutet av 1998 inrättades Rasehorns stipendiestiftelse för katter, med syfte att främja forskning kring kattens hälsa och kattens roll i samhället. Initiativtagare är djurfotografen Eivor Rasehorn, som har ett särskilt intresse och engagemang för katt. Eivor Rasehorn har sedan 1997 givit ut en väggkalender med motiv på brandmän och katter i olika situationer. Från och med 1999 går fem kronor från varje såld kalender till stipendiestiftelsen. Fonden förvaltas av Sveriges Veterinärförbund, och en betydande del av utdelningen är tänkt att gå till veterinärmedicinska ändamål. I år kommer totalt 20 000 kronor att delas ut (se annons i SVT 10/09, sidan 27).

Fem kronor/kalender går också till Drottning Silvias Jubileumsfond för forskning om barn och handikapp, som tidigare i år mottog drygt 20 000 kronor.

FÖRDELAKTIGT FÖR VETERINÄRER

Nu gäller det att så många kalendrar som möjligt säljs inför 2010, för att utdelningen ska kunna hållas kvar på tidigare nivå. Alla djursjukhus, djurkliniker och veterinärmottagningar erbjuds därför att köpa kalendrar i partier om minst tolv till priset 59 kronor styck plus moms och frakt, för försäljning till djurägare. Kalendern är välkänd och efterfrågad av många kattägare, och all vinst vid försäljningen tillfaller den säljande mottagningen. Försäljningspriset kommer att ligga på drygt 100 kronor per kalender. Det gäller dock att vara snabb med beställningen, upplagan är begränsad.

Kalendern kommer i år bara att saluföras via tidningen Kattliv, förutom försäljningen från veterinärkliniker.

BESTÄLLNING

Priset är 59 kronor per kalender plus moms och porto, och gäller endast vid beställning av minst tolv kalendrar. Vill man beställa fler måste antalet vara jämnt delbart med tolv. Detta är ett specialpris för veterinärförbundets medlemmar, varför det vid beställningen ska framgå att köparen är en veterinärklinik. Beställningen görs till:

Åke Steinwall, telefon: 0300-334 44 eller e-post: info@kattliv.com. Glöm inte att ange antal kalendrar (jämt delbart med tolv) vid beställningen, liksom att styckepriset ska gälla enligt avtal för veterinärkliniker. Vid beställning ska man också uppge namn, gatuadress (inte boxadress), telefonnummer och organisationsnummer.

Genom att utnyttja detta fördelaktiga erbjudande kan man stödja både forskningen kring kattens sjukdomar, forskning om barn och handikapp och verksamheten vid den egna kliniken. ■

Gårdsbesök med Gunnar Eriksson

AMELIE CARDELL, frilansjournalist*

I SVT 11/09 presenterades Projekt Djurhälsa 2012, med målet att förbättra djurhälsan inom svensk mjölkproduktion. Följande artikel beskriver hur veterinären Gunnar Eriksson använder projektets rådgivningstjänster och vilka frågeställningar han ställs inför på gårdsnivå.

Alla ska med på tåget. Det gäller varenda veterinär som har ett särskilt intresse för att arbeta med förebyggande djurhälsovård inom mjölkproduktion. Platser finns också till alla som arbetar på gården, från mjölkföretagaren själv till den sist anställde. Och medan tåget rullar ska alla successivt bli bättre på att upptäcka och förebygga störningar hos djuren. Det handlar om projektet ”Djurhälsa 2012”.

ORGANISATIONSNEUTRALT VETERINÄRT NÄTVERK

När Gunnar Eriksson, privatpraktiserande veterinär vid Huskvarna veterinärstation, började arbeta som veterinär i Gränna för 20 år sedan fanns det många små mjölkgårdar med uppbundna kor. Nu är de färre, men större och allt fler går över till lösdrift, ibland kombinerat med mjölkningsrobotar.

– Man blir ju duktig på det man håller på med. I takt med att lösdrifterna blivit flera har jag känt ett stort behov av vidareutbildning, säger Gunnar Eriksson.

När han blev tillfrågad om att delta i projektet ”Djurhälsa 2012” var svaret givet. Projektet som har initierats av Svensk Mjölk, finansieras tillsammans med LRF Kraftsamling. Våren 2008 bildades ett organisationsneutralt nätverk av veterinärer som stegvis utbildats för att kunna erbjuda mjölkföretagen den nya rådgivningstjänsten *Hälsopaket Mjölk*. I nuläget ingår både distriktsveterinärer, privatpraktiserande veterinärer och djurhälsoveterinärer från hela landet och tanken är att nätverket successivt ska växa sig större och på sikt även innefatta andra rådgivningskompetenser.

Foto: Susanne Martinelle

I takt med att lösdrifterna blivit flera har jag känt ett stort behov av vidareutbildning, säger Gunnar Eriksson, privatpraktiserande veterinär vid Huskvarna veterinärstation.

RÄTT I TIDEN

– För mig kom Hälsopaket Mjölk helt rätt i tiden. Jag är så himla tacksam för att jag fick chansen att hoppa på den här satsningen, säger Gunnar Eriksson och bromsar in utanför ladugården på Hallagården mellan Gränna och Huskvarna.

Hans sista hemläxa i kurspaketet är nu att introducera hälsopaketet på två gårdar. Mjölkproducenterna Curt (67 år) och Said Eriksson (64 år), tillsammans med sonen Christoffer (30 år) och svärdottern Elin Adolfsson (28 år) har gladeligen tackat ja till att vara med i Hälsopaket Mjölk. I den nybyggda lösdriftsladugården, som blev färdig 2002, finns 75 mjölkande kor. Gamla stallet används numera till kalvar och sinkor.

Hälsopaketet består av två delar: en hälsoprofil och en hälsoplan. Rådgivningen bygger på samverkan och utgångspunkten är varje mjölkföretagares egna mål och förutsättningar. Det är upp till var och en att bestämma om man vill gå vidare när en del är klar.

FÖRUTSÄTTNINGARNA ÄNDRAS

Veterinär Ola Schultzberg från projektgruppen är med på dagens besök.

– Vår förhoppning är att få med så många nötpraktiserande veterinärer som möjligt. Och att de i sin tur lyckas engagera all personal på mjölkgården. Svenska veterinärer ligger visserligen långt fram när det gäller förebyggande djurhälsa, men förutsättningarna för mjölkproduktion ändras hela tiden och det gäller att hänga med, förklarar Ola Schultzberg.

I takt med att besättningarna växer blir det allt viktigare att lära sig se skeenden bland många djur. Det ställs också högre krav på ett fungerande smittskydd.

Vid fikabordet med fönsterutsikt över lösdriftsladugården plockar Gunnar Eriksson fram de checklistor som ingår i

FOTO: SUSANNE MARTINELLE

I den nya rådgivningsmodellen Hälsopaket Mjölk är samtalet ett viktigt verktyg. Här diskuterar Ola Schultzberg och Gunnar Eriksson med mjölkföretagarfamiljen Curt och Said Eriksson, samt Elin Adolfsson och Christoffer Eriksson.

det nya rådgivningsmaterialet. Det omfattar alla djurkategorier och har även ekonomiska beräkningar där gårdens djurhälsa kan värderas i kronor och ören.

Första sidan som ska fyllas med information handlar om måtten i liggbåset och gångarna. Nästa sida fortsätter med rubriken ”Äta och dricka i stallet”. Här gäller det exempelvis att ta reda på nackbommens placering vid foderbordet, hur många ätplatser det finns per ko och hygienen för vattenförsörjningen. Tydliga anvisningar för djurbedömningar med lättlästa tabeller tar upp ett par sidor. På ett blad finns det plats att rita upp gården med olika stallbyggnader, djurgruppernas hemvist och eventuella smittskyddszoner. Och så vidare.

MÅLET ÄR EN STÖRNINGSFRI PRODUKTION

– När veterinären har hunnit kontrollera alla djuren samt stallets miljö och utformning finns det ett gediget underlag för att analysera vad som är bra och vad som kan förbättras. Målet är en störningsfri produktion, förklarar Ola Schultzberg.

Med Hälsoprofilen i handen kan mjölkföretagaren sedan välja att själv gå vidare, alternativt be sin rådgivare eller veterinär om hjälp. För den som önskar fortsätta enligt den nya rådgivningsmodellen är nästa steg ”Hälsoplan”. Taxan för de veterinärer som är utbildade enligt Hälsopaket Mjölk är 800 kronor i timmen. Under de närmaste två åren betalar LRF 66 procent av kostnaden för upp till 20 timmars rådgivning. Förutsättningen för att LRF ska sponsra det förebyggande djurhälsoarbetet är att mjölkföretagaren bestämmer sig för att gå vidare med en Hälsoplan.

– För många veterinärer blir det ett nytt sätt att arbeta. I stället för att bara ställa diagnos och behandla blir det mer fokus på att ta reda på orsaken till att djuren inte mår bra. Det kan t ex innebära att veterinären måste ge sig upp i tornsilon för att undersöka kvaliteten på ensilaget, säger Ola Schultzberg.

EXPERTGRUPP GER BACK-UP

Hallagården har alltid haft högmjölkande kor och har idag en medelavkastning på cirka 11 400 kilo. Smolket i glädjebägaren är de svajiga celltalen. Ibland rusar ➤

Sorbact® gel

NYHET!

Fuktig nyhet för torra sår!

I **Sorbact gel** har vi kombinerat Sorbact´s unika bakterie- och svampbindande egenskaper med en hydrogel. **Sorbact gel** finns i 2 storlekar 7,5x7,5 och 7,5x15 cm.

Finns att köpa hos din grossist!

Sorbact för alla sår

Sorbact är effektivt vid alla typer av sår och svampinfektioner, vare sig man vill rensa upp eller minska risken för infektion. Med Sorbact finns ingen risk för resistensutveckling eller negativa miljöeffekter. Sortimentet består av kompress, tamponad, rundtork, gelkompress samt absorptions- och filmförband. Hela sortimentet är tillgängligt via era grossister. Kontakta oss för mer information! pharma@abigo.se

abigo

ABIGO Medical AB, Ekonomivägen 5, 436 33 ASKIM
Tel 031-748 49 50 • Fax 031-68 39 51 • www.abigo.se

Foto: Susanne Martinelle

Ola Schultzberg från Svensk Mjölks projektgrupp "Djurhälsa 2012" ger råd till familjen Eriksson på Hallagården om hur de ska lösa problemen med höga celltal.

de iväg till hopplösa höjder för att sedan sjunka igen till godtagbara nivåer. Med den nya checklistan blir det lättare för Gunnar Eriksson att utläsa ett mönster.

– Alla gårdar har sina mönster och därför kommer det inte att finnas en Hälsoplan som är identisk med en annan. Jag ser jättemycket fram emot att börja arbeta med det här underbara materialet. Utbildningen har gett mig mycket kött på benen och det känns väldigt tryggt att ha en expertgrupp bakom sig, säger han.

– Dessutom tror jag mycket på det veterinära nätverket. Man är aldrig ensam, har alltid någon likasinnad att diskutera med.

Spara tid och pengar
med välslipade verktyg!
Slipning saxar och skär 70:-

Oster A5 & skär - 1392:-
Köp nu! Bonus värda 205:-

Ange annons!

www.lyckliga.nu
Lyckliga Fåret Skärsliperi
Prästavägen 254, 263 91 Höganäs
042-722 83

RIKTAD RÅDGIVNING

I våras togs ett antal prover av Hallagårdens kor med krånglande juverhälsa. Till dagens träff har Gunnar Eriksson med sig resultaten som visar på ett flertal olika bakterier. Ingen alldeles enkel bild.

– Det positiva är att det inte handlar om *Staphylococcus aureus* och *Streptcoccus agalactiae* utan om bakterier som det brukar vara lättare att komma till rätta med. Framöver tycker jag att vi ska ta prover på alla med höga celltal när de kalvar in. Jag kommer också att skriva ut råd om sintidsbehandling.

– För att hejda smiddspridningen vore det bästa att kunna skilja av de kor som har problem med höga celltal, fortsätter han.

Familjen Eriksson har pratat om att rusta upp en gårdsbyggnad som står tom för att kunna gruppera djuren bättre. Med dagens låga mjölkpriser är det en nödvändighet att få mer mjölk i tanken. För tillfället är det alldeles för många liter som ratas av mejeriet.

– Det är bra att vi får en ordentlig genomgång av läget. Celltalen har blivit sämre sedan vi gick över till lösdrift, säger Christoffer Eriksson.

Glädjande är att årets skörd har varit riklig och riktigt bra. Ensilaget, som ligger inpackat i långa, vita plastkorvar ute på gårdsplanen, håller hög kvalitet.

– Och så har ni ett fint, nybyggt stall, säger Gunnar Eriksson när han går längs den luftiga fodergången där ljuset flödar in från höga takfönster. Bra att ni har lagt plåt på foderbordet för att hålla det fräscht, konstaterar han. Lägg gärna in en bockad plåt även uppe längs träkanten där det lätt blir blött.

Flera kor ligger och vilar i sina bås, dock har en och annan bakbenen kvar nere på gången. Gunnar Eriksson antecknar att frontrören borde lyftas upp en aning så att de får bättre plats. Alla kor visade sig ha god våmfyllnad men det finns enstaka kor med hårlöshet och irritation på sina haser som kan härledas till liggbåsens utformning.

– Men en sak i taget. Det får inte kännas övermäktigt och nu ska vi först och främst få bukt med celltalen.

MJÖLKNINGSRUTINERNA GRANSKAS

Said Eriksson och Elin Adolfsson drar på sig de blå engångshandskarna inför lunchmjölkningen. Åtta kor i taget letar sig frivilligt in i tandemstallets grindar.

Med hjälp av en checklista går Gunnar Eriksson igenom miljön, stallets utformning och kornas hälsa. Said Eriksson får veta vad som kan förbättras för att därigenom stärka lönsamheten på familjens gård.

Så fort det kommer en ko med höga celltal säger dataskärmen ifrån och det blir omöjligt att använda det ordinarie mjölkningsorganet.

– Det är klart att det hade varit ännu bättre om vi kunnat gruppera korna och ta in de smittade korna sist, resonerar Elin Adolfsson som också undervisar på en lantbruksskola i närheten. Eftersom inkörsporten för alla juverbakterier är kons spenkanaler är det liggbåsen och mjölkningsplatsen som är de mest kritiska zonerna. Tillsammans med sin veterinär diskuterar familjen Eriksson vikten av att alla på gården har samma mjölkningsrutiner.

– Just för att vi är så många har jag köpt in en whiteboard-tavla som vi ska ha i närheten av gropen och där vi ska skriva upp viktiga meddelande till varandra, säger Elin Adolfsson. Medan fodret rasslar ner i den vita plasthon passar hon på att tvätta av spenarna. Ny avtorkningsduk för varje ko.

– Men hur säkra är ni på att de nytvättade dukarna verkligen är rena? funderar Ola Schultzberg. Det kan vara värt att skicka in några på odling. Kanske visar det sig att det behövs en ny tvättmaskin.

När kon med nummer 931 i örat kommer in blinkar skärmen rött.

– Höga celltal! Hon mjölkar så bra och det är för tråkigt att vi måste ta hennes mjölk i spannen. Nu ser du till och bli frisk. Dig vill jag inte skicka till slakt, säger Curt Eriksson, som under årens lopp köpt in många nya kor.

RÅD PÅ RÄTT SÄTT

Att introducera nya djur i besättningen är alltid en stor riskfaktor, påminner Gunnar Eriksson. Det är lätt att glömma att smittillfällena multipliceras flera gånger även om man bara tar in ett par kor till. På nolltid kan en gård som aldrig tidigare haft bekymmer få stora problem.

Parallellt med Hallagården har Gunnar Eriksson också introducerat Hälsopaket Mjölk på en annan gård och diskuterat den nya modellen med ytterligare några mjölkföretagare. Tanken med ”Djurhälsa 2012” är att han, vid behov, också ska kunna åka utanför det område som han normalt arbetar i.

– Responsen har hittills varit mycket positiv. De flesta vet att förebyggande djurhälsoarbete kan göra mycket för lönsamheten och många frågar efter konkreta råd, berättar Gunnar Eriksson.

– På kursen fick vi lära oss att ge råd på rätt sätt. Beroende på ålder, utbildning och position på gården kan råden behöva presenteras på olika sätt.

Utmaningen är att få med alla. På tåget.

TACK

Artikeln har faktagranskats av veterinärerna Håkan Landin, Ola Schultzberg, Johan Waldner och Gunnar Eriksson.

***AMELIE CARDELL,** frilansjournalist, Vikvägen 14, 133 35 Saltsjöbaden.

Hälsopaket Mjölk och FOKUS-kurser

Medel för ökad lönsamhet i mjölkföretaget

ANNA-LENA HEGRESTAD, leg veterinär,
CHARLOTTE HALLÉN SANDGREN, leg veterinär, VMD,
KATARINA ROTH, leg veterinär, **JONAS CARLSSON,** leg veterinär, VMD,
MADELEINE AGNEBORG, leg veterinär, **HÅKAN LANDIN,** leg veterinär,
OLA SCHULTZBERG, leg veterinär, **JOHAN WALDNER,** leg veterinär*

I SVT nr 11/09 presenterades Projekt Djurhälsa 2012, en satsning på veterinär kompetens till Sveriges mjölkbönder. Följande artikel beskriver den rådgivningsmodell och de kompetenshöjande kurser som ska fungera som hjälpmedel i projektet.

Mjölksektorn är under hård ekonomisk press och de enskilda mjölkföretagarna står inför stora lönsamhetsproblem. Ett gott smittskydd, fungerande djurförsörjning och god djurvälfärd lägger grunden för bibehållen lönsamhet i mjölkföretaget även i svåra tider. Lantbrukarna har i Svensk Mjölks attitydundersökning (redovisad i SVT 11/09) tydligt visat att veterinären är den mest naturliga samarbetspartnern i arbetet med att förebygga djurhälsostörningar.

För att stödja veterinären och mjölkföretagaren i arbetet för friskare djur och förbättrad lönsamhet finns en rådgivningsmodell anpassad för stora strukturomvandlade gårdar: Hälsopaket Mjölk.

En tydlig framgångsfaktor för att nå förbättringar på gårdsnivå är att all personal i besättningen känner sig delaktiga i förändringsarbetet. För att underlätta detta erbjuds kompetenshöjande kurser som hålls på den egna gården: FOKUS Mjölkkons hälsa och produktion.

En god kalvhållning med hög kalvöverlevnad lägger grunden till gårdens djurförsörjning.

KOMPETENSUTVECKLING PÅ GÅRD

En förutsättning för effektiv djurskötsel och god lönsamhet är att de anställda arbetar enligt samma rutiner och mot gemensamma mål. Det ställer krav på god arbetsledning, men även på att personalen har en likvärdig utbildningsnivå. Inom ramen för projektet Djurhälsa 2012 (se SVT 11/09) har Svensk Mjölk tagit fram en serie kurser för kompetensutveckling av lantbrukare och deras anställda (FOKUS Mjölkkons hälsa och produktion).

Materialet till kurserna indelas så att det följer livslinjen för korna. Detta uppfattas som mycket tilltalande av både lantbrukare och rådgivare, det är naturligt och inspirerande att diskutera arbetsrutiner utifrån olika djurgruppers livsfas. Kurserna kan anordnas som studiecirklar men fungerar allra bäst ute på gården med personalstyrkan samlad. Varje kurstillfälle motsvarar fyra timmars utbildning och passar därmed lika

Djurens livslinje speglar djurets väg genom de olika djurgrupperna under sin livstid. Den åskådliggör även att djurhållningen kan delas in i djurgrupper som har specifika behov och som kräver väl anpassade rutiner.

bra såväl för en kvällsträff som under dagtid ”mellan mjölkningarna”.

Svensk Mjölk har hittills utbildat 33 kursledare med olika organisationstillhörighet för att hålla kurserna. En lista över dem finns på Svensk Mjölks hemsida www.svenskmjolk.se under gröna sidorna. FOKUS finns idag tillgängligt över hela landet och vid utgången av 2009 kommer över 1 000 personer i svensk mjölkproduktion att ha deltagit i minst en FOKUS-kursdag.

HÄLSOPAKET MJÖLK

I konceptet Hälsopaket Mjölk vill vi skapa en attraktiv rådgivning som kan säljas till intresserade mjölkföretag, med fokus på stora strukturomvandlade gårdar. Hur tar vi hänsyn till att det moderna mjölkföretaget har mycket teknik, många anställda, högt smittryck och få timmar per ko och år? Vad bör en modern rådgivningsmodell innehålla? Vilka erfarenheter har vi från tidigare rådgivningskoncept inom förebyggande djurhälsovård? När lyckas vi och när lyckas vi inte? De frågeställningarna har vi försökt ta hänsyn till under utvecklingen av rådgivningsmodellen Hälsopaket Mjölk.

Genom att lyssna till kloka lantbrukare i vår referensgrupp, använda vår egen erfarenhet samt snegla lite internationellt, har följande framgångsfaktorer identifierats:

– Alla måste vara med, hela arbetsstyrkan på gården behöver vara överens.

– Kompetenshöjning av personalen ger driv i förbättringsarbetet.

– Djuren behöver observeras mer ingående för att upptäcka mönster som annars inte upptäcks.

– Siffrorna måste tydas rätt och kunna kopplas till ekonomi för lantbrukaren.

Systematiskt arbetssätt

Hälsopaket Mjölk syftar till att etablera ett systematiskt arbetssätt på gården som gör det lättare att ligga steget före störningarna. Friska djur ger få störningar och få störningar ger färre arbetstimmar och därmed ökad lönsamhet. Det unika i konceptet är att vi frågar både människorna, djuren och siffrorna. Tillsammans med gårdens arbetsstyrka överblickas helheten och företaget får underlag att fokusera på rätt saker. Personalens tid är så dyrbar att den behöver satsas där det ger mest pengar tillbaka.

Modellen lägger stor vikt vid samtalet som verktyg. Att aktivt lyssna och möta lantbrukaren och personalen i samrådsdiskussioner skapar den plattform av tillit ➤

Att systematiskt observera korna, ”fråga djuren”, kan ge många värdefulla svar om hur miljön fungerar.

➤ där det gemensamma arbetet kan ta sin början. Det är inte enkelt, utan kräver träning. En av nätverksveterinärerna sa under sitt tredje kurssteg: ”Här går man och tror att bara för att man kan prata, så kan man kommunicera”. Hon visade därmed prov på den insikt som krävs för att bli en riktigt framgångsrik rådgivare: en som vågar vara tyst och bara lyssna.

ORGANISATIONSNEUTRALT NÄTVERK AV VETERINÄRER

Svensk Mjölks organisationsneutrala nätverk av veterinärer har bildats för att säkra behovet av veterinär kompetens inom mjölksektorn även i framtiden. Kriterierna för att vara med i nätverket är ett intresse för mjölkproduktion, ett intresse för att arbeta förebyggande och att kontinuerligt delta i kompetensutveckling inom området. Svensk Mjölk erbjuder nätverksveterinärerna tillgång till dataunderlag, systematiska rådgivningsverktyg och kompetensstöd i rådgivningen.

I dagsläget består nätverket av 68 personer från norr till söder. 42 har genomgått de två första utbildningsstegen och 29 av dessa har även fullgjort det tredje och sista steget. Därmed är de färdiga för att kunna erbjuda mjölkföretagarna den nya rådgivningsmodellen Hälsopaket Mjölk. En lista över veterinärerna finns på Svensk Mjölks hemsida www.svenskmjolk.se under gröna sidorna.

Alla organisationer aktiva inom mjölksektorn finns representerade i nätverket. Det består idag av 35 distriktsveterinärer, 14 djurhälsoveterinärer från husdjursföreningar, tio privatpraktiserande veterinärer, fem veterinärer från Svensk Mjölk, tre från Ambulatoriska kliniken SLU, och en från Svenska Djurhälsovården.

Regional organisation

Nätverket är uppdelat i syd, väst, öst och norr med varsin kontaktperson i projektgruppen. Regionala träffar kommer att arrangeras regelbundet för erfarenhetsutbyte. Arbetet med att bredda nätverket ut mot andra rådgivningskategorier såsom produktionsrådgivare, byggrådgivare med flera, kommer att påbörjas regionalt under vintern.

De utbildningssteg som ingår i nätverkets kompetenstrappa fokuserar på att arbeta systematiskt på besättningsnivå. Dessutom läggs stor vikt vid att veterinären utvecklas i sin konsult- och rådgivarroll. Efter varje steg ingår en hemuppgift, och godkänd hemuppgift ger tillträde till nästa steg. Kurserna är så eftertraktade att det idag är kö för att påbörja det första steget. Det är härligt att se den entusiasm som präglat kurserna med intressanta diskussioner, stor öppenhet och god kollegialitet. Nätverket jobbar för mjölkföretagarnas bästa, oavsett organisationstillhörighet.

Svensk Mjölk kommer, förutom utbildningsstegen, att erbjuda kontinuerlig kompetensutveckling inom aktuella ämnen för nätverkets medlemmar. Ett exempel är det välbesökta seminariet Mjölkkons vardag som hölls på SLU i Uppsala den 25 augusti i år i anslutning till mjölkbranschens årliga stora möte Djurhälso- & Utfodringskonferensen.

CHANS ATT PROFILERA VETERINÄR KOMPETENS

Trots att mjölksektorn är pressad finns det möjligheter att både förbättra djurhållningen och lönsamheten. Många kronor försvinner när endemiska smittor ställer till bekymmer och djurhållningen inte fungerar. Beräkningar som gjorts på Svensk Mjölk pekar på att högst rimliga förbättringar av djurhälsan och djurförsörjningen i landets mjölkkobesättningar skulle rädda hem omkring 300 miljoner kronor till produktionen, vilket motsvarar cirka 1 000 kronor per ko (1). Alla kan inte vara bäst på allt, men alla kan bli bättre på något.

Vi veterinärer har nu chansen att profilera oss och leda utvecklingen mot bättre djurhälsa och produktionsekonomi. Tillsammans med mjölkföretagarna och

Seminariet Mjölkkons vardag *samlade 67 nötkreatursintresserade veterinärer från hela Sverige.*

deras personal kan vi öka lönsamheten genom att se helheten, ligga steget före och trygga djurförsörjningen. Tillsammans kan vi skapa förutsättningar för en fortsatt god hälsa och välfärd för djuren i de växande besättningarna. Därmed kan konsumenterna behålla sitt förtroende för den svenska mjölkproduktionen.

Referens

1. Hallén Sandgren C, Lindberg A & Keeling L. An assessment of the economic value of good welfare in Swedish dairy herds. 4th International Workshop on the Assessment of Animal Welfare at Farm and Group Level, Ghent, 10–13 september 2008, 130.

***ANNA-LENA HEGRESTAD,** leg veterinär, Svensk Mjölk, Box 210, 101 24 Stockholm.
CHARLOTTE HALLÉN SANDGREN, leg veterinär, VMD, Svensk Mjölk, Box 210, 101 24 Stockholm.
KATARINA ROTH, leg veterinär, Svensk Mjölk, Box 210, 101 24 Stockholm.
JONAS CARLSSON, leg veterinär, VMD, Svensk Mjölk, Box 210, 101 24 Stockholm.
MADELEINE AGNEBORG, leg veterinär, Svensk Mjölk, Box 210, 101 24 Stockholm.
HÅKAN LANDIN, leg veterinär, Svensk Mjölk, Box 210, 101 24 Stockholm.
OLA SCHULTZBERG, leg veterinär, Svensk Mjölk, Box 210, 101 24 Stockholm.
JOHAN WALDNER, leg veterinär, Distriktsveterinärerna, Vallgatan 8, 551 82 Jönköping.

Granskning av artiklar

Artiklar med vetenskapligt faktainnehåll som inkommer till Svensk Veterinärtidning granskas normalt före publiceringen. Granskningen avser artikelns saklighet och vetenskapliga uppläggning. Som regel anlitas ämnesföreträdare från Sveriges Lantbruksuniversitet eller SVA men även andra personer kan komma ifråga för olika specialområden. Redaktionen använder sig som regel inte av utländska granskare. Artiklar skrivna av svenska ämnesföreträdare utsätts endast för granskning av den vetenskapliga uppläggningen.

Redaktionen

Behörighetsreglering av nya yrken inom djursjukvården

LOTTA TERNSTRÖM-HOFVERBERG, leg veterinär,
jur kand, projektledare Behörighet 2010*

Den första januari 2010 träder en ny lag i kraft som får stora konsekvenser för djursjukvården i landet. Nya behörighetsyrken, ny veterinär lagstiftning, ny ansvarsnämnd, förändrad ansvarsfördelning på kliniker och djursjukhus – konsekvenserna blir många. Och inte minst: personer som inte ansöker om godkännande eller legitimation i tid kan bli begränsade i utövandet av sitt yrke.

I den nya lagen införs ett behandlingsförbud för dem som arbetar yrkesmässigt inom djurens hälso- och sjukvård, men inte är djurhälsopersonal.

Den aktuella lagen heter lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Denna kommer att innebära att flera yrken behörighetsregleras. Djursjukskötare blir ett legitimationsyrke, sjuksköterskor, tandläkare och sjukgymnaster kan ansöka om godkännande för arbete inom djurens hälso- och sjukvård och hovslagare kan ansöka om godkännande. De som har legitimation eller godkännande, inklusive veterinärerna, kallas med ett samlingsnamn för djurhälsopersonal.

I lagen införs även ett behandlingsförbud för dem som arbetar yrkesmässigt inom djurens hälso- och sjukvård, men inte är djurhälsopersonal. Dessa får bland annat inte arbeta med djur som har fått lugnande substanser och de får inte heller utföra behandling som kan orsaka en smärta som inte är obetydlig. Det innebär att de djursjukvårdare, tandläkare, sjuksköterskor som inte ansöker om godkännande blir mycket begränsade i sin yrkesutövning.

FÖRESKRIFTER OCH ÖVERGÅNGSREGLER

På Jordbruksverket pågår ett intensivt arbete med att färdigställa föreskrifter om förutsättningarna för godkännande och legitimation, som beskriver de skyldigheter djurhälsopersonalen har att iaktta samt vilka övergångsregler som ska gälla.

Övergångsreglerna kommer att gälla i fem år och ger personer i djurens hälso- och sjukvård en frist där de, utan att vara godkända, kan fortsätta att arbeta som vanligt. Under tiden kan de ansöka om behörighet eller komplettera sin kompetens för att kunna ansöka.

I samband med behörighetsregleringen sker en omstrukturering av mer eller mindre hela den veterinära lagstiftningen som kommer att ha ett helt nytt utseende efter årsskiftet. Föreskrifterna är ute på externremiss och finns att se på www.jordbruksverket.se.

***LOTTA TERNSTRÖM-HOFVERBERG,** leg veterinär, jur kand, projektledare Behörighet 2010, Enheten för veterinära frågor, Statens Jordbruksverk, 551 82 Jönköping.

VOOV behöver fler aktiva

Sluta blunda, våga agera

Hösten 2008 startade en grupp veterinärstudenter den ideella föreningen Veterinär Omtanke Om Våldsutsatta (VOOV). Föreningens verksamhet går ut på att ge ett tillfälligt hem åt husdjur till våldsutsatta. Man söker nu engagerade veterinärer utanför Uppsalaområdet, för att kunna sprida hjälpen till andra delar av landet.

Ill: Sofie Nohrstedt

Har djurägaren en blåtira? Veterinären kan inte lösa några problem för dessa familjer men kan visa att man bryr sig.

Misshandel av kvinnor och barn är tyvärr en realitet i dagens Sverige. Trots att anmälningarna om våld i nära relationer ökar är mörkertalet fortfarande stort. Många lever kvar i ett förhållande fyllt av psykiskt och fysiskt våld. Det är inte ovanligt att det finns barn i dessa familjer, barn som både blir vittnen till misshandel och i värsta fall själva utsatta för samma våldshandlingar.

Det man kanske inte tänker på är att det kan finnas djur i familjerna. En hund, en katt eller kanske en kanin. Djuret kan också bli utsatt för våld och användas som utpressning mot den utsatta partnern. Den misshandlande partnern kan hota med att skada djuret eller döda djuret om offret lämnar hemmet.

VETERINÄREN HAR ETT ANSVAR

När en veterinär får in ett djur till sin klinik, där man misstänker att djuret varit utsatt för riktat medvetet våld, är det hans/hennes lagstadgade och medmänskliga skyldighet att inte blunda för det. Har djurägaren en blåtira? Finns det barn i familjen? Vi kan självklart inte lösa några problem för dessa familjer men vi kan visa att vi bryr oss. Vi kan ge nummer till kvinnojourer, kvinnofridsmottagningen, Kvinnofridslinjen och vi kan berätta om djurskyddslagen. Vi måste ta vårt ansvar att anmäla en eventuell misshandel mot ett djur till den ansvariga kontrollmyndigheten. Kanske det hjälper den utsatta partnern att våga anmäla i sin tur.

Det har hänt att en man kommer in för att avliva sin frus hund efter ett bråk mellan paret. Där har veterinären också ett ansvar att försäkra sig om att djurägaren ger sin tillåtelse till avlivning innan man genomför den.

VETERINÄR OMTANKE OM VÅLDSUTSATTA

– Om min fru inte lyssnar måste jag ju slå henne. Vad ska jag annars göra? Jag respekterar min fru men lyssnar hon inte så måste jag slå.

– Så fan heller att du respekterar din fru om du slår henne.

– Men vad ska jag göra då om hon inte lyssnar? Jag måste ju slå. Jag respekterar min fru för jag har inte varit otrogen på tio år.

– Nej, men du har slagit henne i tio år och det är inte vad respekt innebär för mig.

Det var den här konversationen förra sommaren som ledde fram till starten av den ideella föreningen Veterinär Omtanke Om Våldsutsatta (VOOV). Efter många samtal med kvinnojourer, socialtjänst och polis började jag känna att jag hade lite mer information och kunskap hur man möter en vän som lever i en våldspräglad relation. Innan visste jag ingenting, jag visste inte vart jag skulle ringa, vad jag skulle säga, hur mycket jag skulle fråga. Skulle jag tränga mig på? ➤

➤ Ska man våga lägga sig i någon annan människas liv och familj?

Jag tänkte att det är nog fler än jag som inte vet, som undrar och som har frågor om hur man gör i en sådan situation. De flesta kanske redan vet någon, eller misstänker att en vän, kollega eller släkting blir utsatt för våld men har ingen aning om hur man ska förhålla sig. För våldet finns, det finns i alla sorters familjer, inom alla yrkesgrupper och samhällsklasser.

DJURFÖRBUD PÅ SKYDDAT BOENDE

Hösten 2008 kallade engagerade veterinärstudenter till en diskussionskväll med temat ”Vad fan gör man när man vet?” på VMFs kårhus. Bland de inbjudna gästerna fanns polis, socialtjänsten i Uppsala, Uppsala kvinnojour och representanter från Nationellt centrum för kvinnofrid (akademiska sjukhusets centrum för kunskap om mäns våld mot kvinnor.)

Det var en mycket givande, självklart tung och på många sätt jobbig kväll men det ledde fram till något mycket positivt. Representanterna från de olika kvinnoboendena berättade om problemet med att alla skyddade boenden har djurförbud. Många kvinnor som ringer har en hund, katt eller annat sällskapsdjur och när de får veta att det inte går att ta med djuret kan det vara det som avgör att de stannar kvar hos sin plågoande. När detta problem lyftes fram sa någon ur åhörarskaran:

– Men vi kan ju ta hand om dem, vi veterinärstudenter kan ta hand om djuret medan kvinnan är hos er.

Så bildades ett nätverk. Under fortsättningen av kvällen utsågs kontaktpersoner. Det skapades en mailinglista och redan ett par dagar efter den där kvällen i oktober kom det första djuret till nätverket. För oss studenter var det ett helt nytt område. Under året har vi fortsatt att

Ill: Sofie Nohrstedt

Det finns många medmänniskor som undrar och som har frågor om hur man gör när man stöter på en våldspräglad relation.

Kontaktperson för Veterinär Omtanke Om Våldsutsatta

Jonna Fallhagen, ordförande
E-post: Jonna.fallhagen@gmail.com
Telefon: 070-646 62 72.

Information om Kvinnofridslinjen

Kvinnofridslinjen är en nationell stödtelefon för den som utsatts för hot, våld eller sexuella övergrepp. Anhörig eller vän är också välkommen att ringa till linjen. Den har öppet dygnet runt och man ringer dit gratis oavsett var man bor. Samtalet syns inte på telefonräkningen.
Telefon: 020-50 50 50.
Hemsida: www.kvinnofridslinjen.se

ha tät kontakt och möten med kvinnojour, socialtjänst och polis.

MÅNGA KVINNOJOURER INTRESSERADE

Veterinärstudenter och SLU-anställda veterinärer bildade senare den ideella föreningen Veterinär Omtanke Om Våldsutsatta. Valet att driva verksamheten som en ideell förening gjordes för att avpersonifiera de inblandade och upprätthålla sekretessen. Vi har med hjälp av polisen tagit fram en arbetsgång så att anonymiteten kan upprätthållas. Ett flertal djur har kommit till oss under året som gått och senare flyttat vidare till ägarens nya bostad.

Informationen om att vi finns har spridit sig snabbt till kvinnojourer runt om i Sverige och nu blir vi kontaktade från flera olika städer i landet. Det är dock krångligt att förmedla platser till djur från en annan del av Sverige. Det blir långa resor och är inte alltid genomförbart.

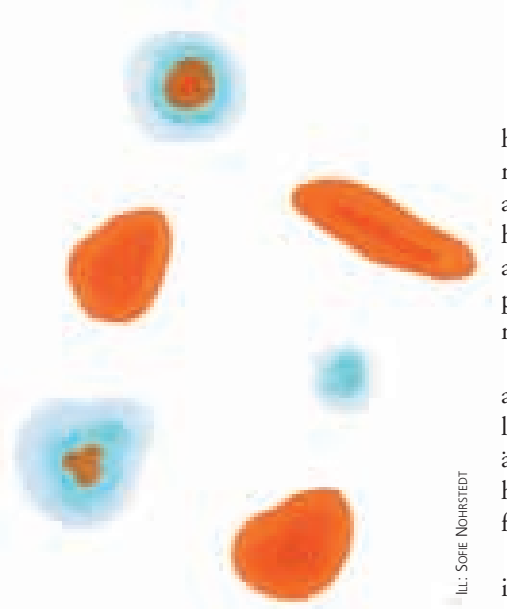

ILL: SOFIE NOHRSTEDT

Det behövs fler aktiva veterinärer till den ideella föreningen Veterinär Omtanke Om Våldsutsatta.

FLER AKTIVA BEHÖVS

Därför behövs fler aktiva veterinärer. Du och din klinik kan starta liknande nätverk på din ort. Nu finns redan den ideella föreningen som en bas. Vi kan hjälpa till med kontakter med berörda myndigheter och det finns en färdig arbetsmodell. Det enda man behöver ha är en kontaktperson och ett nätverk av djursjukvårdare/veterinärer som har plats för ett extra djur under ett par månader.

Vi i VOOV hoppas och tror verkligen att organisationen kan sprida sig över landet via veterinärkåren. Målsättningen är att ha ett rikstäckande nätverk för att hjälpa våldsutsatta djurägare att våga ta första steget mot ett nytt liv.

Kontakta undertecknad om du är intresserad av att starta ett nätverk på din klinik, om du vill veta mer eller har fler idéer (se faktarutan). VOOV kommer att ha ytterligare en temakväll på veterinärkåren i Uppsala under hösten 2009 och alla intresserade SVF-medlemmar är varmt välkomna att delta.

JONNA FALLHAGEN
ordförande VOOV,
veterinärstudent, åk 5

Vi ställer upp

Så var det återigen dags för val till styrelse och fullmäktige. Som vanligt presenteras samtliga kandidater, med lite större utrymme för dem som är nominerade till veterinärförbundets styrelse. Fullmäktigekanditerna presenteras kortfattat på sid 45. Många ansikten är välkända vid det här laget, men två nya namn finns att presentera till styrelsevalet, JK Larsson och Per Michanek.
Den som vill läsa mer om valberedningens förslag till ny förbundsordförande, Evamari Lewin, kan göra det i SVT nr 8–9 i år som innehåller ett reportage med rubriken "Morgonpigg hästpraktiker…".

NAMN: Evamari Lewin
FÖRESLAGEN SOM: Ordförande i veterinärförbundet.
BOR: Stockholm
FÖDELSEÅR: 1950
VETERINÄREXAMEN: 1981
NUVARANDE SYSSELSÄTTNING/ANSTÄLLD: Privatpraktiserande hästveterinär.
TIDIGARE VETERINÄR SYSSELSÄTTNING: Kansliveterinär vid Sveriges Veterinärförbund 1982, vikarierande distriktsveterinär 1984, privatpraktiserande 1984–2007, stuteriveterinär vid Flyinge 2007–2008.
FÖRTROENDEUPPDRAG INOM SVF: Ordförande i FVF 2006.

Varför ställer du upp/vill fortsätta i styrelsen?

–Jag blev tillfrågad och jag tycker att jag har möjligheten att engagera mig nu. Jag älskar att arbeta och gör det bäst när jag har mycket omkring mig. I dagsläget känns det väldigt angeläget att genom SVF arbeta för att inte bara bibehålla utan också stärka veterinärkårens roll i samhället.

Vilken eller vilka frågor ligger dig närmast om hjärtat?

– En central fråga för SVF är att få medlemmarna att hålla ihop. Sedan finns många områden där vi måste agera utåtriktat: djurskydd, utbildning, utveckling av den veterinära professionen är bara några exempel.

Din största stund som veterinär?

– Varje stund när jag få arbeta med "mina" ston är stor!

NAMN: Anders Forslid
FÖRESLAGEN SOM: Vice ordförande i veterinärförbundet.
BOR: Hallahus, Höör
FÖDELSEÅR: 1955
VETERINÄREXAMEN: 1984
NUVARANDE SYSSELSÄTTNING/ANSTÄLLD: Universitetsveterinär vid Lunds Universitet.
TIDIGARE VETERINÄR SYSSELSÄTTNING: Veterinär och forskare samt sektionschef vid Köttforskningsinstitutet.
FÖRTROENDEUPPDRAG INOM SVF: SVS ordförande 2001–2002 och styrelseledamot i SVF i egenskap av ordf i SVS, styrelseledamot år 2005 och framåt samt vice ordförande 2008–2009.

Varför ställer du upp/vill fortsätta i styrelsen?

– Det är oerhört viktigt att vi veterinärer gör våra röster hörda i samhället för att skapa en bra plattform för våra professionella uppdrag. Känns viktigt att engagera sig, är spännande och roligt och dessutom mycket lärorikt.

Vilken eller vilka frågor ligger dig närmast om hjärtat?

– Att sprida information om vår utbildning och vår professionella bredd. Veterinärmedicinen är en faktor att räkna med.

Din största stund som veterinär?

– Kan ej vara specifik, men det finns många inspirerande minnen.

NAMN: Per Jonsson
FÖRESLAGEN SOM: Ordförande i veterinärmedicinska sällskapet (SVS).
BOR: Nyköping
FÖDELSEÅR: 1945
VETERINÄREXAMEN: 1976
NUVARANDE SYSSELSÄTTNING/ANSTÄLLD: Länsveterinär i Södermanland.
TIDIGARE VETERINÄR SYSSELSÄTTNING: Lärare, forskare (lektor) vid SLU Uppsala, mastitkonsulent vid SVA, projektledare vid Ewos och Biocarb, professor i bakteriologi vid Veterinärhögskolan i Oslo

och länsveterinär i Södermanland samt diverse kvack emellanåt.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Ordförande i SVS.

Varför ställer du upp/vill fortsätta i styrelsen?
– Har ett stort intresse för de aktuella frågor som hanteras av SVS och i förbundet i stort.

Vilken eller vilka frågor ligger dig närmast om hjärtat?
– Utbildningsfrågor, både grund- och vidareutbildningsfrågor som ju utgör ett fundament för ett väl fungerande veterinärväsen.

Din största stund som veterinär?
– Disputationsdagen som kändes som belöning för en lång forskarutbildning. Att bli tillfrågad och utsedd till inspektor för veterinärmedicinska föreningen vid SLU var också en stor stund.

Namn: JK Larsson
Föreslagen som: Ledamot i förbundsstyrelsen.
Bor: Luleå, mest i sommarstugan på Brändön två mil utanför Luleå.
Födelseår: 1954
Veterinärexamen: 1982 (tillhör den beryktade årgången ChaosChaos).
Nuvarande sysselsättning/anställd: Sedan hösten 2006 har jag arbetat med omregleringen av apoteksväsendet i Sverige och startat Veterinärens Apotek®.
Tidigare veterinär sysselsättning:

1982–1989 distriktsveterinär i Boden och besiktningsveterinär renslakteriet i Harads. Sedan 1982 banveterinär på PEABtravet, samt stf i Skellefteå och Umeå. 1982–2000 banveterinär på Kanisbanan i Älvsbyn (Hundkapplöpning). Sedan 1982 reservofficer. Utbildare åt försvarsmakten. Miloveterinär 1994–95 och från 1997 minhundsveterinär åt CMAC-NPA och FN i Kambodja. VD och klinikveterinär vid Djursjukhuset i Gammelstad 1989–1994, chefvet där 1994–2004. VD vid Örebro läns Djursjukhus AB 2001–2004, VD Västerorts Djursjukhus 2002–2004. Specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar 1994. Fr o m 2004 företagsutvecklare och organisationskonsult. Företagsmäklare och avtalsförhandlare.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Inga tidigare, men det kanske är dags nu.

Varför ställer du upp/vill fortsätta i styrelsen?
– Fick frågan av valberedningen och tycker att det är dags att försöka ta lite ansvar och ställa upp. Har över tiden engagerat mig i veterinära branschfrågor framför allt inom Djursjukhusföreningen och inom SLA-ARBIO. Sålde mina djursjukhus för några år sedan och lämnade det veterinära organisationslivet då. Jag hoppas att mitt affärsintresse och organisationsintresse kan vara användbart för SVF, det har ju blivit åtskilliga organisations- och styrelseuppdrag över tiden som har gett en hel del erfarenhet.

Vilken eller vilka frågor ligger dig närmast om hjärtat?
– De affärsmässiga aspekterna av den veterinära branschen, profileringen av veterinären i samhället och utbildningsfrågor.

Din största stund som veterinär?
– Det internationella engagemanget med att jobba med minhundar och kunna hjälpa till med att små barn får behålla benen eller livet. Eller att som veterinär åka och jobba i räddningsmissionen i Thailand efter tsunamin var stort. Förlösa ett gäng valpar med ett kejsarsnitt klockan 04.00 på natten är en fantastisk upplevelse, eller att se en fullständigt otippad häst vinna ett ”comebacklopp” en iskall travkväll i december värmer upp min tillvaro. Jag är stolt över att vara veterinär och det har gett mig en otrolig karriär och levnadsresa.

Namn: Karin Lundborg
Föreslagen som: Ledamot i förbundsstyrelsen. ➤

Väletablerad djurklinik säljes!

Lerums Djurklinik AB är en väletablerad smådjursklinik med stabilt kundunderlag. Vi är idag en veterinär och tre erfarna djursjuksköterskor och har årligen ca 5 000 behandlingstillfällen. Kliniken är centralt belägen i Lerum cirka 2 mil utanför Göteborg och har god lönsamhet. Då vår veterinär har för avsikt att gå i pension inom de närmaste åren står vi inför ett generationsskifte och söker nu en veterinär som kan ta över verksamheten.

Vi erbjuder en unik möjlighet för dig som är erfaren smådjursveterinär och vill bli kompanjon/delägare/ägare i en etablerad verksamhet. Vi tänker oss att framtida ägare arbetar sida vid sida med nuvarande veterinär under en tid för att sedan ta över verksamheten. Verksamheten har stor utvecklingspotential, bl a inom häst och andra områden. Kliniken drivs i egna lokaler, där även bostad finns, och som kan ingå i övertagandet.

Vid intresse vänligen kontakta leg veterinär Hans Jörgen Nielsen på mobiltelefon 0706-91 25 65 eller vanlig telefon 0302-162 63 för mer information.

➤ **Bor:** Jung (en liten by två mil sydväst om Skara).
Födelseår: 1968
Veterinärexamen: 1995
Nuvarande sysselsättning/anställd: Länsveterinär, Länsstyrelsen Västra Götaland.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär, klinikveterinär på djursjukhus, djurhälsoveterinär på husdjursförening samt disputerat på SLU.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Ledamot av förbundsstyrelsen 2001–2004 samt 2009.

Varför ställer du upp/vill fortsätta i styrelsen?

– Att jag ställde upp förra året (vilket var ett fyllnadsval) berodde mycket på att jag satt med i styrelsen när den nya organisationen av SVF arbetades fram och det kändes intressant att från ”insidan” få se hur den nya organisationen nu några år senare fungerade. Under det här året har jag återigen fått känna på hur lärorikt och utvecklande det är att få sitta i SVFs styrelse och vilken bred kunskap det ger om vårt gemensamma yrke. Eftersom jag har arbetat inom flera av veterinäryrkets verksamhetsfält så känner jag också att jag har en erfarenhet som är till nytta i styrelsearbetet.

Vilken eller vilka frågor ligger dig närmast om hjärtat?

– För mig är det mycket viktigt att vi som veterinärer har en naturlig roll i samhället, och är en eftertraktad samarbetspartner, inom de områden som vi har en bred kompetens: djursjuk- och djurhälsovård, djurskydd, smittskydd och livsmedelshygien. För att vi ska kunna säkerställa och utveckla våra roller är det viktigt med ett SVF som aktivt arbetar med de här frågorna.

Din största stund som veterinär?

– Jag kan inte säga att det är min största stund men det är i alla fall ett minne som jag skrattat gott åt. Jag vikarierade i ett distrikt där det fanns en kriminalvårdsanstalt för män där man bedrev mjölkproduktion. Jag blev ditkallad för att kastrera ca tio tjurkalvar. Allt avlöpte fint men jag hade hela tiden svårt att hålla mig för skratt eftersom varje gång jag skar bort en testikel så drog samtliga intagna (som stod och tittade på bakom min rygg) väldigt högljutt efter andan…

namn: Per Michanek
Föreslagen som: Ledamot i förbundsstyrelsen.
Bor: Vollsjö i Skåne.
Födelseår: 1955
Veterinärexamen: 1978
Nuvarande sysselsättning/anställd: Frilansar: hästkvack, undervisar på Flyinge (hippologprogrammet) och Alnarp (lantmästarprogrammet), uppdrag från läkemedelsindustrin (kliniska prövningar), tränar galopphästar.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinärvikariat, stordjurskirurgi, lab veterinär SVA, forskare SLU, forskare läkemedelsindustri.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Fullmäktigedelegat, ledamot i djurskyddskommittén.

Varför ställer du upp/vill fortsätta i styrelsen?

– Jag har erfarenhet av många veterinära arbetsfält och jag har min tillvaro ordnad så att jag har möjlighet att avsätta tid till arbete inom SVF.

Vilken eller vilka frågor ligger dig närmast om hjärtat?

– Djurhållningsfrågor, yrkesetik, integritetsfrågor.

Din största stund som veterinär?

– När KC-ranch på Revinge hed vann över Djurskyddsmyndigheten i kammarrätten.

namn: Elöd Gyözö Szántó
Föreslagen som: Ledamot i förbundsstyrelsen.
Bor: Mariestad
Födelseår: 1957
Veterinärexamen: 1984, svensk legitimation 2001.
Nuvarande sysselsättning/anställd: Veterinärinspektör, Jordbruksverket.
Tidigare veterinär sysselsättning: Privatpraktiserande.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Ledamot i SVFs styrelse sedan 2004.

Varför ställer du upp/vill fortsätta i styrelsen?

– Vet inte riktigt… men har man synpunkter så hjälper det föga att mumla vid köksbordet!

Vilken eller vilka frågor ligger dig närmast om hjärtat?

– Den långsiktiga marginaliseringen och degraderingen av yrket som yttrar sig i att vår röst hörs mindre och mindre i media och att prismässigt är veterinärservice snart jämförbart med rörmokarna (inget ont om rörmokarna).

Din största stund som veterinär?

– Åkte ut en jourhelg med min dotter och förlöste en tacka. När lammen hade börjat dia sade min dotter: Det har du gjort **bra!**

Kandidater till fullmäktige

Namn: Magnus Algotsson
Bor: Ljungbyholm
Födelseår: 1964
Veterinärexamen: 1993
Nuvarande sysselsättning/anställd: Officiell veterinär vid slakteri, Livsmedelsverket, kurslärare i djurskydd samt distriktsveterinär.
Tidigare veterinär sysselsättning: Vikarie inom DV fram till omorganisationen, besiktningsveterinär i två år, distriktsveterinär på heltid i fem år, stuteriveterinär under tre år och laboratorieveterinär på halvtid i fyra år.

Namn: Per Bransell
Bor: Falun
Födelseår: 1975
Veterinärexamen: 1999
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär vid Falu Djursjukhus.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär ett år i Hedemora.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Kassör i SYVF 2002–06.

Namn: Anna Bäckvall
Bor: Umeå
Födelseår: 1977
Veterinärexamen: 2003
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär i Vännäs.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Fullmäktigeledamot i SVF 2008–09, vice ordförande i DVF 2006–08.

Namn: Robert D Cikota
Bor: Göteborg
Födelseår: 1968
Veterinärexamen: 2001
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär, Västra djursjukhuset i Göteborg.
Tidigare veterinär sysselsättning: Klinikveterinär, Blå Stjärnans Djursjukhus i Göteborg.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Kassör i SVS smådjurssektion.

Namn: Zoltán Dobolyi
Bor: Västerås
Födelseår: 1943
Veterinärexamen: 1966 i Bukarest, svensk legitimation 1992.
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär i Råda och besiktningsveterinär.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distrikts-/länsveterinär Covasna (Rumänien), diverse vikariat som besiktningsveterinär på olika orter i Sverige samt distriktsveterinär i Sunne.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Styrelseledamot i DVF

Namn: Therese Edström
Bor: Mölndal
Födelseår: 1957
Veterinärexamen: 1986
Nuvarande sysselsättning/anställd: Veterinär vid AstraZenecas forskningsenhet i Mölndal.
Tidigare veterinär sysselsättning: Ett år vid Djursjukhuset i Umeå och jourtjänstgöring vid Umeå distriktsveterinärområde under 1,5 år (1991–92) samt sex månader som universitetsveterinär vid Göteborgs Universitet.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Tidigare ledamot i SVS kollegium, ordförande i SVS Försöksdjurssektion.

Namn: Hanna Eriksson
Bor: Uppsala
Födelseår: 1976
Veterinärexamen: 2000
Nuvarande sysselsättning/anställd: Universitetsadjunkt, IME, SLU sedan hösten 2006.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär i Kalix sedan examen.

Namn: Eleonor Fredler
Bor: Stockholm
Födelseår: 1967
Veterinärexamen: 1998
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär på Södra Djursjukhuset sedan 2001.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinärvikarie 1999–2001.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Suppleant i AVF sedan 2008.

Namn: Kajsa Gustavsson
Bor: Uppsala
Födelseår: 1953
Veterinärexamen: 1986, specialistkompetens i livsmedelshygien 2004.
Nuvarande sysselsättning/anställd: Universitetsadjunkt, BVF, avdelningen för bakteriologi och livsmedelssäkerhet, SLU.
Tidigare veterinär sysselsättning: Forskningsassitent vid parasitologen SLU, laboratorieveterinär vid SVA, vikariat som DV och BV, 1994–97 BV i Uppsala, 1997–2007 veterinärinspektör vid SLV och universitetsadjunkt livsmedelssäkerhet fr o m 2008.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Styrelseledamot i AVF.

Namn: Johan Hellander
Bor: Ekerö
Födelseår: 1957
Veterinärexamen: 1984
Nuvarande sysselsättning/anställd: Vid Menhammar Stuteri AB.
Tidigare veterinär sysselsättning: I Stiftelsen Sveriges Avels- och Hästsportcentrum Flyinge, Broline AB, Veter AB, Schering-Plough AB.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Har varit ordförande i SVS Hästsektion, ordförande i SVS, styrelsemedlem i SVF, ordförande i FVET.

Namn: Elisabeth Hernblad Tevell
Bor: Tullinge
Födelseår: 1958
Veterinärexamen: 1985, specialistkom- ➤

petens i dermatologi hos hund och katt 2008.
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär vid Regiondjursjukhuset Bagarmossen, med ansvar för kompetensutveckling. Konsult i dermatologi hos hund och katt.
Tidigare veterinär sysselsättning: Klinikveterinär vid djursjukhus och mindre kliniker 1985–2001. Egen smådjurspraktik 1992–96. Klinikveterinär vid Regiondjursjukhuset Bagarmossen 1996–2001, Haninge Djurklinik 2001–07.
Förtroendeuppdrag inom SVF: RM-delegat 2006–07 och 2008–09. Ordförande i SVS Smådjurssektions Normgrupp 2007–09.

Namn: Henrik Holst
Bor: Uppsala
Födelseår: 1960
Veterinärexamen: 1987
Nuvarande sysselsättning/anställd: Chef för veterinärgruppen Läkemedelsverket sedan 2003.
Tidigare veterinär sysselsättning: Klinisk utredare vid Läkemedelsverket 1997–2003, doktorand/forskarassistent klinisk kemi SLU 1988–97 och diverse distriktsveterinärvikariat 1986–95.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Ledamot i representantskapet AVF.

Namn: Susanna Hultberg
Bor: Munkedal
Födelseår: 1965
Veterinärexamen: 1989
Nuvarande sysselsättning/anställd: Egen företagare, driver en smådjursklinik i Munkedal sedan 1990.
Tidigare veterinär sysselsättning: Tf veterinär på Örebro djursjukhus 1988–89, smådjursveterinär på Uddevalla Smådjursklinik 1990–93.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Sekreterare i PVF, arbetat i arbetsgruppen för bildandet av FVF.

VETA BOLAGET

* Kurserna är godkända av SVS

Ögonsjukdomar, grund *
22 - 23 oktober, Strömsholm, Anmälan - ring 0220-291 91

Röntgendiagnostik, smådjur *
25 - 26 November, Göteborg, Anmälan senast 2009-10-14

Anestesiologi, fågel, reptil, kanin och små gnagare
26 - 27 November, Knivsta, Anmälan senast 2009-10-15

Anestesiologi, steg 3, del 1*
10 - 11 December, Göteborg, Anmälan senast 2009-10-22

Diagnostik och behandling av hälta hos hund*
28 - 30 Januari 2010, Västerås, Anmälan senast 2009-12-21

Mer information och anmälan finns på www.vetabolaget.se

Namn: Carl Hård af Segerstad
Bor: Sigtuna
Födelseår: 1948
Veterinärexamen: 1977
Nuvarande sysselsättning/anställd: Laborator, avdelningschef, SVA, Uppsala sedan 1999.
Tidigare veterinär sysselsättning: Smådjurskliniker 1978–81, fo-stud USA 1982–86, PhD 1986, diverse vikariat 1987, universitetsadjunkt vid patologen SLU 1987–95, bitr statsveterinär Viltavdelningen SVA 1995–99.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Ledamot av valberedningen och fullmäktigeledamot ett antal gånger. Styrelseledamot i FVVI i slutet av 1990-talet. Styrelseledamot i SACO-föreningen V-fak i början/mitten av 1990-talet.

Namn: Torsten Jakobsson
Bor: Bankeryd
Födelseår: 1953
Veterinärexamen: 1980
Nuvarande sysselsättning/anställd: Länsveterinär, Länsstyrelsen i Gotlands län.
Tidigare veterinär sysselsättning: Har varit distriktsveterinär 1980–94 främst i Brålanda distrikt, länsveterinär 1994–98 i Älvsborgs län och 2000–03 i Västra Götalands län. Har varit anställd på SJV som veterinärinspektör 1998–99 och som veterinärråd och enhetschef 1999–2000 och 2002. 1983–84 anställd som universitetsveterinär i Göteborg, 2004–07 ställföreträdande GD, veterinärråd och enhetschef på Djurskyddsmyndigheten och veterinärråd 2007–08 på SJV, Avvecklingsmyndigheten för Djurskyddsmyndigheten.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Styrelseledamot samt ordförande i VIAT och 2002–03 ordförande i Veterinärförbundets omorganisationskommitté.

Namn: Gunnar Johansson
Bor: Ödeshög
Födelseår: 1965
Veterinärexamen: 1991
Nuvarande sysselsättning/anställd: Djurhälsoveterinär vid Svenska Djurhälsovården och djuromsorgskonsult i egen regi sedan 2002.
Tidigare veterinär sysselsättning: Diverse vikariat 1991–93, djurhälsoveterinär vid Svenska Djurhälsovården i Uppsala 1993–99, djuromsorgsansvarig

inom Swedish Meats 2000–01, tf länsveterinär vid Länsstyrelsen i Södermanland juli 2002, ingick i Djurtransportutredningens expertgrupp 2000–02, Näringspolitisk expert vid LRF i Stockholm jan–aug 2005.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Styrelsemedlem i SVS Husdjurssektion 1998–99.

Namn: Lars-Gösta Larsson
Bor: Lyckeby
Födelseår: 1954
Veterinärexamen: 1980
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinärerna i Karlskrona sedan 1984.
Tidigare veterinär sysselsättning: Diverse vikariat på slakterier i Sydsverige samt Djurkliniken Dynan i Lund (nu Lundabygdens djursjukhus). Erhållit specialistkompetens på nötkreaturens sjukdomar 2007.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Suttit med i SVFs valberedning 1997–2005, verksam i DVFs valberedning under många år på 1990-talet och suppleant i DVFs styrelse 2005–08 och sedan 2008 kassör i DVF.

Namn: Sven Olof Lindblom
Bor: Karlskrona
Födelseår: 1948
Veterinärexamen: 1978
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär sedan 1979
Förtroendeuppdrag inom SVF: Har varit ordförande i VMF.

Namn: Björn Lindevall
Bor: Linköping
Födelseår: 1963
Veterinärexamen: 2009
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär och VD/Ägare, Valla Djurklinik Linköping.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Styrelseledamot i FVF 2006–09.

Namn: Helen Loor
Bor: Jönköping
Födelseår: 1966
Veterinärexamen: 1997
Nuvarande sysselsättning/anställd: Veterinärinspektör på Jordbruksverket sedan maj 2006.
Tidigare veterinär sysselsättning: Verksam på Gotland mellan 1997 och 2003 som distriktsveterinär, privatpraktiserande stordjursveterinär, vikarierande länsveterinär och djurhälsoveterinär vid Gotlands Husdjur. Mellan 2003 och 2006 gränskontrollveterinär för Livsmedelsverket och Jordbruksverket i Göteborgs hamn/Landvetters flygplats.

Namn: Toril Melangen
Bor: Västerhaninge
Födelseår: 1955
Veterinärexamen: 1993
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär SJV.
Tidigare veterinär sysselsättning: Diverse vikariat som distriktsveterinär, smådjursveterinär, slakteri- och biträdande länsveterinär i Stockholms län.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Sekreterare i DVF.

Namn: Ann-Charlotte Möller
Bor: Stockholm
Födelseår: 1965
Veterinärexamen: 1992
Nuvarande sysselsättning/anställd: Agria Djurförsäkring.
Tidigare veterinär sysselsättning: Klinikveterinär vid Regiondjursjukhuset Strömsholm 1993–98, Regiondjursjukhuset Bagarmossen 1998–2001, Djursjukhuset Albano 2001–05.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Sekreterare i SVS smådjurssektion 2007, deltog i SVS och SVAs initiativärende om vaccination av hund och katt 2003, ingår i ESK-grupp för internmedicin.

Namn: Maria Nöremark
Bor: Uppsala
Födelseår: 1973
Veterinärexamen: 1998
Nuvarande sysselsättning/anställd: SVA, Enhet för Sjukdomskontroll och smittskydd sedan 2002, för närvarande ➤

➤ doktorand i ett projekt inom infektionsepidemiologi och sjukdomskontroll.
Tidigare veterinär sysselsättning: Vikarierat på distrikt, två år som veterinärinspektör på SJV på dåvarande Smittskyddsenheten.

Namn: André Rowe
Bor: Västerås
Födelseår: 1970
Veterinärexamen: 1998
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär vid Regiondjursjukhuset Strömsholm sedan 2000. Avdelningsansvarig vårdveterinär sedan 2008.
Tidigare veterinär sysselsättning: DV i Norge under två perioder – 1997 och 1998, RSPCA Bristol, UK, 1,5 år under 1999–2000.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Fackligt förtroendevald, tidigare också skyddsombud.

Namn: Olle Rydell
Bor: Borlänge
Födelseår: 1953
Veterinärexamen: 1980
Nuvarande sysselsättning/anställd: Länsveterinär i Dalarnas län.
Tidigare veterinär sysselsättning: FAO/SLV/Distriktsveterinär.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Sekreterare i VIAT.

Namn: Jolanta Sundqvist
Bor: Vellinge
Födelseår: 1955
Veterinärexamen: 1981
Nuvarande sysselsättning/anställd: Officiell veterinär (General Specialist in Poultry Health and Production) vid SLV, Region Södra Skåne.
Tidigare veterinär sysselsättning: Besiktningsveterinär, besättningsveterinär och salmonellakontrollveterinär vid SJV samt gränskontrollveterinär vid SLV.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Tidigare vice ordförande i BVF, numera ordförande i BVF.

Namn: Margareta Tervell
Bor: Jönköping
Födelseår: 1950
Veterinärexamen: 1975
Nuvarande sysselsättning/anställd: Veterinärinspektör på Jordbruksverket sedan mars 2005.
Tidigare veterinär sysselsättning: Huvudsakligen privatpraktiserande smådjursveterinär t o m 1993 och därefter anställd på Nordvärmlands smådjurspraktik till mars 2005.
Förtroendeuppdrag inom SVF: För närvarade vice ordförande i DVF.

Namn: Charlotta Övermo Enerud
Bor: Hudiksvall
Födelseår: 1967
Veterinärexamen: 2003
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär, Hudiksvalls Smådjursklink AB.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär, Hudiksvall och vik distriktsveterinär, Vilhelmina.

Noromectin

Effektiva och säkra avmaskningsmedel innehållande ivermectin till låga priser!

Priser och förpackningar:
Apotekets prislista mars 2009 (kr).

Pasta oral, 18,7 mg/g till häst

Förpackning	Pris
1 x 7,49	103,00
2 x 7,49	164,50 (82,25/st)
10 x	649,50 (64,95/st)
5 x 10 x	2861,00 (57,20/st)

Injektionslösning, 10 mg/ml till nöt, svin och ren

Förpackning	Pris
50 ml	209,40 (4,19/ml)
250 ml	452,70 (1,81/ml)
500 ml	687,30 (1,37/ml)
6 x 250 ml	2049,00 (1,36/ml)

Pour-On lösning, 5 mg/ml till nötkreatur

Förpackning	Pris
250 ml	203,50
1L	623,00
2,5L	1267,50

Oral lösning, 0,8 mg/ml till får

Förpackning	Pris
1L	242,50
2,5L	499,00

Jämför gärna priset innan Du skriver ut avmaskningsmedel. Det lönar sig!
Vår målsättning är att alltid erbjuda lägsta pris.

N-vet
LÄKEMEDEL
Telefon: 018 - 57 24 30 / 31, Fax: 018 - 57 24 32
E-post: info@n-vet.se, Hemsida: www.n-vet.se

Rapport från förbundsstyrelsen i september 2009

Den 3 september hölls höstens första styrelsemöte i Sveriges Veterinärförbund. 26 olika punkter diskuterades och här refereras några som kan vara av intresse för förbundets medlemmar.

GRANSKNING AV EXAMENSARBETEN VID SPECIALISTUTBILDNINGARNA

Idag lämnas ca 25–30 examensarbeten in för granskning på smådjurssidan och ca tio på häst. Granskningsarbetet som utförs ideellt är mycket omfattande och grannlaga, och granskarna får viss kompetensutveckling från förbundet som tack. För granskningen betalar författarna en mindre avgift. Efter diskussion bestämdes omfattningen på kompetensutvecklingen samt justerades avgiften för granskningen fr o m 1 januari 2010.

NKVET

Anders Engvall, SVAs generaldirektör som, tillsammans med Hans Kindahl, är Sveriges Veterinärförbunds representant i NKVets (Nordiskt kontaktorgan för veterinärvetenskapligt samarbete) styrelse informerade förbundsstyrelsen om att:

Årets NKVet-symposium ”Use and misuse of drugs in the athletic horse” kommer att hållas i Uppsala den 1–2 oktober 2009. Föreläsarna kommer från de nordiska länderna, Tyskland och Frankrike.

Finansieringen av NKVet är osäker inför framtiden. Medel till NKVet har hittills kommit från Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) men detta organ ska eventuellt gå in i Nordforsk och då är en framtida finansiering av NKVet osäker. Ett brev med motivering om varför det är viktigt att NKVet finns kvar kommer att sändas in från NKVet och detta stöds givetvis av grundarna, de nordiska veterinärförbunden. Utan medlen från NKJ blir det svårt att anordna symposier i framtiden, t ex om klimatförändring och risker vid smittsamma sjukdomar som redan är planerade.

OMREGLERINGEN AV APOTEKSMARKNADEN

Apoteket AB kommer att fortsätta med veterinära läkemedel men flera andra aktörer är också intresserade av att komma in på marknaden.

En rad olika frågor kommer att dyka upp i samband med omregleringen och förbundet måste bevaka detta. Veterinärkåren måste tala om hur vi vill ha det i framtiden. Som ett exempel kan nämnas att i och med att priserna är konkurrensutsatta och kan variera betydligt kan inte längre prisuppgifter i Fass Vet finnas kvar. Prissättningsproblematiken kommer att tas upp i ett kommande nummer av SVT. För mer information hänvisas också till Olof Skarmans ledare i SVT nr 11, 2009 och till en notis i samma nummer av tidningen.

VETERINÄRKONGRESSEN 2009

Get together-partyt kommer som vanligt att hållas på Stockholms nation under kvällen den 4 november (se annons i SVT 12/09).

Plenarsessionen kommer att handla om zoonoser och även det gemensamma programmet för livsmedels- och husdjurssektionen kommer att beröra zoonoser. Smådjurssessionen kommer att i år bestå av tre olika sessioner som behandlar policyfrågor och neurologi. Försöksdjurssessionens tema är ”Recognition of pain” och även hästsektionens program har anknytning till smärta.

GENOMFÖRDA MÖTEN

Under punkten information om genomförda möten berättade Karin Östensson om det årliga mötet i World Veterinary Associations (WVA) råd som hölls i Tokyo i slutet av augusti. WVA, som enligt Karin har fått ett uppsving under senare tid, har ett nära samarbete med OIE och WHO. OIE har i år fokus på veterinärutbildningen som en särskilt viktig fråga och vikten av att den har en god kvalitet över hela världen. WVA har också lyft fram utbildningsfrågorna och medverkar i den vetenskapliga kommittén till OIE-symposiet om veterinärutbildning och ”day 1 skill” som hålls nu i oktober. Karin berättade vidare att Världsveterinärkongressen som arrangeras av WVA 2010 kommer att hållas i Kapstaden och att år 2011 kommer att bli ett ”Veterinary Year”.

PER JONSSON
ordförande SVS,
ledamot i förbundsstyrelsen

Vem vill inte vara den ”bra veterinären”?

Animalieproduktionen i Sverige blir allt mer ekonomiskt pressad, vilket medför en ökad efterfrågan från djurägare på kortsiktigt ekonomiska behandlingslösningar. Veterinären hamnar lätt i ett etiskt dilemma där tillmötesgående av djurägarens önskemål ställs mot vetenskapligt rekommenderade behandlingsrutiner.

Foto: Thomas Manske

Den ”medgörliga” veterinären kanske lättare vinner djurägarnas förtroende än den ”mindre kundvänliga” som istället vill göra en mer grundlig klinisk undersökning.

En av Husdjurssektionens medlemmar (som vill vara anonym) kontaktade för ett tag sedan styrelsen efter att ha upplevt svårigheter i samband med ett sjukbesök. Medlemmen hade diagnostiserat klövspaltsinflammation hos en ko och föreslagit behandling med penicillinprokain. Mjölkproducenten hade å sin sida propsat på att kon skulle behandlas med Excenel – ett antibiotikum med noll dagars karens på mjölken. Veterinären hade nekat och pekat på de risker för resistensutveckling som föreligger vid ett utbrett förskrivande av tredje och fjärde generationens cefalosporiner. Det framkom senare att en annan i trakten verksam veterinär förskrivit Excenel till lantbrukaren. Uppretad skrev medlemmen följande brev:

”Animalieproduktionen och inte minst mjölksektorn är under stark ekonomisk press. Risken att välja kortsiktiga lösningar (behandla istället för att förebygga) ökar när lönsamheten sviktar. Den ”medgörliga” veterinären, som utan vidare diskussion tillhandahåller de antibiotika och andra läkemedel som djurägare efterfrågar, kanske lättare vinner djurägarnas förtroende än den ”mindre kundvänliga” som istället vill göra en mer grundlig klinisk undersökning eller försöka finna orsaker till uppkomna problem – för att sedan försöka förebygga dessa. Hur bör vi, som innehavare av veterinär kompetens och säljare av veterinära tjänster, anpassa vårt arbetssätt till dagens och morgondagens krav? Utnyttjar vi verkligen vår kompetens optimalt idag? Finner vi idag de utmaningar man behöver för att utvecklas i sitt arbete? Och vem är den bra veterinären?

Många av dagens veterinärbesök i mjölkbesättningar är av relativt banal karaktär (enskilda sjuka djur med mastit, klövspaltsinflammation, kvarbliven efterbörd, etc). Dessa besök resulterar oftast i en enklare undersökning samt insättande av en ”standardbehandling”, ofta i form

av antibiotika. Endast i undantagsfall går man vidare med mer fördjupad diagnostik eller utredning. Anledningarna till detta kan vara flera, t ex att det inte anses ekonomiskt motiverat, att veterinären saknar vilja (eller tid) att arbeta med annat än akutsjukvård, eller att varken veterinär eller djurägare i tid inser att det finns ett bakomliggande problem i besättningen. Praktiska problem, t ex avsaknad av verkstol vid behandling av halta kor, kan också ha betydelse (man frestas då lätt att ”prova” att behandla med antibiotika).

Sådant arbetssätt leder dock till en omotiverat hög (och/eller felaktig) antibiotikaanvändning. Hänsyn till risken för resistensutveckling ska enligt SVFs antibiotikapolicy tas i varje enskilt fall. Att slentrianmässigt använda antibiotika även då man vet att det finns underliggande problem strider mot policyn, liksom att välja preparat utifrån karenstid, behandlingsintervall eller att behandla ”för säkerhets skull” (t ex vid kvarbliven efterbörd utan feber). I Sverige har vi, i ett internationellt perspektiv, en god situation avseende antibiotikaresistens men problem finns (och ökar) även här. I januari 2009 dog två spädbarn på ett sjukhus i Stockholm efter att ha infekterats med multiresistenta bakterier (ESBL *Klebsiella pneumoniae*) och under augusti inträffade ytterligare tre dödsfall av samma orsak. Veterinär användning av tredje och fjärde generationens cefalosporiner (såsom ceftiofur/Excenel) anses öka risken för utveckling av ESBL, och har hamnat under stark press i många länder (bland annat Danmark).

Strukturrationaliseringen inom lantbruket (inte minst mjölkproduktionen) har redan påverkat den stordjurspraktiserande veterinärens vardag, och utvecklingen accelererar. Delegerad behandling är sedan tidigare etablerad för samtliga produktionsdjur utom mjölkkor. Ett system för delegering utvärderas dock just nu på mjölkraskalvar och en utredning avseende delegerad behandling omfattande även mjölkkorna presenteras i oktober. Om denna typ av delegering blir verklighet, vad ska veterinären då göra hela dagarna?

Förhoppningsvis kommer rätten till delegerad djurägarbehandling att villkoras mot ett *ökat veterinärt engagemang* i aktuella besättningar – med fokus på utredning av sjukdomsläge och insättande av förebyggande åtgärder samt uppföljning av de behandlingar som satts in. Det sistnämnda sker idag i alltför liten omfattning vilket gör att vi veterinärer sannolikt missar många chanser att öka vår kunskap. Den absolut viktigaste faktorn för att hejda resistensutvecklingen är att se till att djuren aldrig behöver någon behandling.

Förebyggande djurhälsovård har av hävd varit husdjursföreningarnas område men detta är inte längre självklart. Att arbeta med såväl förebyggande åtgärder som akutsjukvård borde inte stå i konflikt med varandra för den stordjurspraktiserande veterinären. Tvärtom skulle detta kunna vara till gagn för alla parter, inte minst våra barn och barnbarn som ges möjlighet att behandla infektioner med antibiotika. Den möjligheten är idag långtifrån självklar i flera länder.”

ANNA HELMER
sekreterare SVS/Husdjurssektionen

Författaranvisningar för Svensk Veterinärtidning

Ett komplett, rätt skrivet manus har den kortaste vägen till publicering. Det underlättar därför för alla parter att författare i SVT följer tidningens skrivanvisningar redan från början.

På veterinärförbundets hemsida www.svf.se finns en kortfattad vägledning i hur redaktionen vill ha manus uppställda för att författaren ska få in dem i tidningen fortast möjligt. Läs gärna igenom dessa anvisningar, innan du börjar skriva en artikel. De ligger under rubriken ”SVT” på www.svf.se.

NoVos
Nordiska Veterinärortopediska Sällskapet
presents
First Annual Open Meeting
28.11.2009

The meeting is intended for veterinarians with an interest and experience in small animal orthopaedics seeking an opportunity for interactive discussion with experienced colleagues on orthopaedic problems.

Venue: Helsinki Airport Congress at the Helsinki International Airport.
Time: Saturday 28.11.2009
8.30–9.00 coffee and registration
9.00–16.00 meeting including lunch and coffee breaks
Theme: Decision-making in stifles problems.
Short presentations will be given on common stifle problems (patella, cruciate ligament, OCD) followed by discussion. All presentations and discussions will be in English.

Participants are invited to send in their own cases for evaluation and discussion by Novos panel. Please send cases by October 30, 2009 at an address below.

Registration fee is 300 €. Please register by October 30, 2009.
For registration contact fennovet@fennovet.fi or www.fennovet.fi
tel +358977454819, fax +358977454818
Bank account:
IBAN: FI48 5723 0220 0489 82
BIC: OKOYFIHH

For further information please contact:

DVM/PhD Jan Räihä
Espoo Animal Hospital
Finnoontie 31
02280 Espoo
tel. 0400 506850
jan.raiha@helmail.com

DVM Jarmo Rintasalo
Seinajoki Animal Clinic
Huhtalantie 38 A
60220 Seinäjoki
tel 0400 100210
jarmo.rintasalo@netikka.fi

Att vara eller inte vara ”den bra veterinären”

Med anledning av insändaren från SVS Husdjurssektion beträffande val av antibiotika vid behandling av mastit hos mjölkkor, vill SVA ge sin syn på saken. Rutinmässig användning av cefalosporiner är onödig och olämplig, konstaterar experterna.

I titeln till sin insändare ställer den anonyme skribenten den retoriska frågan: Vem vill inte vara den ”bra veterinären”? Svaret är givet – ingen.

Alla vill naturligtvis vara ”bra”. Men vad det innebär är en fråga om värderingar och beror på vem som tillfrågas. Insändarens innehåll gör troligt att skribenten anser att en ”bra veterinär” arbetar förebyggande och använder antibiotika på ett ansvarsfullt sätt. Vi delar uppfattningen att detta är viktigt. Men då insändaren andas en viss uppgivenhet inser vi att det i en trängd ekonomisk verklighet kan vara svårt att få gehör för detta i praktiken. Vi vill därför belysa några aspekter på resistensutveckling som förhoppningsvis sporrar till fortsatt engagemang och kanske kan fungera som argument vid diskussioner.

ANTIBIOTIKARESISTENS ÄR INGET NYTT

Redan penicillinets upptäckare Fleming varnade för över 60 år sedan för att överanvändning av antibiotika skulle innebära resistensutveckling. Tyvärr hade Fleming rätt och idag borde följderna av oansvarig antibiotikaanvändning vara uppenbara för alla, inte minst genom den uppmärksamhet media ger fall av resistenta bakterier i sjukvården. Att antibiotika är en ändlig resurs som måste användas ansvarsfullt är uppenbart och det är också ståndpunkten hos internationella organisationer som WHO, FAO och OIE. Trots dessa tydliga varningssignaler fortgår överanvändningen globalt med resistensutveckling som följd. Snart kanske vi har sågat av den gren vi alla sitter på – möjligheten att behandla infektioner med antibiotika.

Resistensepidemiologi är komplext men en viktig drivkraft handlar om överlevnad av de bäst anpassade – resistenta – bakterierna i närvaro av antibiotika. Viktigt att inse är att inte bara ”målbakterien” påverkas av antibiotikabehandlingen. Även den normala bakteriefloran i tarm, på slemhinnor och på hud läggs under ett selektionstryck. Detta skapar en reservoar av resistenta bakterier och resistensgener som kan spridas vidare. All användning innebär en viss selektion för resistens och antibiotika ska alltså inte användas i onödan.

ANTIBIOTIKARESISTENS ÄR ZOONOTISK

Eftersom bakterier sprids mellan djur och människor kan användning av antibiotika till djur påverka resistensläget

FOTO: PEDRO PEREZ

ESBL-resistens är ett hot i humansjukvården över hela världen.

bland bakterier hos människor och vice versa. Överförbara resistensgener är zoonotiska och i ett epidemiologiskt perspektiv måste veterinär- och humanmedicin betraktas som ”one medicine”.

Ett exempel på detta är ESBL-resistens hos bakterier som *Escherichia coli, Klebsiella* spp. och *Salmonella* spp. ESBL står för extended spectrum beta-lactamases och innebär att bakterien bildar enzym som bryter ner antibiotika ur beta-laktamguppen (penicilliner och cefalosporiner). ESBL-resistens kodas av överförbara resistensgener.

Cefalosporiner är viktiga läkemedel i sjukvården. De har listats som ”critically important” av WHO och prioriteras högt för riskbegränsning. ESBL-resistens är därför ett hot i humansjukvården över hela världen. Som nämns i insändaren är ESBL en realitet också i svensk sjukvård och problemet tilltar.

Grundorsaken är sannolikt överanvändning av cefalosporiner i humansjukvården. Men det finns indikationer på att reservoarer av resistensgener hos djurbakterier har betydelse för ESBL-läget. Samma resistensgener finns nämligen hos bakterier från djur och hos bakterier från människor.

ESBL rapporteras i ökande omfattning från animalieproducerande djur i flera länder. I vissa fall är andelen bakterier med denna resistens hög och ökande. Exempelvis förekommer ESBL-resistens hos cirka 16 respektive tre procent av *E coli* från tarmfloran från broiler respektive gödkalv i Nederländerna. I några studier har förekomsten av cefalosporinresistens, föga förvånande, kopplats till att tredje generationens cefalosporiner använts till djuren.

CEFALOSPORINER – ANTIBIOTIKA FÖR SPECIELLA INDIKATIONER

Nyligen presenterade den europeiska läkemedelsmyndighetens kommitté för veterinärmedicinska läkemedel (CVMP) en gedigen faktagenomgång över användningen av cefalosporiner till animalieproducerande djur. Fokus låg på utveckling av resistens och betydelsen av detta för hälsa hos människor och djur. CVMP konkluderar bland annat att det i den produktresumé (SPC) som åtföljer varje registrerat läkemedel bör anges att 3:e och 4:e generationens cefalosporiner ska reserveras för tillstånd som svarat dåligt, eller som förväntas svara dåligt, vid behandling med antibiotika med smalare spektrum. Det ska också anges att användning av läkemedlet kan öka förekomsten av resistens. Samma ordalydelse ingår sedan 2006 i produktresuméerna för fluorokinoloner och är för dessa läkemedel också införda i FASS-vet, som baseras på SPC.

I Sverige har en 3:e generationens cefalosporin, ceftiofur (Excenel vet®), funnits för behandling av kalvar sedan 1993. Indikationen utökades till att innefatta även mjölkkor 2001. Enligt CVMPs åsikt ska detta antibiotikum alltså användas endast när andra antibiotika med smalare spektrum inte ger tillräckligt bra resultat. Förhoppningsvis införs dessa texter i kommande upplagor av FASS-vet.

VEM I HELA VÄRLDEN KAN MAN LITA PÅ?

Förutom ovan nämnda källor har även den Europeiska Livsmedelssäkerhetsmyndigheten (EFSA) utryckt sin oro över cefalosporinresistens hos bakterier från djur i animalieproduktionen och i livsmedel från dessa. Den vetenskapliga bakgrunden talar alltså starkt för att rutinmässig användning av cefalosporiner är onödig och olämplig. SVS antibiotikapolicy, som den presenterades vid Veterinärkongressen 2008, innehöll heller ingen rekommendation om användning av cefalosporiner till nötkreatur. Svensk Mjölk AB tog i ett policybeslut för några år sedan avstånd från användning av cefalosporiner till mjölkkor. Även frågan om möjlighet till behandling av kommande generationer, som kan härledas från den vetenskapliga bakgrunden, talar mot rutinmässig användning. Vad mer behövs?

Trots detta är det välkänt att ceftiofur i Sverige används till mjölkkor. Anledningen är, såvitt vi förstår, inte att andra antibiotika inte fungerar utan har att göra med att karenstiden för mjölkleverans är noll dagar. Det är begripligt att antibiotika ibland används olämpligt när diagnosen är oklar eller när det råder oenighet om, eller saknas kunskap om, lämpligaste behandling. Men att av ekonomiska skäl negligera alla argument mot rutinmässig användning av cefalosporiner som en enig internationell expertis lägger fram är obegripligt. Det gör inte en ”bra veterinär”, tycker vi.

Litteratur

Följande dokument finns tillgängliga på internet och rekommenderas för ytterligare information. En fullständig litteraturlista kan lämnas av författarna.

Joint FAO/OIE/WHO Expert Workshop on Non-Human Antimicrobial Usage and Antimicrobial Resistance: Scientific assessment. FAO/WHO/OIE: Geneva, 2003. http://www.who.int/foodsafety/publications/micro/en/amr.pdf

Joint FAO/WHO/OIE Expert Meeting on Critically Important Antimicrobials. Report of a meeting held in FAO, Rome, Italy, 2008. http://www.who.int/foodborne_disease/resources/Report%20joint%20CIA%20Meeting.pdf

Revised reflection paper: Use of 3rd and 4th generation Cephalosporins in food-producing animals in the European Union: Development of resistance and impact on human and animal health. EMEA/CVMP, 2009. http://www.emea.europa.eu/pdfs/vet/sagam/8173006enfin.pdf.

Scientific Opinion of the Panel on Biological Hazards on a request from the European Food Safety Authority (EFSA) on foodborne antimicrobial resistance as a biological hazard. The EFSA Journal, 2008, 765, 1–87. http://www.efsa.europa.eu/cs/BlobServer/Scientific_Opinion/biohaz_op_ej765_antimicrobial_resistance_en,3.pdf?ssbinary=true

Björn Bengtsson, Christina Greko, Ulrika Grönlund Andersson och Karin Persson Waller,
Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor & Strama VL, SVA.

bokanmälan

Avel med mjölkboskap under 200 år

Mjölkkornas avkastning har tiodubblats sedan 1800-talets början. I en nyutkommen bok av Bengt Lindhé ges en redovisning av de genetiska och miljöbetingade faktorer som påverkat förändringen av de svenska mjölkkorna de senaste 200 åren, med tonvikt på orsakerna till avkastningsstegringen.

Agronomen Bengt Lindhé, docent i husdjursgenetik, var chef för genetiska avdelningen vid dåvarande Svensk Husdjursskötsel (SHS) i Hållsta och VD vid dåvarande Seminavel i Skara, nuvarande Viking Genetics. I sin forskning har han bland annat intresserat sig för heretabiliteten för resistens mot olika sjukdomstillstånd hos nötkreatur.

BETYDELSEFULL NY TEKNIK

Lindhé visar i sin bok på betydelsen för avkastningsstegringen av framväxande kunskaper i genetik, reproduktionsteknik och statistik parallellt med ökad teknisk kapacitet hos räknemaskiner och datorer. Boken ger också en grundlig redovisning för andra faktorer som påverkat nötkreaturshållningen.

Boken är disponerad i ett antal tidsperioder. För varje tidsperiod redovisas faktorer som påverkat nötkreaturshållningen. För 1800-talet beskrivs holländerierna, premieringsväsendet, mejerierna, besättningsstrukturer och framväxten av de svenska koraserna. För första hälften av 1900-talet skildras kokontrollens tillkomst och uppbyggnad, den begynnande ai-verksamheten och hur ladugårdsarbetet påverkades genom mekaniseringen, t ex att mjölkmaskiner började användas. För perioden 1950–2000 redovisas hur nya metoder för avkommebedömning,

embryoöverföring, hantering, djupfrysning och könsbestämning av sperma påverkat djurhållningen men också fram-

växt och förändringar av organisationer som tjurföreningar, seminföreningar, tjurcentraler, kontrollföreningar etc. Utvecklingen av SRB- och Holsteinraserna sedan 1950-talet ägnas en ingående analys. I ett kapitel ges en övergripande beskrivning av kornas sjukdomspanorama under 200 år.

FLYHÄNT SKRIVEN

Boken innehåller ett stort antal bilder och tabeller som på ett bra sätt kompletterar texten.

Trots att boken är faktaspäckad är den flyhänt skriven. Här och där kan man ana en viss ironi hos författaren. Ett exempel är noteringen av vilken socialgrupp som dominerade avelsföreningarnas styrelser liksom hur ekonomiskt fördelaktigt det var att tillhöra de tongivande kretsarna i samband med tjurauktionerna under 1900-talets första hälft. Således påpekar Lindhé att med hänsyn till husdjurskonsulentens roll vid tjurbedömningarna kunde för denne smoking vara ett viktigare arbetsplagg än overall.

Lindhés bok täcker på ett utmärkt sätt det ämne som dess titel anger men ger dessutom intressanta sidoblickar på andra delar av nötkreaturshållningen. Hans slutsatser från analyserna av de olika faktorernas roll är väl underbyggda. Mot den bakgrunden är det därför en smula överraskande att Lindhé vågar dra slutsatsen att ”dagens mjölkkor sannolikt är friskare än någonsin under de gångna 200 åren”. Trots allt är vår kunskap om det verkliga hälsotillståndet hos nötkreatur under olika tidsperioder mycket bristfällig.

Sammanfattningsvis kan konstateras att boken ger en initierad överblick över 200 års nötkreaturshållning som man inte finner någon annanstans. För den som verkar inom denna sektor av lantbruket är boken nyttig läsning för att förstå nutida förhållanden. Den är också läsvärd för den som är intresserad av kulturutvecklingen inom denna del av svenskt lantbruk.

INGVAR EKESBO

FAKTA

AVEL MED MJÖLKBOSKAP UNDER 200 ÅR

FÖRFATTARE: Bengt Lindhé.

FÖRLAG: Bengt Lindhé förlag, Skara.

ANTAL SIDOR: 160 sidor, rikligt med illustrationer.

PRIS: 200 kr inkl moms vid beställning via telefon 0511-267 00 eller via e-post skara@vikinggenetics.com

Distriktsveterinärerna
en del av Jordbruksverket

Catharina Schepens – mellansyd, Kerstin Vikman – nord, Karin Eickoff – syd och Olle Johansson – mellannord.

Huvudkontoret är placerat i Jönköping.
Distriktsveterinärerna, 551 82 Jönköping
tfn. 036-15 50 00

Välkomna

Vi hälsar våra fyra regionchefer, Kerstin Vikman, Olle Johansson, Catharina Schepens och Karin Eickoff, välkomna till Distriktsveterinärerna.

Vi har omorganiserat oss vilket ger förutsättningar att ytterligare förbättra och effektivisera vår service till kunderna.

Verksamheten är nu indelad i fyra regioner, nord, mellannord, mellansyd och syd. I varje region, som leds av en regionchef, finns flera praktikområden. Dessa består av en till fyra mottagningar och leds av en ansvarig klinikchef.

Mer om oss på distriktsveterinarerna.se

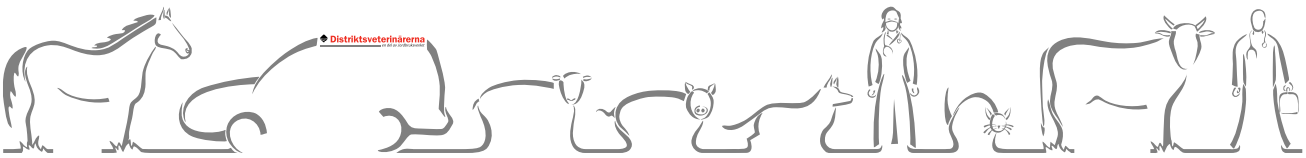

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Arytmogen högersidig kardiomyopati (ARVC).

Makroskopiskt är hjärtats högra kammare dilaterad och dess vägg mycket tunnare än normalt, fokalt nästan papperstunn (Figur 4, svart pil). Mikroskopiskt ses en mycket omfattande infiltration av fett i hjärtmuskulaturen (Figur 5, svart pil). Fettinfiltrationen är transmural, dvs den sträcker sig genom hela hjärtkammarväggen. Parallellt med fettförekomsten ses också viss bindvävsinväxt/fibros, i den aktuella färgningen framträdande som blå stråk (Figur 6, svart pil). Fett- och bindvävsinfiltrationen ersätter delar av myokardiet och trycker undan samt dissekerar sig mellan kvarvarande hjärtmuskelceller, vilka i många fall är atrofiska/tunna med ett ”vågigt” utseende (Figur 6, grön pil).

DISKUSSION

De iakttagna makro- och mikroskopiska hjärtförändringarna är av degenerativ karaktär och väl förenliga med diagnosen arytmogen högersidig kardiomyopati. Denna primära hjärtsjukdom drabbar som namnet antyder främst höger kammarvägg och karakteriseras av att hjärtmuskulaturen successivt ersätts av fett och i mindre utsträckning bindväv. Resultatet av detta blir att kammaren dilateras och väggen förtunnas. Dilatationen och förtunningen kan vara generell, eller uppträda segmentellt i form av aneurysmliknande bildningar i höger kammarvägg. Hos en del patienter uppträder liknande, dock oftast mildare, förändringar också i vänster kammare och hjärtkammarseptum.

Kliniskt karakteriseras ARVC främst av grava rytmrubbningar, resulterande i svimningsanfall och plötsliga dödsfall. Det är inte ovanligt att sjukdomen upptäcks först vid obduktion, då patienter kan vara helt symtomlösa innan en fatal arytmi tillstöter. I mer sällsynta fall utvecklas en kongestiv högersidig eller bilateral hjärtsvikt.

ARVC har tidigare främst beskrivits hos människor, men har under senare år även rapporterats hos hund och katt. Hos hund förekommer ARVC-liknande hjärtsjukdom främst hos boxer, där den tidigare gick under namnet ”boxerkardiomyopati”. Sporadiska fall finns också rapporterade inom ett fåtal andra raser (bland annat pudel, labrador retriever, siberian husky, engelsk bulldog).

IDEXX **Vet·Med·Lab**

Er laboratorie partner

Ex. Spec cPL® test för pancreatit endast 360,-*

Varför?

Snabbt: De flesta svaren fås samma dag som prov mottages.

Enkelt: Proven hämtas gratis på er klinik.

Brett utbud: Klinisk kemi, mikrobiologi, endokrinologi, histopatologi, allergi, PCR m m.

Service: Gratis vetenskaplig rådgivning.

Bra priser: Inkl. analys och gratis provtagningsmaterial, expressfrakt och rådgivning.

Kvalitet: Vi är ackrediterade efter högsta EU standard (DIN EN ISO/IEC 17025)

Därför!

*Exkl. moms

SK132-0309SE

Önskas mer information om IDEXX Vet·Med·Lab?
Ring 076 8281228 eller maila
jeanette-saernholm@idexx.com
www.idexx.se

IDEXX LABORATORIES

Världens vackraste ord:

i morgon.

Skänk enkelt på cancerfonden.se eller sätt in ditt bidrag på Plusgiro 90 1986-0

Vi tänker besegra cancer.
Vill du vara med?

020-59 59 59 Cancerfonden

Sjukdomen har hos människa en genetisk bakgrund i uppskattningsvis minst hälften av fallen. Mutationer har påvisats främst i gener som kodar för desmosomproteiner och ryanodinreceptorproteiner i hjärtmuskelcellerna. Dessa mutationer tros orsaka störningar bland annat i kontakten mellan myofibrerna och det intracellulära kalciumflödet, ledande till att muskelcellerna dör och ersätts av fett och bindväv.

Orsaken till ARVC hos djur är i dagsläget inte helt klarlagd. Hos boxer har sjukdomen dock visats vara ärftlig, även om ingen specifik mutation ännu identifierats.

Patologisk-anatomiskt och kliniskt kan ARVC uppvisa likheter med dilaterad kardiomyopati (DCM) av så kallad ”fatty infiltration-degenerative type”, och sjukdomarna överlappar således delvis varandra. Vid dilaterad kardiomyopati domineras dock symtombilden oftast av kongestiv hjärtsvikt, medan grava dödliga arytmier och plötsliga dödsfall utan föregående tecken är mindre vanligt. De patologisk-anatomiska förändringarnas lokalisation skiljer sig också i typfallet åt för de olika sjukdomarna, med vänsterkammardominans för DCM och lesioner främst i höger kammare vid ARVC. I viss litteratur betraktas ARVC som en högerkammardominerad variant av dilaterad kardiomyopati.

FIGUR 4. *Hjärtats högra kammare är dilaterad och dess vägg fokalt mycket tunn (svart pil).*

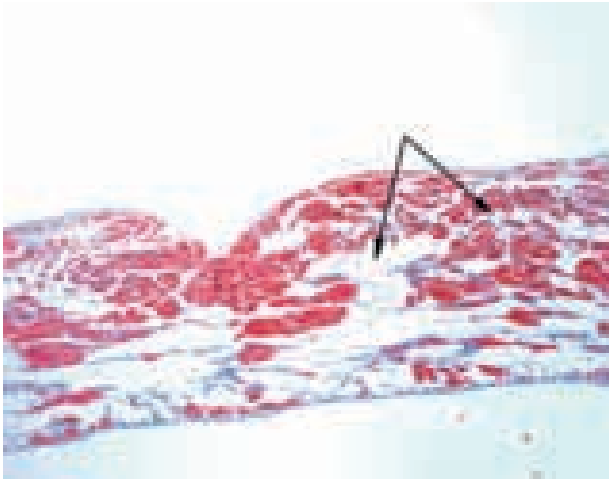

FIGUR 5. *I höger kammare ses riklig infiltration av fettvävnad, som ersätter stora delar av hjärtmuskulaturen (svart pil). Förändringen är typisk för arytmogen högersidig kardiomyopati. Masson trichrome-färgning, förstoring cirka 20 gånger.*

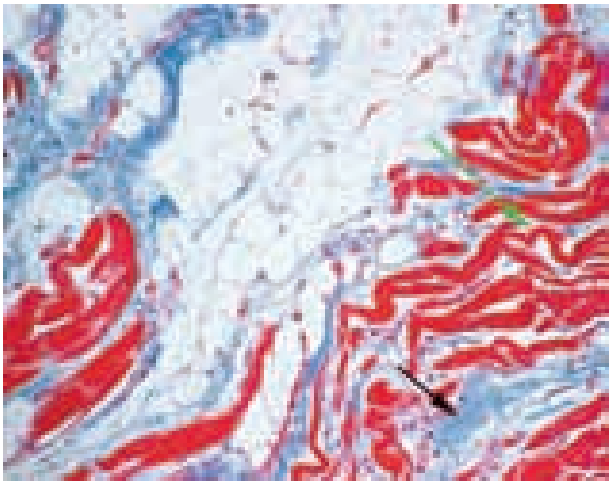

FIGUR 6. *I större förstoring framträder fettinfiltrationen i hjärtmuskulaturen tydligt. Ett mindre inslag av fibros/bindväv ses också (svart pil). En del av de kvarstående hjärtmuskelcellerna är atrofiska och har ett ”vågigt” utseende (grön pil). Masson trichrome-färgning, förstoring cirka 200 gånger.*

IN MEMORIAM

Minnesord över Sune Persson

Professor emeritus Sune Persson har efter en kort tids sjukdom avlidit i en ålder av 77 år. Hans närmaste anhöriga är döttrarna Malin och Lotta i hans äktenskap med Irene. Under hans sista tolv år fanns Charlotte vid hans sida.

Sune föddes i Landskrona år 1931 och växte upp på västkusten. År 1950 tog han studentexamen i Göteborg. Han började därefter sina studier vid Kungl Veterinärhögskolan och tog examen 1960. År 1967 försvarade han sin avhandling med titeln ”On blood volume and working capacity in horses”. Han blev docent i medicin 1969 och utnämnd till professor i samma ämne 1979. Under hela sitt yrkesverksamma liv tjänstgjorde han vid institutionen för medicin, först vid Kungl Veterinärhögskolan i Stockholm och sedan vid Veterinärmedicinska fakulteten, Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala, där han under många år verkade som prefekt.

Sune var en pionjär vad gäller arbetsfysiologiska studier på travhästar. Han var den förste som i början på 1960-talet använde en rullmatta för att utföra standardiserade arbetstester på travhästar och kartlägga olika prestationsmarkörer, vilket gjorde det möjligt att identifiera

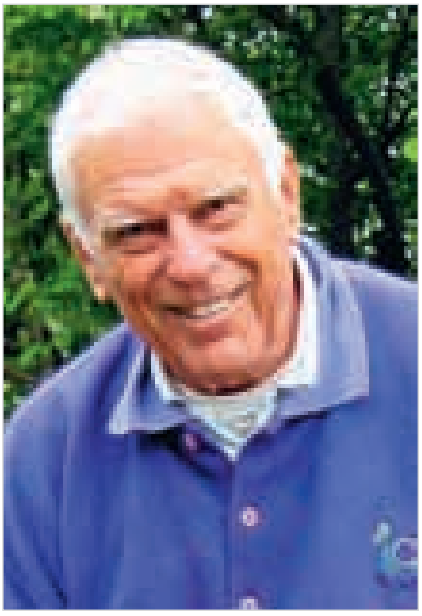

orsaker till hästars nedsatta prestationsförmåga, som t ex överträning. Sunes studier med inriktning på framför allt respiratoriska och kardiocirkulatoriska frågeställningar i samband med arbete stimulerade flera andra forskargrupper internationellt till användning av rullmatteförsök på hästar. Av denna anledning har också många gästforskare från hela världen kommit att besöka Uppsala.

Tillsammans med forskare från England och Australien var Sune initiativtagare till den första internationella konferensen om arbetsfysiologiska studier på häst, ICEEP (International Conference on Equine Exercise Physiology) som 1982 hölls i Oxford, England. Denna konferens har sedan dess hållits vart fjärde år i olika världsdelar och år 1990 hölls den i Uppsala. Även efter sin pensionering 1996 var Sune en uppskattad deltagare vid dessa konferenser.

Genom sin vetenskapliga stringens och analytiska förmåga kombinerat med sin kliniska erfarenhet var Sune mycket uppskattad av forskarkolleger, doktorander och studenter. Många är de som inspirerats av hans erfarenhet och kompetens. Hans kunskaper väckte respekt i vida kretsar. Bland annat var han engagerad i dopingfrågor och ingick i STCs dopingkommitté under många år. Sune behöll sitt vetenskapliga intresse ända till sin bortgång. År 2008 blev han utnämnd till hedersdoktor vid Helsingfors universitet.

Vi som närmare lärde känna Sune uppskattade förutom hans medicinska kunskaper även hans omtanke och hans humor samt hans berättelser om seglingen, jakten, de egna hästarna och taxarna och den årliga höskörden på hans älskade Mahlsätra. Det är en förmån att ha känt Sune Persson och vi är tacksamma för alla fina stunder vi genom åren fått uppleva tillsammans med honom som lärare, forskare, kollega och vän.

Birgitta Essén-Gustavsson
Marianne Jensen-Waern
Ronny Lindberg
Arne Lindholm

noterat

Ingen sammanslagning av veterinärmyndigheter

Den 21 september presenterade regeringen sin budgetproposition, som förutom sedvanligt allmänpolitiskt innehåll även gav besked om framtiden för de veterinära myndigheterna i landet.

Tidigare i år föreslog den så kallade myndighetsutredningen att man skulle låta de fyra myndigheter som hanterar bland annat djur- och livsmedelsfrågor bli tre, men enligt budgetpropositionen kommer det förslaget inte att förverkligas. Detta togs emot med blandade känslor vid de två berörda myndigheterna i Uppsala.

– Utredningen var väl genomförd och innehöll många kloka förslag. Nu gäller det att dra nytta av den analys som har gjorts och ta till vara de goda idéerna inom den nuvarande myndighetsstrukturen, kommenterade Inger Andersson, generaldirektör vid Livsmedelsverket, i ett pressmeddelande.

På SVA var generaldirektören Anders Engvall däremot lättad.

– Det är väldigt skönt, inte minst för alla medarbetare, att osäkerheten som legat över verksamheten nu är över, skriver han i ett pressmeddelande. Engvall uppfattar regeringens ställningstagande som ett gott betyg för SVAs verksamhet.

Ny tjänst – ny lön – nya anställningsvillkor?

Om du står i begrepp att byta arbete eller om du skall tillträda din första tjänst ***kontakta förbundskansliet*** för rådgivning innan du träffar avtal om anställningen.

Ring Amelie Lothigius eller Anders Lefrell, tel: 08-545 558 20.

Saco Lönesök uppdaterat

Saco har tillsammans med förbunden utvecklat Saco Lönesök, en webbapplikation kopplad till Sveriges största databas för akademikerlöner. Den bygger på löneuppgifter från över 300 000 akademiker. Löneuppgifterna kommer från förbundens löneenkäter och från den partsgemensamma lönestatistiken som bygger på uppgifter som samlats in via arbetsgivare.

Med tillgång till Saco Lönesök kan du som medlem i veterinärförbundet orientera dig om ditt löneläge. Du kan göra lönejämförelser för att se hur ingångslönerna eller löneutvecklingen ser ut, både för din egen utbildning, ditt eget yrke och/eller för andra yrkesgrupper. I Saco Lönesök kan du hitta medellöner och uppgifter om lönespridning för olika åldersgrupper, examensår, utbildningar, yrken och arbetsmarknadssektorer. Statistiken presenteras sedan i form av tabeller och olika typer av diagram.

Saco Lönesök är också ett karriärstöd för dig som vill pröva nya områden. Tack vare samarbetet mellan de olika Sacoförbunden kan var och en få en unik överblick över löneläget på olika delar av akademikernas arbetsmarknad.

Uppdaterad funktion

Saco Lönesök skapades 2001 och har sedan dess haft omkring en miljon användare. I den nya versionen av Saco Lönesök, som är i bruk sedan den 30 september 2009, har användbarheten förbättrats och det har blivit enklare att navigera i systemet.

Saco Lönesök har också gjorts mer flexibelt och ger nu större möjligheter att skräddarsy lönestatistik efter behov. Nya funktioner är bland annat att du har möjlighet att lägga in din egen lön i diagrammen för att göra lönejämförelser.

Med Saco Lönesök har du tillgång till högkvalitativ och lättillgänglig lönestatistik från över 300 000 akademiker. Saco Lönesök är en service till medlemmar i bland annat veterinärförbundet och du hittar verktyget via förbundets hemsida www.svf.se där du loggar in på dina medlemssidor.

KONGRESSER & KURSER

Svenska

v 42

16–17/10 -09. Kurs "Resultaten är tillbaka från labbet – nu då?" – en kurs i tolkning av hematologiska och kliniskkemiska provsvar (hålls på engelska), Stockholmstrakten. Arr: Swevet Piab AB (SPUV). (SVT 2/09)

16–17/10 -09. Kurs i ultraljud grund, smådjur, Uppsala. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 43

22–23/10 -09. Kurs i ögonsjukdomar, grundkurs, Strömsholm. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

22–23/10 -09. Kurs "Cracking the chest", Göteborg. Arr: SweVet Piab AB (SPUV). (SVT 6/09)

22–23/10 -09. Kurs "Linea albasnitt – vad gör jag nu då?", Göteborg. Arr: SweVet Piab AB (SPUV). (SVT 6/09)

23–24/10 -09. Diseases and disorders of the feline urinary system, Göteborg. Arr: Jamaren (alt The Swedish Veterinary Feline Study Group). (SVT 5/09)

v 44

28–30/10 -09. Kurs i anestesi steg 2, hund och katt. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 45

5–6/11 -09. Veterinärkongressen, Undervisningshuset, SLU, Ultuna. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Sveriges Veterinärförbund. (SVT 16/08)

5–6/11 -09. Kurs i Neurologi, Veterinärkongressen, Uppsala. Arr: SVS, Smådjurssektionen. (SVT 12/09)

5–6/11 -09. Kurs i Smärtlindring och provtagning på häst för veterinärer i fältverksamhet, Veterinärkongressen, Uppsala. Arr: SVS, Hästsektionen. (SVT 12/09)

5–6/11 -09. Kurs i Recognition of pain

Distriktsveterinärerna
en del av Jordbruksverket

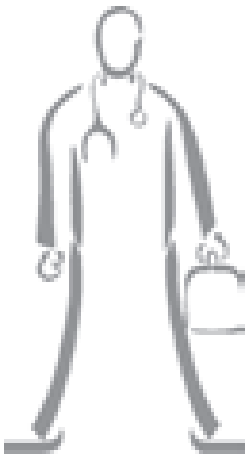

Besök
www.jordbruksverket.se/distriktsveterinarerna
och välj Lediga jobb.

Vi uppdaterar denna sida varannan tisdag.

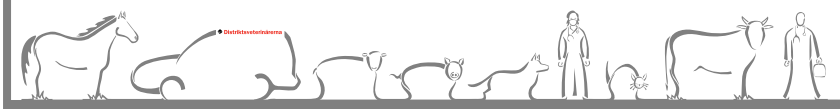

Jordbruksverket, 551 82 Jönköping
tfn 036-15 50 00
www.jordbruksverket.se/distriktsveterinarerna
e-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se

➤ **IN LABORATORY ANIMALS, VETERINÄRKONGRESSEN,** Uppsala. Arr: SVS, Försöksdjurssektionen. (SVT 12/09)

v 46

10–11/11 -09. KURS I RESISTENSBESTÄMNING Uppsala. Arr: SVA. (SVT 12/09)

v 47

16–20/11 -09. ADVANCED VETERINARY STUDIES – DENTISTRY IV ORAL SURGERY COURSE WITH WET LAB, Halmstad. Arr: ESAVS (European School for Advanced Veterinary Studies). (SVT 7/09)

20–21/11 -09. KURS I DERMATOLOGI STEG 1. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 48

25–26/11 -09. KURS I RÖNTGENDIAGNOSTIK FÖR SMÅDJURSPRAKTIKER. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

26–27/11 -09. KURS I ANESTESIOLOGI, FÅGEL, REPTIL, KANIN OCH SMÅ GNAGARE. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v49

1–2/12 -09. KURS I OPTIMAL ANTIBIOTIKABHANDLING – HUR TÄNKER MAN? Uppsala. Arr: SVARMpat och Strama VL (SVA och Svenska Djurhälsovården). (SVT 12/09)

v 50

10–11/12 -09. KURS I ANESTESI STEG 3, DEL 1. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 4

NY 28–30/1 -09. KURS I DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING AV HÄLTA HOS HUND arrangeras i Västerås av VeTAbolaget. Info: www.vetabolaget.se (se annons i denna tidning)

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

v 42

14–18/10 -09. INTENSIVE NEUROSCIENCE

västra DJUR SJUKHUSET i Göteborg söker klinikveterinärer

Vi startade för två år sedan och är idag ett fullutrustat djursjukhus som tar emot 14000 patienter årligen. Vi tar emot såväl remissfall som primärfall under dagtid, kväll och helg.

Vår målsättning är att förena ett kundorienterat arbetssätt med en högkvalitativ djursjukvård där vi lägger stor vikt vid vårdhygien. Vår personal är förutsättningen för att vi ska lyckas och vi är idag ett härligt team med åtta veterinärer varav sex med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, samt tjugo TA-personal.

Vi söker nu ytterligare två veterinärer med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar alternativt några års erfarenhet av arbete som klinikveterinär.

Besök gärna vår hemsida www.vastradjursjukhuset.se.

Välkommen med din ansökan ***senast den 31 oktober 2009*** till ann-mari.kjellgren@vastradjursjukhuset.se.

Vid frågor kontakta klinikcheferna Ann-Mari Kjellgren på 031-450705 eller Elisabeth Bademo på 031-450702.

based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs, modul 1 – Cervical, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

17–18/10 -09. Kurs i TPLO – operasjonsteknikk for kneledd, Viul, Norge. (SVT 11/09)

v 43

21–23/10 -09. Kurs i odontologi for dyrepleiere, samling 1(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

21–25/10 -09. The original basic veterinary chiropractic course – module I, Sacropelvic, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

23/10 -09. Basic ultrasound, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

24/10 -09. Echocardiography II, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

24–25/10 -09. Kurs i spinalkirurgi, Viul, Norge. (SVT 1/09)

v 44

26/10 -09. Ophthalmology – Glaucoma – Retinal exam. and diseases, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

26–30/10 -09. Advanced veterinary studies – Neuropathology – Intensive course for pathologists, neurologists and MRT users, Bern, Schweiz. (SVT 7/09)

27–28/10 -09. Kurs i gassanestesi og smertelindring av laboratoriedyr, Bergen, Norge. (SVT 11/09)

29–30/10 -09. The veterinary conference "Stem cell therapies – steps towards clinical use", Leipzig, Tyskland i anslutning till The World Conference on Regenerative Medicine. (SVT 6/09)

v 45

4–8/11 -09. Intensive neuroscience based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs, modul 2 – Thoracolumbar, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

v 46

8–12/11-09. XVIth Congress of World Veterinary Poultry Association (WVPA), Marrakesh, Marocko. (OBS ändrat datum) (SVT 4/09)

14–15/11 -09. Kurs i ultralyd abdomen hund og katt, Viul, Norge. (SVT 1/09)

v 47

16–27/11 -09. Advanced veterinary studies – Internal medicine II, Utrecht, Nederländerna. (SVT 7/09)

Nordvacc Läkemedel AB arbetar inom "animal health"- området sedan 1988 på den skandinaviska och vissa europeiska marknader.

Nordvacc söker veterinär medarbetare

Vi söker nu veterinär medarbetare för vidare uppbyggnad av främst den svenska verksamheten där du arbetar med information gentemot praktiserande kolleger men även apotek och läkemedelsmyndigheten.

Din bakgrund: *Du har några års erfarenhet i praxis och då gärna också inom stordjursområdet. Tidigare erfarenhet av arbete inom läkemedelsindustrin är meriterande. Goda kunskaper i engelska förutsättes. Du skapar lätt kontakter och är en god kommunikatör.*

Vi erbjuder: *Ett fritt arbete i en expanderande koncern med goda möjligheter till personlig utveckling. Vi är idag 12 medarbetare och arbetar i god teamanda på marknaderna.*

Ytterligare information: *Rune Bergman ; tel: 070-5920290, e-post: rune@nordvacc.se*
Välkommen med din ansökan samt bifogat CV senast 15 nov till:

Nordvacc Läkemedel AB
Västertorpsvägen 135
Post: Box 112, 12922 Hägersten
Hemsida: www.nordvacc.com

NORDVACC

20/11 -09. Electrocardiogram – Interpretation, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

21/11 -09. Ultrasound II, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

v 48

23–27/11 -09. Excellence in veterinary therapy (Small Animal) – Internal medicine and emergency/critical care, Lissabon, Portugal. (SVT 7/09)

25–27/11 -09. Kurs i anestesi og smertebehandling for dyrepleiere, samling 1(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

26–28/11 -09. BCVA (British Cattle Veterinary Association) congress, Southport, England. (SVT 8–9/09)

27–29/11 -09. 15th Eurocongress FECAVA (The Federation of European Companion Animal Veterinary Associations), Lille, Frankrike. (SVT 2/09)

NY **28/11 -09. NoVos – Nordiska Veterinärortopediska Sällskapets first annual open meeting** arrangeras i Helsingfors, Finland. Info: DVM/PhD Jan Räihä, tel 0400 506850, jan.raiha@helmail.com eller DVM Jarmo Rintasalo, tel 0400 100210, jarmo.rintasalo@netikka.fi (se annons i denna tidning)

v 49

30/11–4/12 -09. Excellence in veterinary therapy (small animal) – Neurologoy and ophthalmology course, Lissabon, Portugal. (SVT 7/09)

2–6/12 -09. Intensive neuroscience based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs, modul 3 – Sacropelvic, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

2–6/12 -09. The original basic veterinary chiropractic course – module II, Thoracolumbar, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

5–6/12 -09. Kurs i oftalmologi, Viul, Norge. (SVT 1/09)

ÖSTERSUNDS DJURSJUKHUS

ÅRE VETERINÄRERNA
EN DEL AV ÖSTERSUNDS DJURSJUKHUS

Östersunds Djursjukhus och Åre Veterinärerna söker klinikveterinärer

Vi söker Dig som vill vara med och forma den veterinärmedicinska framtiden vid våra kliniker.
Vi vet vad våra djurägare förväntar sig av oss idag:

- respektfullt och professionellt bemötande
- bred och djup kunskapsbas
- högsta kvalitet i diagnostik och behandling
- tydlig information och delaktighet i besluten som rör det egna djuret.

Vi vet också att förväntningar och behov varierar mellan olika djurägargrupper bland annat beroende på personens ålder och vilket djurslag man har. Dynamiken och vitaliteten i vår bransch och på våra kliniker ger oss alla rika möjligheter till personlig stimulans och utveckling.

Tycker Du att det här låter spännande? Tilltalas Du av tanken att vara delaktig i kvalitetsutveckling och kundanpassning i ett växande djursjukvårdsföretag? Lockar det dig att jobba i team med kreativa och ambitiösa arbetskamrater? Skulle det passa Dig att leva i ett av Sveriges vackraste landskap med Storsjö och fjällvärlden in på knutarna? Gillar du att se tydliga årstidsväxlingar? Tycker om den lilla staden med en pittoresk stadskärna och strandpromenad? Då ska du kontakta oss!

Ring, maila eller skriv till:
ÖSTERSUNDS DJURSJUKHUS AB
Att: Maria Lundvall
Inspektörsvägen 19
83148 Östersund

070-2470164
maria.lundvall@ostersundsdjursjukhus.se

Fakta om tjänsterna:
Tillsvidareanställningar. Vidareutbildning såsom specialistutbildning för hund och katt är önskvärd men inget krav. Heltid, med möjlighet till lägre tjänstgöringsgrad. Tillsättning av tjänsterna sker under det närmaste kvartalet. Individuell lönesättning tillämpas.
Kollektivavtal mellan SLA/SVF tillämpas.
Fackliga frågor: kontakta Anna Beck Friis 070-5486264

v 51

15–17/12 -09. 11TH CONGRESS ON EQUINE MEDICINE AND SURGERY, Genève, Schweiz. (SVT 10/09)

v 1

6–10/1 -10. INTENSIVE NEUROSCIENCE BASED CHIROPRACTIC SEMINAR WITH HANDS ON PRACTICAL TRAINING FOCUSSING ON HORSES AND DOGS, MODUL 4 – EXTREMITIES, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

v 2

13–17/1 -10. THE ORIGINAL BASIC VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE – MODULE III, CERVICAL, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

v 3

20–22/1 -10. KURS I ODONTOLOGI FOR DYREPLEIERE, SAMLING 2(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

v 6

10–12/2 -10. KURS I ANESTESI OG SMERTE-BEHANDLING FOR DYREPLEIERE, SAMLING 2(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

10–14/2 -10. INTENSIVE NEUROSCIENCE BASED CHIROPRACTIC SEMINAR WITH HANDS ON PRACTICAL TRAINING FOCUSSING ON HORSES AND DOGS, MODUL 5 – INTEGRATED, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

v 8

24–28/2 -10. THE ORIGINAL BASIC VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE – MODULE IV, EXTREMITIES, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

v 14

7–11/4 -10. THE ORIGINAL BASIC VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE – MODULE V, INTEGRATED, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

v 15

14–16/4 -10. KURS I ODONTOLOGI FOR DYREPLEIERE, SAMLING 3(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

v 16

21–23/4 -10. KURS I ANESTESI OG SMERTE-BEHANDLING FOR DYREPLEIERE, SAMLING 3(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

Bayer is a global enterprise with core competencies in the fields of health care, nutrition and high-tech materials. The company's products and services are designed to benefit people and improve their quality of life. At the same time Bayer creates value through innovation, growth and improved earning power. The Group is committed to the principles of sustainable development and to its role as a socially and ethically responsible corporate citizen. Economy, ecology and social responsibility are corporate policy objectives of equal rank. In fiscal 2007, Bayer employed 100,200 people and had sales of €32.4billion. Capital expenditures amounted to €1.8 billion, R&D expenses to €2.6 billion. For more information, go to www.bayer.com

Läkemedelskonsulent – Bayer Animal Health

Till divisionen Animal Health söker vi nu ytterligare en regionansvarig läkemedelskonsulent till vårt nya Mälardalen-Norrlandsdistrikt.

Ansvarsområden Som regionansvarig läkemedelskonsulent ska du initiera och genomföra försäljningsaktiviteter, kundbesök och presentationer av Bayers veterinärprodukter i distriktet.

Målgruppen är veterinärer, veterinärtekniker och apotek. Du kommer att ingå i en grupp av 3 personer som rapporterar till Territory Manager för Sverige. Distriktet består av Södra Stockholm, Mälardalen, Örebro, Norrköping samt delar av Norrland vilka du självständigt ansvarar för. Justeringar kommer att ske beroende på din bostadsort. Lämplig bostadsort är någonstans söder om Stockholm.

Din profil Du som söker har gärna några års erfarenhet av veterinärmedicin. Du ska vara utbildad Veterinär eller Djursjukvårdare. Som person har du en positiv attityd med stor social förmåga och flexibilitet. Du är lugn och trygg i dig själv, prestigelös med förmågan att skapa förtroendeingivande kundrelationer. Goda kunskaper i engelska, både i skrift och i tal är ett krav.

Sista ansökningsdag är 13 november. För frågor kring tjänsten, kontakta gärna Sofie Jansson, Territory Manager för Sverige: 070- 632 21 34.

Din ansökan skickar du in via: http://www.mybayerjob-nordic.com

www.bayer.se

tfn: 070- 632 21 34

noterat

Influensa (A)H1N1 funnen i grisbesättning i Nordirland

Den pandemiska influensan (A)H1N1 har hittats i en grisbesättning i Nordirland, rapporterade Jordbruksverket den 18 september. Smittan kommer att hanteras enligt de rekommendationer som gått ut från EU och risken för smitta i Sverige har inte ökat. Jordbruksverket vill ändå betona att grisägare är noggranna med smittskyddet för sin besättning.

Fallet i Nordirland är det första som har konstaterats inom EU, men det är något som har varit väntat. Tidigare fynd av smittan i grisbesättningar har varit i Argentina, Kanada och Australien.

– Vi bedömer att fynden på Nordirland inte innebär en större risk för svenska besättningar att smittas. Vi vill ändå upprepa de rekommendationer för grisägare som vi gått ut med tidigare, som innebär att man är noggrann med sina smittskyddsrutiner, säger Lena Hult på Jordbruksverkets avdelning för djurskydd och hälsa. ■

Elektroniska nyheter om djurläkemedel

Sedan en tid tillbaka finns ”E-kurs Fass.se om djurläkemedel” på hemsidan Fass.se. E-kursen riktar sig till alla som söker information på Fass.se om veterinärmedicinska läkemedel. Målet med kursen är att visa vad det finns för funktioner och verktyg när man söker efter information om veterinärmedicinska läkemedel på Fass.se. E-kursen är öppen för alla och tar ungefär 20 minuter att genomföra. Man når kursen via Fass.se/Läkemedelsuniversitetet/E-kurs Fass.se om djurläkemedel. Motsvarande kurser finns även för humanläkemedel riktade till allmänheten (E-kurs Fass.se för allmänheten) och förskrivare (E-kurs Fass.se för förskrivare).

Min Fass för veterinärer är en annan nyhet på Fass.se. Tjänsten är riktad till förskrivare av veterinärmedicinska läkemedel. Det är en anpassad version av Min Fass för patienter och anhöriga. Med ett konto i Min Fass för veterinärer har veterinärer möjlighet att prenumerera på uppdateringar som sker i veterinärmedicinska produkters Fass Vet-texter. Prenumerationen kan ske både via e-post och SMS (utan kostnad) och man väljer själv inom vilka ATC-koder och vilka avsnitt i Fass Vet-texten man vill ha nyheter. För att börja använda Min Fass för Veterinärer klickar man på ”Gå till Min Fass” på Fass.se och väljer sedan att registrera en ny användare. ■

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
KARIN ÖSTENSSON	070-461 14 46
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
PIA RAZDAN	0650-54 87 37
SUZANNE SANDQUIST	0480-551 81
OLOF SKARMAN	070-747 47 64
ELÖD SZANTO	0501-101 68
MARGARETA WIDELL	018-31 50 28

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
Sekreterare	
MONICA LANDSTRÖM	070-211 31 37
Vice sekreterare	
URSULA WENNSTRÖM	070-942 62 58
Kassör	
CHRISTER GYLLERUP	044-10 60 51
KAJSA GUSTAVSSON	070-924 56 86
LARS-ERIK STABERG	070-604 06 45

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
JOHANNA ZWENSON	0705-22 04 90
Sekreterare	
RITVA KROKFORS WRETEMARK	0703-97 35 17
Kassör	
ANN-MARI KJELLGREN	0761-12 71 05
Ledamot	
ANDREAS SANDIN	0730-68 15 94
Suppleant	
ANNE BRUNBERG	0706-68 77 16

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
BIRGITTA LARSSON

PATRICIA HEDENQVIST
ARJA KAUTTO
LENA MALMGREN
THOMAS MANSKE
BODIL STRÖM-HOLST

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
PATRICIA HEDENQVIST

Sekreterare
BENGT ERIKSSON

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
THOMAS MANSKE

Sekreterare
ANNA HELMER

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
JOHAN BLIX

LIVSMEDELSSEKTIONEN

Ordförande
ARJA KAUTTO

Sekreterare
ELISABET LINDAL

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BODIL STRÖM-HOLST

Sekreterare
LOTTA MÖLLER

Otack är mödans lön

När barnbarnen är på besök är lekrummet i källaren populärt. Där finns en hel kartong med Legobitar från mammas och pappas uppväxt. Kreativiteten är stor och den bästa lekkamraten är vår unga strävhårstax som inte lämnar barnbarnen en sekund när de är på besök.

Skadad som man är av sitt yrke kan man inte låta bli att tänka på att det kanske blir aktuellt med en främmande kropp efter besöket? Taxen kan inte låta bli att tugga på legobitarna.

Med följande story vill jag berätta om vådan med kombinationen legobitar och hundar.

Goda vänner på en gård med en välskött djurbesättning ringde mej en måndagsmorgon och berättade att deras gråhundstik betedde sej konstigt och de kunde omöjligt undersöka henne. Kunde jag komma akut och undersöka hunden? Flera resor var redan inbokade men jag lovade att komma på förmiddagen. Vid ankomsten var hunden svår att överhuvudtaget komma i närheten av, men tack vare vårt kära ”rompun” fick jag i henne en lugnande spruta och kunde göra en noggrann undersökning. Jag hittade inga sjukliga förändringar, men då tiken krafsat sig på utsidan av vänstra örat, gick jag ut till bilen och hämtade ett otoskop. Döm om min förvåning; längst ner i hörselgångens krök satt en fyrkantig legobit fastklämd! Legobiten gick lätt att ta ut med en peang. Då utbrast hustrun att barnbarnen hade varit på besök och lekt med hunden.

Allt var frid och fröjd och den obligatoriska kaffetåren smakade underbart. Solskenshistorier av liknande slag har bidragit starkt till att jag har trivts så bra med mitt omväxlande och stimulerande arbete.

Men historien slutar inte här. Nästa måndagsmorgon kom ett nytt samtal från samma djurägare och symtomen på deras tik är desamma. Nytt besök och ytterligare en legobit tas ut ur en hörselgång. Barnbarnen hade återigen varit framme.

Någon ytterligare legobit i tikens öra blev det inte. Men varje gång jag kom på besök till gården gick tiken stora omvägar från mej medan barnbarnen var fortsatt populära. Det var tydligen jag som fick skulden för öronbesvären… Otack är mödans lön.

Jan-Olof Lindqvist

SVENSK VETERINÄRLEGITIMATION

Jordbruksverket har fr o m den 17 augusti t o m den 3 september 2009 utfärdat svensk veterinärlegitimation för nedanstående personer:

- Carina Arvidsson
- Lukasz Chromy
- Shaghayegh Damidez
- Maria Matilde Duch Canals
- Philip Eddey
- Laura Hirvinen
- Carolina Hofman
- Anna Olsson
- Nicolas Vos

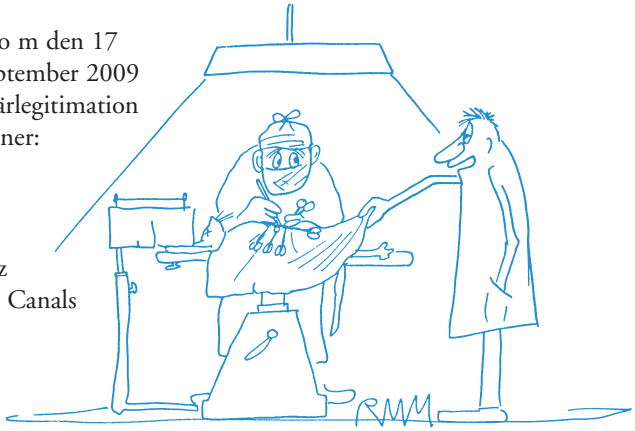

"No wonder you can't locate her ovaries. Here they are, under his tail."

PERSONNOTISER

Den som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före bemärkelsedagen.

Födelsedagar i november 2009

Christina Segerslätt, Billeberga, 50 år den 3/11
Margareta Håård, Axvall, 60 år den 8/11
Anna Hellander-Edman, Axvall, 50 år den 9/11
Anita Wänerholm, Hok, 70 år den 11/11
Anna Lindmark Andersson, Hudiksvall, 50 år den 11/11
Johan von Wendt, Karlstad, 95 år den 14/11
Tage Waller, Långshyttan, 75 år den 17/11
Karin Flauensgaard, Köpenhamn, 60 år den 18/11
Lena Renström, Knivsta, 60 år den 20/11
Ola Svensson, Strömstad, 70 år den 21/11
Lennart Söderquist, Uppsala, 60 år den 22/11
Robert Winberg, Hallstavik, 50 år den 24/11

Avlidna

F distriktsveterinär **Stig Inge Nilsson** har avlidit den 5 september 2009. Han föddes 1925 i Fjärestad, Skåne, avlade studentexamen i Helsingborg 1945 och veterinärexamen 1953, då han också anställdes som AI-veterinär i Helsingborg. 1959 tillträdde han som chefveterinär vid Södra Luggude seminförening. Han var verksam som distriktsveterinär i Kattarp fr o m 1963 och i Ängelholm fr o m 1974 med stationeringsort i Hasslarp t o m 1975, därefter i Klippan. Han pensionerades 1990.

ÅMHM
ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet
lediganslår tjänst som vikarierande besiktningsveterinär
Mer information: www.miljohalsoskydd.ax

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: *www.svf.se*

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: *suzanne.fredriksson@svf.se*

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: *brita.trybom@svf.se*

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 08-587 630 11, 08-587 630 14
E-POST: *info@exponera.net*

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSDAGAR 2009			SENASTE DAG FÖR ANNONSMATERIAL	
1	20	JANUARI	22	DECEMBER -08
2	10	FEBRUARI	20	JANUARI
3	3	MARS	10	FEBRUARI
4	24	MARS	3	MARS
5	21	APRIL	24	MARS
6	12	MAJ	17	APRIL
7	2	JUNI	11	MAJ
8–9	24	JUNI	2	JUNI
10	11	AUGUSTI	21	JULI
11	1	SEPTEMBER	11	AUGUSTI
12	22	SEPTEMBER	1	SEPTEMBER
13	13	OKTOBER	22	SEPTEMBER
14	3	NOVEMBER	13	OKTOBER
15	24	NOVEMBER	3	NOVEMBER
16	15	DECEMBER	24	NOVEMBER

MANUSSTOPP FÖR ARTIKLAR:
En vecka före senaste dag för annonsmaterial.
Mer information finns på www.svf.se

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2009
*Sverige: 1 110 kronor + moms.**
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.
**Medlemmar i förbundet har 250 kronor i rabatt*

FACKPRESSUPPLAGA 2008 – 3 100 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*